

Дарагія сябры!
Віншую вас з прафесійным святам!
Сёння аграпрамысловы комплекс з'яўляецца адной з найважнейшых галін нацыянальнай эканомікі.

Высокая якасць прадукцыі сельскай гаспадаркі дазволіла пашырыць рынкі яе збыту і значна ўмацаваць добра вядомы ў свеце брэнд «Зроблена ў Беларусі».
Дазволяць выказаць шчырую ўдзячнасць тым, хто апрацоўвае палі, убірае ўраджай, працуе на фермах і перапрацоўчых прадпрыемствах, хто любіць сваю зямлю і добрасумленна працуе на карысць народа і роднай краіны.

Выдаецца з 9 жніўня 1917 г.

ЗВЯЗДА

18 ЛІСТАПАДА 2017 г. СУБОТА №223 (28587)

Б Е Л А Р У С К А Я Г А З Е Т А

НОВЫ ЭТАП СУПРАЦОЎНІЦТВА

Аляксандр Лукашэнка сустрэўся з германскім віцэ-канцлерам

Учора ў Палацы Незалежнасці абмяркоўваліся беларуска-германскія адносіны. І Аляксандр Лукашэнка, беларускі лідар, і Сігмар Габрыэль, віцэ-канцлер, федэральны міністр замежных спраў Германіі, упэўнены ў двухбаковых адносінах адкрываюцца новай старонка.

най гісторыі, калі яна будзе настойліва ператвараць у жыццё сваю лінію на нармалізацыі адносін на ўсходзе Украіны.

Што да беларуска-германскіх адносін, то кіраўнік дзяржавы агучыў тэзіс, увогуле неад'емны ў адносінах нашай дзяржавы з любімымі партнёрамі: калі мы нешта абяцаем, мы абавязкова гэта выконваем.

— Я вас прашу, каб вы ўважліва сачылі за сітуацыяй у Беларусі і аб'ектыўна яе ацэнвалі, — сказаў Прэзідэнт. — Калі так будзе, то ў нас усё атрымаецца. Запэўніваю вас у тым, што з тэрыторыі Беларусі вы ніколі не атрымаеце ніводнага сігналаў у парушэнне цэласнасці і бяспекі еўрапейскага кантынента.

— Будучы немцамі, мы ўвесь час думаем пра тое, якія жahlівыя злачынствы былі здзейснены немцамі супраць Беларусі і яе грамадзян падчас Другой сусветнай вайны, — прызнаў ён. — Таму сёння і з'яўляецца цудам тое, з якой дружалюбнасцю і адкрытасцю грамадзяне вашай краіны ставяцца да Германіі. Мы б хацелі вам падзякаваць за гэтыя сяброўскія адносіны і за вялікую адкрытасць. Гэта не факт, які сам сабой разумеецца.

— Мы вывучылі сусветны вопыт развіцця падобных зон і стварылі там самыя льготныя рэжым для інвестараў, — звярнуў увагу беларускі лідар.

Закраналі падчас сустрэчы і тэму агульнай сітуацыі ў рэгіёне. Аляксандр Лукашэнка падкрэсліў: Германія можа зрабіць вялікі ўнёсак у развіццё сучаснай гісторыі, калі яна будзе настойліва ператвараць у жыццё сваю лінію на нармалізацыі адносін на ўсходзе Украіны.

Са святам, працаўнікі сяла!

Зроблена на выдатна!

Найлепшым маладзёжным экіпажам сёлета на ўборцы збожжавых у Ельскім раёне прызнаны сямейны экіпаж, у складзе якога працуюць брат і сястра Максім і Ганна ЯЦУХНЫ з КСУП «Скараджанскі». Максім — прафесійны механізатар, а Ганна — настаўнік пачатковых класаў са Светлагорска — ужо шосты год на час уборкі прыязджае на радзіму ў вёску Волаўскі і перакваліфікуваецца ў камбайнеры.

ЦЫТАТА ДНЯ

Міхал КАВАЛЁЎ, дэкан эканамічнага факультэта БДУ, доктар фізіка-матэматычных навук, прафесар:

«Зарплата ў масавых работніцкіх банках не такая ўжо высокая — яны атрымліваюць сярэдняю зарплату на краіне. Але ў вышэйшага кіраўніцтва — і такая традыцыя склалася ва ўсім свеце — зарплата вельмі высокая. І трэба прама сказаць, што не толькі ў нашай краіне, але і ў іншых краінах свету кіраўніцтва банках атрымлівае нашам большую зарплату, чым вышэйшыя чыноўнікі ў краіне, міністры, і гэта выклікае некаторае неразуменне, на што справядліва ўказаў кіраўнік дзяржавы. І гаворка, напэўна, ідзе не толькі пра заробкі, гаворка ідзе ў цэлым аб памяншэнні выдаткаў банках. Бо чым менш грошай банк расходuje на сябе, тым таннейшыя будуць крыўды. А калі таннейшыя будуць крыўды, пачне лепш развівацца наша эканоміка».

Table with exchange rates for USD, EUR, RUB, and UAH.

Класныя навіны

ЭЛЕКТРОННАЯ «НАЧЫНКА» ДЛЯ ШКОЛЫ

Як мультымедыійныя тэхналогіі і віртуальная рэальнасць матывуюць вучняў?

29—30 лістапада ў Мінску пройдзе міжнародная спецыялізаваная навукова-тэхнічная выстава-форум «Інфармацыйныя тэхналогіі ў адукацыі» (ІТЭ-2017). На працягу апошніх дваццаці гадоў сродкі навучання сур'езна эвалюцыянавалі, і сёння для таго, каб навучанца, зусім неабавязкова наведаць заняткі і лекцыі. Тая ж інтэрнэт-акадэмія Хана дае бясплатны доступ да больш чым чатырох тысяч мікралекцыяў па самых розных дысцыплінах. Пра апошнія сусветныя тэндэнцы ў адукацыі і сітуацыю ў нашай краіне мы гутарым з дырэктарам Галюнага інфармацыйна-аналітычнага цэнтра Міністэрства адукацыі Паўлам ЛІСАМ (на фота).

ры гады таму. За мінулы час амаль усё мы сталі ўладальнікамі мабільных устройстваў (планшэтаў, смартфонаў, ноўтбукаў), таму наяўнасць у школе стацыянарных камп'ютарных класаў перастае быць актуальнай. Больш актуальна было б мець мабільныя камп'ютарныя класы або задзейнічаць тую тэхніку, што маецца ў наяўнасці ў школьнікаў і студэнтаў?

— З гэтага года мы якраз пачынаем больш шырокае ўкараненне ў сістэму адукацыі мабільных тэхналогій. У школах ужо з'явіліся планшэты, так бы мовіць, два ў адным — з клавіятурай, якая падключаецца асобна, каб планшэтам можна было карыстацца не толькі як мабільным устройствам, але і як міні-ноўтбукам. Таксама мы плануем ўкараненне так званых тонік кліентаў. Пад імі маюцца на увазе прылады (тэрміналы), у якіх няма ўласных вылічальных магутнасцяў, яны падключаныя да агульнага для ўсіх карыстальнікаў сервера, што знаходзіцца ў воблаку. Гэта такія бяздыскавыя кампактныя персанальныя камп'ютары, да якіх падключаюцца перыферыяныя прылады: клавіятура, мыш, маніторы, акустычныя сістэмы і г. д. У школе будуць знаходзіцца толькі інтэрфейсныя часткі, звязаныя з серверам, на якім устаноўлены ўсе неабходныя для работы праграмы і дадаткі. Там жа ў воблаку ўся інфармацыя будзе апрацоўвацца і захоўвацца. Але для гэтага трэба забяспечыць бесперапынную якасную сувязь, чым зараз і займаемся.

Спажывец

ПАЛІТО — НА ЧАТЫРЫ ГАДЫ

Колькі прадуктаў і адзення нам неабходна для нармальнага жыцця?

Колькі малака і яек беларус ужывае за месяц? Што павінна быць у базавым гардэробе? І як часта можна мяняць тэлефон? «Звязда» вывучыла, што ўваходзіць у спажывецкую карзіну.

Спажывецкая карзіна — гэта спіс рэчаў і паслуг першай неабходнасці. Сюды ўключаюцца прадукты харчавання, адзенне, абутак, медыцынскія прэпараты, аплата транспартных, камунальных і іншых паслуг. Для розных катэгорый грамадзян — дзяцей, пенсіянераў — гэтыя наборы будуць адрознівацца. Для прыкладу возьмем карзіну для працаздольнага насельніцтва.

Першы серыйны аўтамабіль выпушчлі пад Барысавам

Прэзідэнт асабіста наведваў новы завод «БелДжы» і прайшоў па цэхах

У кастрычніку былі паспяхова завершаны эксплуатацыйныя выпрабаванні — і вось вынік: новы Geely ATLAS (NL-3) гатоў праехацца па беларускіх дарогах. Афіцыйны старт работы завода даў Аляксандр Лукашэнка.

СТАР. 2

АЛЬТЭРНАТЫВА КАМП'ЮТАРНЫМ КЛАСАМ

— Павел Анатолевіч, канцэпцыя інфарматызацыі сістэмы адукацыі ў Беларусі на перыяд да 2020 года зацвярджалася чаты-

ХРОНІКА АПОШНІХ ПДЗЕЙ

Дзярждэпартамент паярэдзіў пра павышаную тэрарыстычную пагрозу ў Еўропе ў навагоднія свята

Дзяржаўны дэпартамент ЗША паярэдзіў амерыканскіх грамадзян аб павышанай пагрозе здзяйснення тэрарыстычных нападаў у краінах Еўропы ў перыяд навагодніх свят. Адпаведная перапіска апублікавана ўчора на сайце Дзярждэпа.

У паведамленні адзначаецца, што летась тэрарысты ажыццявілі напады, якія прывялі да масавых ахвяр, на пераднавагоднім кірмашы ў Берліне, а таксама ў навагоднюю ноч у начным клубе ў Стамбуле.

Пры гэтым «нядаўнія індцыдэнты ў Францыі, Расіі, Швецыі, Вялікабрытаніі, Іспаніі і Фінляндыі паказалі, што так званая «сламская дзяржава» і «Аль-Каіда» ў стане планаваць і ажыццяўляць новыя тэракты ў Еўропе».

Нягледзячы на тое, што мясцовыя ўлады працягваюць барацьбу з тэрарызмам, «застаюцца асцярожныя з нагоды магчымых паўтарэння падобных нападаў у будучыні», адзначаюць у Дзярждэпе. Аб'ектамі нападаў могуць стаць транспартныя вузлы, рынкі ці гандлёвыя цэнтры, урадавыя ўстановы. Таксама пад пагрозай гатэлі, клубы, рэстараны, рэлігійныя аб'екты, паркі, навучальныя ўстановы, месцы масавых мерапрыемстваў.

У ходзе здзяйснення нападаў тэрарысты могуць звяртацца да разнастайных тактык, выкарыстоўваючы агнястрэльную або халодную зброю, выбуховыя прыставак, транспартныя сродкі.

Пентагон па памылцы апублікаваў заклік адправіць у адстаўку Трампа

У афіцыйным запісе Пентагона ў Twitter з'явілася паведамленне,

якое заклікае прэзідэнта ЗША сысці ў адстаўку. Пазней яно было выдалена, а прадстаўнік ваеннага ведамства Дана Уайт растлумачыла індцыдэнт памылкай аднаго з супрацоўнікаў.

У афіцыйным запісе Міністэрства абароны ЗША з'явіўся рэзтвіт запісу карыстальніка Proud Resister. Тэкст паведамлення датычыўся Роя Мура, кандыдата ў Сенат ад штата Алабама, і сенатара Ала Франка, якія былі абвінавачаны ў сексуальных дамаганнях. Там жа згадваўся і Трамп. «Есць простае рашэнне... Рой Мур — адмоўся ад удзелу ў выбарах. Ал Франк — сыдзі ў адстаўку з Кангрэса. Дональд Трамп — сыдзі ў адстаўку з пасады прэзідэнта. Рэспубліканская партыя — спыніце замоўчваць праблему сексуальных дамаганняў. Гэта злачынства, гэтак жа, як і ваша крывадушнасць», — гаварылася ў паведамленні.

Неўзабаве гэтае ж паведамленне з'явілася ў афіцыйным запісе Пентагона. Пазней публікацыя была выдалена, аднак карыстальнікі Twitter паспелі зрабіць яе скрыншоты.

Да Зямлі набліжаецца велізарны астэроід Фэзтон

Праз месяц астэроід Фэзтон, дыяметр якога роўны пяці кіламетрам, наблізіцца на параўнальна мінімальную адлегласць да Зямлі. Спецыялісты эмадэлявалі бліжэйшае касмічнае цела з нашай планетай.

Паведамляецца, што астэроід наблізіцца да Зямлі на 10 млн кіламетраў, у касмічных маштабах гэтую лічбу можна лічыць вельмі невялікай. Але гэтая адлегласць з'яўляецца бяспечнай — няма ніякай рызыкі, што нябеснае цела ўражацца ў Зямлю. Улічваючы велічыню астэроіда, сутыкненне з нашай планетай прывяло б да катастрофы, у тым ліку і да гібелі людзей і жывёл. У працэсе руху Фэзтон перасякае арбіты чатырох планет: Меркурыя, Венеры, Зямлі і Марса. Таксама ён падыходзіць і блізка да Сонца, з-за чаго і атрымаў сваю назву. Фэзтон — персанаж старажытнагрэчаскай міфалогіі, які папрасіў у свайго бацькі Геяліса дазволу правесці сонечнай каліясцай.

КОРАТКА

Візіт прэзідэнта Казахстана Нурсултана Назарбаева ў Беларусь запланаваны на 29—30 лістапада, паведамілі ў прэс-службе МЗС.

Афіцыйная цырымонія закладкі першага каменя ў будаўніцтва квартала з беларускіх драўляных дамоў адбылася ў французскім горадзе Вільру (рэгіён Латарынгія). Плануецца, што праект будаўніцтва 37 дамоў, вырабленых філіялам домабудавання РУП «Завод газетнай паперы» (г. Шклоў), будзе ажыццёўлены на працягу 2018 года.

Праект віртуальнай рэканструкцыі бібліятэкі і архіва Навіскай ардынацыі Радзівілаў рэалізаваны ў Празі дзякуючы бібліятэцы Рэспублікі Беларусь, дзе захоўваецца частка гэтай унікальнай спадчыны. Ужо больш за 100 экзэмпляраў рэдкіх выданняў з архіва ардынацыі Радзівілаў пераведзены ў лічбавы фармат і даступны чытачам.

Прэзентацыя спартыўнага беларускага часопіса «Біатлон» адбылася ў Дзелявым і культурным комплексе пасольства Беларусі ў Расіі. Выданне не мае аналагаў на постсавецкай прасторы.

Зборная Перу заваявала апошнюю пунціку ў фінальную стадыю футбольнага чэмпіянату свету, які пройдзе летам 2018 года ў Расіі. Такім чынам, ужо вядомы ўсе 32 удзельнікі маючага адбыцца ЧС: Расія, Англія, Бельгія, Германія, Ісландыя, Іспанія, Польшча, Партугалія, Сербія, Францыя, Харватыя, Швейцарыя, Швецыя, Данія, Аргенціна, Бразілія, Перу, Егіпет, Сенегал, Марока, Туніс, Іран, Калумбія, Коста-Рыка, Мексіка, Нігерыя, Панама, Аўстралія, Саудаўская Аравія, Уругвай, Рэспубліка Карэя, Японія.

Я зноў выбіраю «Звязду»

«Паважаю за інтэлігентнасць і прафесіяналізм»

Кандыдат гістарычных навук, дацэнт, дэкан факультэта філасофіі і сацыяльных навук БДУ Вадым ПІГІН:

— Я вывучаў падшыўку «Звязды» з 1917 па 1927 год. Прачытаў практычна кожны нумар таго перыяду. Аспіранцкая звычайка выпрацавала жаданне пастаянна адкрываць старонкі газеты. У мяне да «Звязды» асабліва любоў таму, што, на мой погляд, гэта самая інфармацыйна насычаная газета ў нашай краіне. У яе па аб'ёмах умяшчаецца больш інфармацыі, чым у іншыя выданні. Гэта дазваляе пастаянна трымаць у тонузе веданне беларускай мовы ў грамадска-палітычным кантэксце, паколькі пераважная колькасць матэрыялаў газеты напісана па-беларуску. На мой погляд, немагчымы момант і ў прафесіяналізме калектыву рэдакцыі. Журналісты, якія працуюць у гэтай газеце, не ў крыву іншым прадстаўнікам СМІ, адны з самых інтэлігентных. У іх вельмі прафесійная манера падачы інфармацыі.

СТАР. 3

Advertisement for 'Звязда' newspaper subscription, including a logo and text: 'Падпішыся — і выйграй каштоўныя прызы! Пачалася падпіска на «Звязду» на I квартал і I паўгоддзе 2018 года!'

Першы серыйны аўтамабіль выпусцілі пад Барысавам

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Аўтамабілі маркі Geely ўжо знаёмы беларусам не першы год. За вераснем-кастрычнікам на новым заводзе падчас эксплуатацыйных выпрабаванняў было выраблена больш за 400 аўто, на куплю якіх ужо заключаны кантракты. З учарашняга дня выпуск машын стаў серыйным. У планах — у наступным годзе рэалізаваць 2445 аўтамабіляў на ўнутраным рынку і 22 012 — у Расіі, а ў 2020-м — выйсці на паказчыкі 4458 і 40 125 адпаведна.

Чакаецца, што завод асвоіць выпуск яшчэ дзвюх мадэляў. Камплектацыя для красавера Emgrand X7 (NL-4) плануецца паставіць на прадпрыемства ў снежні 2017-га, а для седана Emgrand 7 (FE-3) — у красавіку 2018-га. Эксплуатацыйныя выпрабаванні гэтых аўтамабіляў плануецца правесці ў студзені і маі 2018-га.

Аляксандр Лукашэнка падзяліўся, што ўжо даўно марыў пра тое, каб выпусціць у Беларусі свой легкавы аўтамабіль. «Мая мара здзейснілася», — сказаў кіраўнік дзяржавы. Гэта адбылося ў тым ліку дзякуючы Кітайскай Народнай Рэспубліцы і яе кіраўніку Сі Цзіньпіну, якія сталі партнёрамі Беларусі ў гэтай справе. Дарэчы, кіраўнікі кітайскіх кампаній падарылі Прэзідэнту электрамабіль Geely. Пры гэтым Аляксандр Лукашэнка адзначыў, што яшчэ лепшым падарункам для яго стане арганізацыя выпуску ў Беларусі надзейных электрамабіляў.

Фота БЕЛТА

Як адзначыў кіраўнік дзяржавы, вырабці аўтамабіль — не праблема, галоўнае — прадаць. Канкурэнцыя зараз высокая, і рынак легкавых аўто перанасычаны. Важна, каб пакупнікі былі задаволены якасцю, цаной і сервісам. Ураду даручана распрацаваць меры, якія дазволілі б прадаваць як мінімум 60 000 аўтамабіляў. Гэта забяспечыць рэнтабельнасць і, адпаведна, заробкі для супрацоўнікаў завода. А штат да 2020 года плануецца павялічыць да 1500 чалавек. Сярэдняя зарплата плата да таго часу павінна вырасці да 612 долараў ЗША ў эквіваленте. Сярэдні заробак за сёлетні кастрычнік быў на ўзроўні 465 долараў ЗША.

Наконт сервісу Прэзідэнт нагадуў, што калісьці, яшчэ ў часы Саюза, сэрвісныя станцыі былі пабудаваны ў кожным абласным цэнтры і буйным горадзе. Зараз яны часткова прыватызаваныя. Аляксандр Лукашэнка запэўніў, што на кожнай будзе выдзелена месца для абслугоўвання беларускіх аўтамабіляў.

Кіраўнік дзяржавы прапанаваў падняць гарантыйны тэрмін абслугоўвання машын да пяці гадоў. Цяпер ён складае чатыры гады і 100 000 км прабегу. Тады, на думку кіраўнік дзяржавы, кожны рабочы будзе думаць пра тое, як зрабіць аўтамабіль добра. Аляксандр Лукашэнка запэўніў, што будзе кантраляваць, каб аўтамабіль быў якасны і выгадны ў эксплуатацыі.

Пасля экскурсіі па заводзе Прэзідэнт сустрэўся з рабочым калектывам. Адно з пытанняў датычылася таго, як зрабіць машыну даступнай па цане маладым сем'ям. Аляксандр Лукашэнка расказаў, што рыхтуецца праект указа, згодна з якім аўтамабілі, вырабленыя на гэтым заводзе, будуць прадаваць у лізінг, крэдыт ці з адтэрміноўкай плацяжы. Перш за ўсё гэта — аўто для беларусаў.

У наступным годзе плануецца павялічыць узровень лакалізацыі вытворчасці. Цяпер ён складае каля 30%, у 2018-м павінен выйсці прыкладна на 50%. Асноўныя аўтакампаненты, якія замяняць замежныя аналагі, — гэта, напрыклад, шыны і выхляпныя сістэмы. Да іх вырабу прыцягнуць такія буйныя прадпрыемствы, як Бельшына і БелАЗ. Прэзідэнт звярнуў увагу на тое, што «нам трэба ствараць сваё канструктарскае бюро, свае «мазгі». Каб спецыялісты маглі назапашваць вопыт і ствараць аўто з нуля.

Губернатару Мінскай вобласці і ўраду было даручана заняцца Жодзінамі. Горад знаходзіцца блізка да новага завода, таму будучы супрацоўнік, магчыма, абярэць яго месцам жыхарства. Прэзідэнт адзначыў, што Жодзіна трэба абнавіць і прывесці ў парадак. Пачнецца будаўніцтва жылля. Кіраўнік дзяржавы нагадуў таксама, што зараз увага аддаецца і развіццю такіх буйных гарадоў, як Орша, Барысаў, Баранавічы, Маладзечна і Баўруіск.

Таксама супрацоўнікі завода папрасілі Прэзідэнта звярнуць увагу на дарогу ад Барысава да Мінска. Аляксандр Лукашэнка адзначыў, што цана пытання — 150 млн долараў ЗША. Гэта не танна, але не пазней за 2020 год трэба ёй заняцца, каб не было заторыў. Калі будзе сродкі, магчыма, дададуць яшчэ адну паласу.

Надзея АНІСОВІЧ. anisovich@zviazda.by

Тэхналогіі

УСЯ НЕРУХОМАСЦЬ У АНЛАЙНЕ

Інфармацыя аб нерухомай маёмасці даступная ў мабільнай праграме «МОЙ КУТ»

На самай справе «МОЙ КУТ» дазволіць карыстальнікам на працягу некалькіх секундаў атрымаць інфармацыю пра такія характарыстыкі, як плошча аб'екта і яго прызначэнне. Першапачаткова пошук будзе ажыццяўляцца па інвентарным (кадастравым) нумары аб'екта нерухомасці. Запыт будзе апрацоўвацца ў рэжыме рэальнага часу. Усе звесткі будуць брацца з цэнтральнага банка даных рэгістра нерухомасці.

Для карыстальнікаў, якія пройдуць дакладную рэгістрацыю (верыфікацыю), у праграме будзе даступна магчымасць атрымання больш падрабязнай інфармацыі пра аб'ект нерухомасці ў выглядзе простага інфармацыйнага паведамлення. Актуальныя на момант адпраўкі запыту даныя будуць падавацца на электронную пошту ў выглядзе файла з электронна-лічбавым подпісам.

Інфармацыя пра характарыстыкі аб'екта, навунасць або адсутнасць абмежаванняў (абцяжарэнняў) праваў на яе, прававы рэжым аб'екта будзе давацца на платнай аснове.

Канцэпцыя мабільнай праграмы ўжо атрымала станоўчыя водгукі на XXIV Міжнародным спецыялізаваным форуме па тэлекамунікацыях, інфармацыйных і банкаўскіх тэхналогіях «ТІБСО-2017». Мабільная праграма стваралася з разлікам на самае шырокае кола карыстальнікаў. Акрамя фізічных асоб, яна налічвае зацікавітых з пункту гледжання прафесійнага выкарыстання адвакатаў, антыкрызісных кіраўнікоў, удзельнікаў рынку нерухомасці, работнікаў юрыдычных, бухгалтарскіх або эксплуатацыйных службаў, юрыдычных асоб, іншых удзельнікаў рынку нерухомасці або ўладальнікаў нерухомасці. У далейшым плануецца паступовае пашырэнне функцыянальных магчымасцяў праграмы.

У мэтах паліпашэння якасці зямельнага адміністравання і абароны інтарсаў суб'ектаў гаспадарання з 1 чэрвеня 2016 года па цяперашні час сабраны, прааналізаваны і размешчаны на афіцыйным сайце Нацыянальнага кадастравага агенцтва статыстычныя даныя пра колькасць зямельных спрочак, разгледжаных судамі першай інстанцыі ў 2016 годзе, а таксама пра колькасць здзелак куплі-продажу ў дачыненні да аб'ектаў нерухомай маёмасці, зарэгістраваных у 2016 годзе.

Мабільная праграма прызначаная для аўтаматызацыі аказання паслуг спажывацям і забеспячэння апэратыўнага ўзаемадзеяння з сістэмай арганізацыі пра рэгістрацыі пры атрыманні паслуг, распрацавана Нацыянальным кадастравым агенцтвам Дзяржаўнага камітэта па маёмасці Беларусі і ўжо даступная для спампавання на пляцоўцы Google Play.

Сяргей КУРКАЧ. kurkach@zviazda.by

ЭЛЕКТРОННАЯ «НАЧЫНКА» ДЛЯ ШКОЛЫ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Цэнтралізаваныя закупкі мабільных класаў для школ у нас пакуль што не было, хутчэй, гэта былі нейкія эксперыментальныя класы, ініцыятыва сучасных кіраўнікоў, якія прыцягнулі спонсарскія сродкі. У краіне ёсць шмат ІТ-кампаній, якія падтрымліваюць устаноў адукацыі новымі тэхналогіямі для таго, каб у школе панавала атмасфера інавацый. Я лічу вельмі важным, калі вучні бачаць перад сабой сучаснага настаўніка, які ўмее карыстацца сучаснымі прыладамі — усё гэта вельмі пазітыўна ўплывае на рэпутацыю педагога.

Цяпер мы разам з нашымі партнёрамі, кампаніяй «Беларускія воблачныя тэхналогіі» адраджаем адукацыйную сетку UNIBEL. У набліжэйшыя гады праекты па гэтым кірунку чакае спатчату эксперыментальнага апрабавання, а затым укараненне ва ўсёй сістэме адукацыі. Каб зразумець, якія тэхналогіі прыжывуцца, трэба іх апрабаваць. Мы ікнёмся ў нашых эксперыментальных класах самыя розныя ўстаноў адукацыі ў розных рэгіёнах: не толькі гімназіі, але і звычайныя школы, у тым ліку сельскія, з невялікай колькасцю вучняў.

— А ці вывучалі вы, для якіх мэт выкарыстоўваюцца камп'ютарныя класы ў школах сёння?

— Гэта тэрыторыя не толькі настаўнікаў інфарматыкі — іншыя прадметныя таксама вельмі актыўна іх выкарыстоўваюць. Цяпер прапануецца вельмі шмат дадатковых матэрыялаў (і графічных, і інтэрактыўных) па ўсіх прадметах, асабліва па прыродазнаўчых дысцыплінах, якія патрабуюць выкарыстання камп'ютарнай тэхнікі. Акрамя таго, ёсць вельмі шмат матэматычных праграмных прадуктаў. Сучасныя інфармацыйныя тэхналогіі адначасна трэба ўкараняць і выкарыстоўваць на ўроках у школе, але ў педагога пры гэтым абавязкова павінен заставацца час для непасрэднага таскаўнага з вучнямі. Роля педагога сёння змянілася, ён больш не з'яўляецца адзінай крыніцай ведаў для вучняў, а выступае, хутчэй, як ментар, які накіроўвае сваіх вучняў па крыніцах ведаў, дапамагае іх фільтраваць і аналізаваць. Сёння вельмі проста, маючы мабільны тэлефон, знайсці ў інтэрнеце пры выкананні дамашняга задання рашэнне тых ці іншых задач, і для сістэмы адукацыі гэта пэўны выклік. Заданні перад вучнямі трэба фармуляваць зусім іншым чынам, каб пошук рашэнняў быў больш складаным, чым раней, каб трэба было для атрымання выніку правесці пэўную работу.

У нас ёсць задумка з адным ці некалькімі партнёрамі рэалізаваць дыстанцыйную праграму тэсціравання школьнікаў. Размова ідзе не пра кантрольнае тэсціраванне абітурыентаў, якім займаецца Рэспубліканскі інстытут кантролю ведаў, а пра магчымасць працэсавана свая ведаў па канкрэтным тэздзеле ці тэме, каб выявіць, дзе ёсць праблемы. Спадзяёмся ўсё гэта цэнтралізаваць, каб бачыць, па якіх тэмах у школьнікаў больш за ўсё праблем, і прапанаваць нашым калегам скараціць падчас матэрыялу ці, можа, памяняць раздзелы месцамі, змяніць логіку выкладання з улікам кліпавага

Фота МАРЫНА БЕГУНОВІЧА

мыслення дзяцей. Бо ствараюць праграмы і пішуць падручнікі дарослыя.

Усе нашы намаганні ў галіне інфармацыйных тэхналогіі скіраваны на тое, каб палепшыць якасць адукацыі, яе даступнасць, аптымізаваць інструменты і спрасціць работу настаўніка, інакш сэнсу ва ўкараненні інфармацыйных тэхналогіі няма.

НЕ ПАКАРАЦЬ, А ЗААХВОЦІЦЬ

— А як вы лічыце, імпльві рост магутнасцяў і функцыянальных магчымасцяў сучасных устройстваў не апердажае сёння гатоўнасць карыстальнікаў і, галоўнае, гатоўнасць педагогаў з імі працаваць? Ці ўдалося пераадолець «лічбавы разрыў» паленняў?

— Паводле закона Гордана Мура, магутнасць сучаснай камп'ютарнай тэхнікі падвойваецца кожныя 18 месяцаў. У матэматыцы, фізіцы ёсць задачы, якія патрабуюць вялікіх вылічальных магутнасцяў, але сёння з прычыны іх недахопу пытанні не вырашаюцца. Адпаведна, прагназуючы рост магутнасцяў, мы можам уявіць, што рана ці позна задачы будуць вырашаны. Адпаведна нас чакаюць новыя адкрыцці, новыя тэхналогіі, больш дасканалыя, якія адаб'юцца і на адукацыі. Непасрэдны карыстальнік не адчувае моцна рост магутнасцяў, таму што інтэрфейс для яго, наадварот, пастаянна спрашчаецца, усё становіцца больш зразумелым.

Калі мы ўкаранялі ў школы некаторыя мабільныя уствойствы і інтэрактыўныя панелі, нам казалі, што мы пад'ярэаем рызыцы найперш вопытных педагогаў, якія не жадаюць змяняць свае падыходы, для іх праблематычна вучыцца чамусьці новаму. Але мы заўважылі цікавую заканамернасць: і з планшэтамі, і з інтэрактыўнымі дошкамі педагогі разабраліся вельмі хутка. Па-першае, яны былі матываваныя рашаць у рамках гэтага асяроддзя, ахопліваючы ўсю краіну. Яны будуць датычыцца ў тым ліку і збору статыстыкі, справяднасці. Інфармацыя на «воблаку» пачне сцякацца з усёй краіны, там яна будзе апрацоўвацца і візуалізавацца. Доступ да «воблака» і гэтай інфармацыі разаб'юць па катэгорыях. Для Міністэрства адукацыі будуць даступныя адны звесткі, для абласных/

задавальненнем карыстаюцца новымі ўстройствамі, прычым на такіх прадметах, дзе мы і не чакалі. Напрыклад, на геаграфіі і гісторыі вельмі актыўна пачалі выкарыстоўваць 3D-карты. І тут ужо паўстае пытанне да нашых распрацоўшчыкаў кантэнту — ці змогуць яны даць столькі, колькі патрабуецца педагогаў? Настаўнікі даўно жывуць па прынцепах, які актыўна прапагандуюцца ва ўсім свеце, — навучанне праз усё жыццё. І калі ўзброіць настаўніка новай тэхналогіяй, ён яе засвоіць нашмат хутчэй, чым многія з бацькоў вучняў. Наша задача — даць яму гэту тэхналогію і магчымасць яе засвоіць з мінімальнымі выдаткамі часу.

МАГЧЫМАСЦІ «ВОБЛАЧНЫХ ТЭХНАЛОГІЙ»

— Адною з асноўных сусветных тэндэнцый развіцця сродкаў інфарматызацыі з'яўляецца пераход да так званых воблачных тэхналогій. Наколькі я ведаю, у нас ёсць раёны, дзе «воблачныя тэхналогіі» вельмі спрыяюць змяшэнню дакумента-абароту і канонам часу. Усе планы работы, вынікі анкетавання, статыстыку, актуальную перапіску, матэрыялы метадычнага характару і іншую важную інфармацыю ўстаноў адукацыі захоўваюць у «воблаку». А кіруючыя структуры могуць да яе самастойна ў любы час звярнуцца, не адцягваючы ўвагу ні адміністрацыі, ні педагогаў...

— Такія ініцыятывы, кропкі росту нас, безумоўна, радуюць. Зараз ствараем рэспубліканскае інфармацыйна-адукацыйнае асяроддзе. У яго аснове будзе ляжаць сетка UNIBEL, аб'ядноўваючы ўстаноў адукацыі ўсёй узяўніцы. Гэта будзе адно вялікае адукацыйнае «воблака». Адпаведна задачы, якія стануць рашацца ў рамках гэтага асяроддзя, ахопліваюць усю краіну. Яны будуць датычыцца ў тым ліку і збору статыстыкі, справяднасці. Інфармацыя на «воблаку» пачне сцякацца з усёй краіны, там яна будзе апрацоўвацца і візуалізавацца. Доступ да «воблака» і гэтай інфармацыі разаб'юць па катэгорыях. Для Міністэрства адукацыі будуць даступныя адны звесткі, для абласных/

раённых/гарадскіх упраўленняў адукацыі — іншыя. Мы ўжо і партал Міністэрства адукацыі размясцілі ў «воблаку». Зараз мадэрнізуецца партал Галоўнага інфармацыйна-аналітычнага цэнтры Міністэрства адукацыі, на якім прапішацца мультымедыяная платформа, якая таксама будзе «воблачнай». Пра ўкараненне ў школы тонкіх кліентаў ужо казаў. Калі мы забяспечым устойлівую і якасную сувязь для кожнай школы, серверы для захоўвання і апрацоўкі інфармацыі не трэба размяшчаць ва ўстановах адукацыі. Там будуць знаходзіцца толькі тэрміналы, а ўся апрацоўка будзе адбывацца аддалена, адпаведна класічнае набіццё камп'ютараў знікне. А замест камп'ютарнай тэхнікі трэба будзе набываць па падпісцы патрэбную магутнасць. У перспектыве ў нас застанецца некалькі рашэнняў: гэта выкарыстанне мабільных устройстваў, у тым ліку асаблівых мабільных уставкаў педагогаў і навучнікаў, і тонкіх кліентаў. Між іншым, ёмістасць каналаў сувязі павялічваецца ўдвак кожныя 12 месяцаў. А пры павелічэнні магутнасцяў інтэрнэт будзе танней.

ПАМІЖ НЕКАЛЬКІМІ АГНЯМІ

— Павел Анатолевіч, не ўсе настаўнікі разумеюць, навошта п'яўскае ўкараняюцца электронныя дзённікі і журналы? Пакуль у кожнага педагога на кожным уроку не будзе магчымасці выходзіць з якой-небудзь прылады ў інтэрнэт, гэта не мае сэнсу, бо тое самае яны пішуць і ў папярывым дзённіку, і ў класным журнале. Іх цікавіць, што будзе з асаблівымі звесткамі, калі вучыцца са школы, дзе ўкараняюцца дзённікі schools.by, прыядзе ў школу, дзе дзейнічае дзённік знаўцаў?

— Для ўсіх апэратараў электронных журналаў мы ставім умову — даныя вучняў павінны мігрыраваць без перашкод, таксама яны павінны іх прадставіць штотод і нам. Але паколькі рашэнне ідзе пра прыватныя структуры, прызнаюся, што праблемы ёсць. Таму мы шукаем спосаб, як гэты працэс цэнтралізаваць, зрабіць адзіную кропку уваходу праз ГІАЦ, каб быў адзін для ўсіх сэрвіс дзённікаў, прычым бясплатны. Думаем, як размясціць яго ў сябе ў «воблаку», каб можна было кантраляваць патак даных, працаваць з бяспекай персанальных асаблівых даных, збіраць статыстыку. Думаем і над тым, каб з электроннага дзённіка вучань мог адкрываць інтэрактыўныя спасылкі на дамашнія заданні, на раздзелы параграфа ў падручніку. Паспрабуем звязаць яго з электроннымі падручнікамі, платформаў тэстаў. Напрыклад, калі назіраецца зніжэнне паспяховасці, школьніку будзе прапанавана прайсці тэсты для выяўлення і ліквідацыі праблемаў у ведах.

Што датычыцца нежадання педагогаў асвойваць электронныя журналы, скажу вам так: я магу вас завесці ў школы, дзе з электронных журналаў працуюць паспяхова як маладыя, так і вопытныя педагогі. І лепш навучыцца сёння, пакуль цягнуцца пераходны перыяд, чым заўтра, калі электронныя журналы стануць абавязковымі. Да таго ж, напрыклад, у Ленінскім раёне ста-

ліцы ўвогуле адмовіліся ад дубліравання дзённікаў на папярывых носьбітах. Наконт немагчымасці выхаду ў інтэрнэт на кожным уроку заўвага справядлівая. Канешне, у ідэале ў кожнага настаўніка павінен быць планшэт. Трэба прадувацца мультымедыяная платформа, наш партнёр будзе ўстанавліваць для настаўніка спецыяльную цану на свой тавар, даваць беспрацэнтны крэдыт альбо раэтрэміноўку...

— Адзін з апошніх трэндаў — гейміфікацыя адукацыі. Наколькі вы далёка прасунуліся ў гэтым кірунку?

— З дапамогай інфармацыйных тэхналогій сёння рэалізоўцца матэматычнае мадэляванне, дзелавыя гульні, гульні, заснаваныя на жыццёва неабходных ведах і навыках, эксперыменты ў віртуальных лабараторыях і гэтак далей. Ёсць цікавыя візуалізаваныя распрацоўкі па анатоміі, калі з дапамогай спецыяльных акулараў ты можаш зазірнуць у арганізм чалавека, паглядзець, як там усё функцыянуе. Адна з секцыя на выставе-форуме «Інфармацыйныя тэхналогіі ў адукацыі» будзе прысвечана мультымедыям і інтэрактыўным тэхналогіям віртуальнай і дапоўненай рэальнасці ў адукацыйным працэсе. Для нас гэта будучыня. У нас пакуль няма ні сродкаў на іх укараненне, ні кантэнту, ні нарматыўнай базы. Увогуле нарматыўная база катастрафічна не паспявае за развіццём інфармацыйных тэхналогій. Ну хто мог спрагназаваць, што з'явіцца акулары дапоўненай рэальнасці, што яны будуць выкарыстоўвацца не толькі ў сферы забаў, а прыйдзе і ў сферу адукацыі так хутка? Пакуль гэта дарагое задавальненне, але з кожным годам новыя тэхналогіі таннеюць і становяцца больш даступныя. Мы падтрымліваем тэхналогіі візуалізацыі розных працэсаў і прадметаў і будзем рады супрацоўнічаць з кампаніямі ў гэтай сферы. Гэта моцны матыватар для вучоў дзяцей, і мы такіх матыватараў павінны сабраць максімум.

Падчас двухдзённага форуму, а гэта першае мерапрыемства ў краіне такога маштабу ў галіне адукацыі, будзе ўзнята шмат праблем, у тым ліку абмяркоўвацца плюсы і мінусы інфармацызацыі. Эксперты ў галіне інфармацыйных тэхналогій змогуць выступіць са сваімі ідэямі, дыскусійнымі тэзісамі, не проста штосьці расказаць, а і паказаць, на якім узроўні мы знаходзімся, куды нам трэба рухацца і якімі трэндамі кіравацца. Гасцей форуму кажуць статыстыкі, трэнінгі, семінары, круглыя сталы п'ямас невялікага выстава, дзе будуць дэманстравацца магчымасці сучасных інфармацыйных тэхналогій. Удзел ва ўсіх мерапрыемствах бясплатны, але папярэдне лепш усё ж такі зарэгістравацца на сайце <http://te.unibel.by>. Самая вялікая пляцоўка зможа прыняць адначасна да 800 чалавек, але будуць задзейнічаны і меншыя пляцоўкі. Вельмі спадзяёмся, што форум будзе карысны як для педагогічнай супольнасці, так і для нашых партнёраў у сферы інфармацыйных тэхналогій.

Надзея НІКАЛАЕВА. nikolaeva@zviazda.by

Поўную версію інтэрв'ю чытайце на сайце www.zviazda.by

У доследным рыбгасе «Белае» заканчваецца чарговы рыбны сезон. Рыбакі кожны дзень спяшаюцца на сваю блакітную ніву: да маразоў ім неабходна вылавіць з нагульных і нераставых сажалак усю рыбу — ад малька да буйной, таварнай рыбы. У «Белым» знаходзіцца болей за сорак такіх сажалак. З ранку і да ночы свой працоўны час рыбаводы праводзяць у халоднай вадзе — гэтага патрабуе спецыфіка іхняй прафесіі. Спачатку рыбакі цягнуць невады, потым сачкамі грузяць рыбу ў спецыяльныя ёмістасці і адпраўляюць на іншыя сажалкі — зімавальныя. Таварную рыбу — карпа і шчупака, белага амура і таўсталоўка — вязуць на сартавальную станцыю, а потым прадукцыя з «Белага» трапляе на прылаўкі кірмашоў і крам.

Рыбгас «Белае» — адна з амаль дваццаці рыбных гаспадарак краіны. Ён знаходзіцца паблізу возера з гэтай жа назвай — Белае. Гэта адзін з найстарэйшых рыбгасаў, яго гісторыя пачыналася яшчэ да рэвалюцыі. Потым гаспадарка ўваходзіла ў камуну, а яшчэ пазней рыбакі праца-

Жніво на «Белым»

валі ў арцелях. Сёння «Белама», як і іншыя гаспадаркам, працаваць нялёгка, але свой унёсак ва ўраджай блакітных ніў ён робіць дастойна — сёлета тут вылавілі амаль чатырыста тон рыбы.

У гаспадарцы працуюць дзве брыгады. Той, якую мне давялося здымаць, кіруе Юрый Сулкоўскі — спецыяліст трэцяга разраду. У калектыве шмат гадоў працуюць Аляксандр Пузенка, Аляксандр Сулкоўскі, Яўген Літвіновіч, Аляксандр Еўдакімаў — усё яны нашчадкі рыбацкіх дынастыі і суседзі з пасёлка Азёрны.

Анатолий КЛЯШЧУК, фота аўтара.

Жыткваіцкі раён.

Нацыянальная акадэмія навук Беларусі падзяляе вынікі выбараў новых правадзейных членаў (акадэмікаў) і членаў-карэспандэнтаў. На 13 вакансій акадэмікаў было 29 кандыдатаў, а на 31 вакансію членаў-карэспандэнтаў — 104 прэтэндэнтаў. Усім ім прыйшлося прайсці шматступенчатую сістэму адбору, у тым ліку выбары ў аддзяленні навук. Самы вялікі конкурс быў адначасна сярэд кандыдатаў на званне акадэміка па спецыяльнасці «Матэрыялазнаўства» (дзевяць чалавек на месца). Сярод кандыдатаў на званне члена-карэспандэнта найбольш прэтэндэнтаў было па спецыяльнасці «Машынабудаванне» (дзевяць чалавек на месца). У выніку тайнага галасавання былі абраны 5 правадзейных членаў (акадэмікаў) і 22 члены-карэспандэнты. Выбары акадэмікаў і членаў-карэспандэнтаў НАН Беларусі праводзяцца адзін раз на 2,5—3 гады ў межах існуючых вакансій па спецыяльнасцях, якія зацверджваюцца Прэзідыямам Нацыянальнай акадэміі навук. Акадэмікі і члены-карэспандэнты выбіраюцца Агульным сходам Акадэміі навук тайным галасаваннем.

Надзея НІКАЛАЕВА. nikalaeva@vziasda.by

Вёскі, якія знікаюць: апошнія жыхары

Ніна Антонаўна і Міхаіл Міхайлавіч ГУСАКІ не адзіныя жыхары Прылуччыны, акрамя іх тут яшчэ ёсць два чалавекі. А некалі была немалая вёска. Ды ўсё яе маладое пакаленне з'ехаў у горад.

Заходзьце, заходзьце — гуканюць з глыбіні хаты гаспадары, насустрач яны не выходзяць, бо ў абайх хворыя ногі. Вайна нагадае аб сабе.

Абое былі ў тую пару дзецьмі, але пацяперлі ад вайны. У Ніны забілі бацьку і бабулю. Фактычна на яе вачах. Жылі яны на хутары. І ўвесь час баліліся. Ці то ліхія людзі з лесу наляцяць, ці немцы наедць — чакай бяды. Вось аднойчы немцы рабілі аблаву, шукалі партызанаў. Нініны маці з бабуляй прыгатавалі масла, як, яшчэ сьго-таго, думалі адкупіцца, як раней бывала. Але і фашысты розныя трапляліся. Той, што да іх зайшоў, глянуў на кош з правізіяй, тычнуў пальцам, маўляў, для партызанаў прыгатавалі. І першай застрэліў старэйшую гаспадыню, маладая стала ўцякаць, але куля дагнала. Тады ж забілі і бацьку, засталася 11-гадовая Ніна сіратой.

А Міша наогул стаў ахвярай боепрыпасу і сваёй цяжканасці пасля вызвалення. Падлетак пасвіў кароў, ды знайшоў на балодзе снарад ад «Кацюшы», які не разарваўся. І набраў у кішэню тэрміту з таго злэшчаснага снарада, небяспечнае рэчыва загарэлася. Адным словам, хлопчык атрымаў цяжкія апёкі. Доктар у Пружанках сказаў тады, што калі б не яго моцны дзіцячы арганізм, не вытрымаў бы. Лячыўся доўга, перанёс шмат перасадкаў скуры. Медсястра яму потым расказвала, што пасля адной з аперацый тэмпература была 41,8.

Дзве краскі на градусніку аддзялялі мяне ад таго свету, — кажа Міхаіл

Міхайлавіч. — Неяк выкачаўся, а старшыня не адпуская, бо не было кім замяніць. Але заўсёды і ва ўсім яе Міша падтрымліваў.

З мужам яны выгадалі дваіх дзяцей, і ўжо маюць восем праўнукаў. «Чатыры праўнучкі і чатыры праўнучкі», — удакладніў Міхаіл Міхайлавіч. Дачка і сын жывуць у Брэсце. Прыезджаюць не толькі на выхадныя, але і сярэд тыдня. Бацькам не трэба ні ваду ў хату насіць, ні дровы. Усё гэта робяць дзеці з запаса на некалькі дзён. У выхадныя дачка мые, прыбірае ў хаце, гатуе ежу, каб потым можна было разаргоць. Што з прадуктаў прывязуць з горада, а што купаць тут, бо аўтакрама разварочаецца амаль каля самых вясніц.

Цікаўлюся, ці не збіраюцца 86- і 84-гадовыя бацькі перабрацца ў горад да дзяцей. Слабыя ўжо. Трэба разумець, і дзясем цяжка ўвесь час матацца туды-сюды. І адчуваю, якое складанае пытанне закранула. Ніна Антонаўна кажа, што на сямейным саветце вырашылі: калі толькі застанецца хто адзін, адразу пераедзе да дзяцей. А пакуль разам...

«Нам жа найлепей ў сваёй хаце, мы адно каля аднаго і пагаворым, і пасмяёмся, а пакуль сваіх чакаем — час хутчэй праходзіць», — разважае гаспадыня.

Потым ужо, калі развіталіся з жыхарамі Прылуччыны, старшыня сельскага Савета сказаў, што іх праўнучкі — шчаслівыя людзі, у іх перад вачыма такі прыклад узаемаадносін мужа і жонкі, які лепшы за ўсе на свеце натацый і вучэбныя дапаможнікі. Сяргей Іванавіч гаворыць, што, калі першы раз заехаў да іх на сваёй цяперашняй пасадзе, быў проста ўражаны: «Ну можа, калі ў фільме якім нешта падобнае бачыў. Тут пра іх хоць ты кіно здымай. Нават дзіва бярэ, як гэтыя

жылі, як усё ў тую пару, працавалі ў калгасе. Ніна Антонаўна і птушку даглядала, і цялят, і даяркай была, і брыгадзіркам. Цяпер успамінае тое брыгадзірства не вельмі добра, гаворыць, што з людзьмі працаваць заўсёды цяжэй, чым, напрыклад, кароў даць альбо на зямлі што вырошчваць. Згадвала,

як заяву пісала на звальненне, а старшыня не адпуская, бо не было кім замяніць. Але заўсёды і ва ўсім яе Міша падтрымліваў.

З мужам яны выгадалі дваіх дзяцей, і ўжо маюць восем праўнукаў. «Чатыры праўнучкі і чатыры праўнучкі», — удакладніў Міхаіл Міхайлавіч. Дачка і сын жывуць у Брэсце. Прыезджаюць не толькі на выхадныя, але і сярэд тыдня. Бацькам не трэба ні ваду ў хату насіць, ні дровы. Усё гэта робяць дзеці з запаса на некалькі дзён. У выхадныя дачка мые, прыбірае ў хаце, гатуе ежу, каб потым можна было разаргоць. Што з прадуктаў прывязуць з горада, а што купаць тут, бо аўтакрама разварочаецца амаль каля самых вясніц.

Цікаўлюся, ці не збіраюцца 86- і 84-гадовыя бацькі перабрацца ў горад да дзяцей. Слабыя ўжо. Трэба разумець, і дзясем цяжка ўвесь час матацца туды-сюды. І адчуваю, якое складанае пытанне закранула. Ніна Антонаўна кажа, што на сямейным саветце вырашылі: калі толькі застанецца хто адзін, адразу пераедзе да дзяцей. А пакуль разам...

«Нам жа найлепей ў сваёй хаце, мы адно каля аднаго і пагаворым, і пасмяёмся, а пакуль сваіх чакаем — час хутчэй праходзіць», — разважае гаспадыня.

Потым ужо, калі развіталіся з жыхарамі Прылуччыны, старшыня сельскага Савета сказаў, што іх праўнучкі — шчаслівыя людзі, у іх перад вачыма такі прыклад узаемаадносін мужа і жонкі, які лепшы за ўсе на свеце натацый і вучэбныя дапаможнікі. Сяргей Іванавіч гаворыць, што, калі першы раз заехаў да іх на сваёй цяперашняй пасадзе, быў проста ўражаны: «Ну можа, калі ў фільме якім нешта падобнае бачыў. Тут пра іх хоць ты кіно здымай. Нават дзіва бярэ, як гэтыя

жылі, як усё ў тую пару, працавалі ў калгасе. Ніна Антонаўна і птушку даглядала, і цялят, і даяркай была, і брыгадзіркам. Цяпер успамінае тое брыгадзірства не вельмі добра, гаворыць, што з людзьмі працаваць заўсёды цяжэй, чым, напрыклад, кароў даць альбо на зямлі што вырошчваць. Згадвала,

старыя вясковыя людзі ў найлепшых арыстакратычных традыцыях звяртаюцца адно да аднаго з такой павагай і пяшчотай».

І праўда, калі Міхаіл Міхайлавіч хацеў паправіць жонку, бо яна, успамінаючы падзеі, часам блытала даты альбо імёны, ён казаў: «Пачакай, Ніначка, я скажу», і ў голасе ні кроплі раздражнення. Цікава, што яны ні разу за ўсю гутарку не паскардзіліся на свой лёс, альбо на сваё здароўе, хоць і няўзброеным вокам відно, якое яно. Яны, відаць, умеюць так радавацца адно аднаму, што ўсё астатняе падаецца не надта важным.

І яшчэ прыгадалася, як разважыў пра шлюб чалавек з 60-гадовым вопытам

сумеснага жыцця: «Самае галоўнае цаніць і паважаць адно аднаго. Цяпер маладыя не ўмеюць быць стрыманымі, не ўмеюць дараваць. Смесу варта: адно слова можа прывесці да крыўды, нават да разводу. Гэта няправільна. Трэба дзякаваць Богу за тое, што даў у спадарожнікі табе гэтага чалавека, і бачыць у ім самае добрае. Няма такой праблемы, якую не можна было б вырашыць мірным шляхам. А то хочучы, каб дзяржава жылі паміж сабой мірна, а чалавек з чалавекам ужыцца не можа. Павага і разуменне ў сям'і — галоўнае», — лічыць Міхаіл Міхайлавіч.

Святлана ЯСКЕВІЧ. yackevich@vziasda.by

Table with 2 columns: Name and Specialization. Lists members and correspondents of the National Academy of Sciences of Belarus.

Дзяржава і бізнес

ГРОШЫ ЗА ІНТЭЛЕКТ

Стартавала бізнес-гульня з бясплатнай кансультацыяй падаткавікоў

У Гродне ў гэты чацвер упершыню прайшла інтэлектуальная бізнес-гульня «Куфарызацыя». Каля сотні прадпрыемальнікаў змоглі бясплатна паслухаць лекцыі ад экспертаў, атрымаць кансультацыю ад прадстаўнікоў падаткавай інспекцыі і пазмагацца ў «бітве розуму» за круглую суму. Мерапрыемства правяла найбуйнейшая пляцоўка аб'яў «Куфар» пры падтрымцы Міністэрства па падатках і зборах і Міністэрства эканомікі.

Праект створаны, каб стымуляваць развіццё малага бізнесу і лічбавай эканомікі ў краіне. У прыватнасці, ён дапамагае прадпрыемальнікам перавесці свой бізнес у анлайн.

«Рынкi і гандлёвыя цэнтры з кожным годам атрымліваюць усё менш трафіку, спажываюць «мігруючы» ў інтэрнэт. Каб «заставацца ў справе», беларускім прадпрыемальнікам даводзіцца таксама выходзіць у анлайн, — расказвае Ілья ЖУКАВЕЦ, начальнік упраўлення камерцыі і маркетынгу пляцоўкі аб'яў «Куфар». — А наш праект падае пакароўку гайд для пачатку эфектыўнай і легальнай працы ў сёвіце».

На гэты раз мерапрыемства прайшло ў новым для рэгіёна фармаце, які сумяшчае адукацыйную частку з бізнес-гульнёй. Квіз, створаны «МагзаБойняй» і «Куфа-

рам», дапамагае прадпрыемальнікам правесці сваю кемліваецца з дапамогай 35 пытанняў пра бізнес, прасоўванне, рэкламу і анлайн-тэхналогіі, а таксама замацаваць атрыманыя ад экспертаў веды ў інтэрактыўнай форме. Усе ўдзельнікі падзеленыя на каманды па 4—6 чалавек, адна з якіх і стала пераможцай вечара. Фіналісты атрымалі 20 тысяч куфаў, якія можна будзе выдаткаваць на прасоўванне свайго бізнесу ў інтэрнэце. Такой сумы, напрыклад, хоць на тое, каб размяшчаць тавары на «Куфары» на працягу года.

Папярэднічалі квізу выступленні экспертаў бізнес-школы і кансалтынгавых кампаній. Яны падказвалі, як вывесці бізнес у анлайн і атрымаць заказы ў інтэрнэце. Спецыялісты Міністэрства па падатках і зборах дапамагалі разабрацца ў тылах падаткаў, тэрмінах плацяжоў і дзённых пільготах. Кожны ахвотны змог проста на месцы атрымаць кансультацыю і выбраць аптымальную для яго сістэму падаткаабкладання. Рамеснікі, ІП і прадстаўнікі сярэдняга бізнесу, якія наведлі мерапрыемства, атрымалі не толькі карысныя «лайфхакі», але і рэальную дапамогу ў развіцці сваёй справы. Важна, што ў праекце ўдзельнічаюць прадстаўнікі дзяржорганаў, што дазваляе бізнесу і дзяржаве весці адкрыты дыялог.

Сяргей КУРКАЧ. kurkach@vziasda.by

(Заканчанне. Пачатак на 1-й стар.)

Так, на месяц беларусу неабходна 6 буханак хлеба, 7 батонаў, паўкіло макарон і крыху больш як кіло круп. Бульбы — ажно 10 кілаграмаў. Месячны запас капусты павінен складаць 2,4 кілаграма, морквы і буркакоў — па 1,8 кіло, агуркоў і памідораў — па паўтара. З мяса ў рацыёне мусяць пераважаць ялавічына (1,7 кг). Птушкі патрэбна паўтара кілаграма, а свініны — у тры разы менш. У спіс прадуктаў першай неабходнасці ўключаны і каўбасы — па кілаграме на чалавека. У месяц беларусу таксама неабходна пакальці ў карзіну амаль кілаграм свежамарожанай рыбы і 300 грам селядцы.

Нормы па «малочцы» наступныя: 5,5 пакета малака, 4,5 кілаграма кефіру ці ёгурту, кіло тварагу і пачак смятаны. Сыру — усюго 200 грамаў. Затое яек — два дзясяткі. Павінны быць у рацыёне і фрукты — 3,3 кілаграма. Што да цукерак, пірожных і зефіру, то месячная норма кандытарскіх вырабаў — паўтара кіло (гэта, напрыклад, торт і пяць шакаладак).

Разгледзім гардэроб. Мужчыне на чатыры гады патрэбны: адна куртка зімняя і адна дэмісезонная, два світары, дзве пары летніх туфель, два касцюмы. Летняя куртка, чаравікі і спартыўны касцюм мусяць праслухчыць тры гады. Штаны і джынсы (іх павінна быць дастаткова па адной пары) мяняем раз на два гады. З кашулямі і майкамі асартымент большы — па чатыры штукі. Стратэгічны запас шкарпэтак — сем пар на год.

А колькі адзення патрэбна жанчыне? Запісвайце: зімняе і дэмісезоннае паліто (новае — толькі праз чатыры гады), пшаш, летняя куртка, адны джынсы, дзве сродкіцы, дзве сукенкі, дзве блузкі і два світары

Святлана ЯСКЕВІЧ

(апошняя абнаўляецца таксама трэба толькі раз на чатыры гады). Жаночую слабасць да абутку крыху ўлічылі: у спісе неабходнага — боты ўцэпленыя і звычайныя, дзве пары туфелі, дзве — басаножак і адна — красавак. Праўда, хапіць іх павінна на тры-чатыры сезоны. Падлічылі таксама, што на год жанчыне неабходна шэсць калготак і чацвёрта трусоў. І — трымайцеся, дамы — толькі адной сумкі мусяць быць дастаткова на шэсць гадоў.

У спажывецкую карзіну ўключаюць таксама мэбля і тэхніка. Напрыклад, кухонны стол, шафы для посуду і адзення разлічаны на 20 гадоў, а ложка — на дзясціць. Праўдзю машына, халадзільнік, тэлевізар, пыласос, прас куляем раз на дзясціць гадоў. І тэлефон таксама! Цікава, што аднаго парасона па нормах павінна хапіць на 15 гадоў. Ведаць бы, дзе такія выпускаюць...

А яшчэ ў мінімальныя гадавы набор уключаюць 12 праязных, васьм паходаў у цырульню і адзін — у фотаатэлье.

Жаночую слабасць да абутку крыху ўлічылі: у спісе неабходнага — боты ўцэпленыя і звычайныя, дзве пары туфелі, дзве — басаножак і адна — красавак.

ку працаздольнага ўзросту неабходна 2950 калорый у суткі, студэнту — 2620, пенсіянеру — 2140. Прадукты падбіраліся так, каб рацыён быў збалансаваны па складзе і змяшчальнасці аптымальную колькасць мінералаў і вітамінаў.

Што да адзення і абутку, то тут улічаліся тэрміны службы рэчэй, якім забяспечвае наш легітрам. Пры гэтым жаночы гардэроб зрабілі больш разнастайным за мужчынскі, а гардэроб у моладзі і працаздольнага насельніцтва абнаўляецца часцей 3-за іх сацыяльнай і фізічнай актыўнасці.

Склад спажывецкай карзіны пераглядаецца раз на пяць гадоў. Апошнія змены ўнесліся ў 2014-м. Тады, напрыклад, з набору неабходных паслуг выключылі карыстанне радыё-кропкай і дадалі сотавую сувязь.

Наталія ЛУБНЕЎСКАЯ. lubneuskaya@vziasda.by

Table with 2 columns: Category and Percentage. Lists items and their share in the minimum consumption basket.

ФАКТЫ ПАДЗЕІ НАВІНЫ

БЯЗДОМНЫЯ ФІГУРКІ

Брэсцкі мастак стварыў калекцыю «бомжыткаў»

Незвычайныя фігуркі прыдумай малады брастаўчанін Ілья Дудараў. У калекцыі — 12 гіпсавых персанажу-бяздомных. Гэта дабрачынны праект: частка сабраных з продажу «бомжыткаў» грошай пойдзе на куплю цёлпых рэчэй (ваўняных рукавіц і шкарпэтак) для людзей, што жывуць на вуліцы.

Для кожнай фігуркі мастак прыдумаў невялікую гісторыю. Бора, напрыклад, у маладосці лічыўся інтэлектуалам. Але знешняе падабенства

з акцёрам Валянціям Гасфтам згуляла з ім злы жарт: людзі часта запрашалі яго выпіць (каб быць бліжэй да мастацтва), а Бора быў не ў сілах устаяць перад бясплатным алкаголем. Жэня пасля турмы не змог уладкавацца на работу, а дом жонка прадала і паехаў у невядомым напрамку. Надзею мужчыну падарылі новыя сярбы з вуліцы. Цяпер ён адчувае сябе лепш і нават знайшоў сваё каханне. А Надзея абжае катой і заўсёды іх падкармлівае, за што місцовыя празвалі яе «Кукладары».

Грошы на выпуск незвычайнай калекцыі Ілья Дудараў збірае з дапамогай краўдфандынгавай платформы. Што цікава, многім беларусам яго фігуркі прыйшліся даспадобы — за пару дзён на праект пералічылі больш за 850 рублёў.

Наталія ЛУБНЕЎСКАЯ.

БАНКАМАТ ДЛЯ НЕВІДУШЧЫХ

У Гомелі запрацаваў банкамаст для невідучых карыстальнікаў і слабабачучых людзей, абсталяваны спецыяльным маўленчым інфарматарам.

«Карыстацца банкаматам могуць усе ахвотныя — прылада вонкава нічым не адрозніваецца ад іншых, — растлумачыў начальнік аддзела банкаўскіх плацежных картат філіяла №300 Гомельскага абласнога ўпраўлення Беларускага Аляксея ДАЛІКАТНЫ. — Спецыяльна для слабабачучых людзей усталяваны чорна-белы экран з больш буйным памерам шрыфту. Для невідучых прадугледжана спецыяльнае гняздо для падключэння навушнікаў.

Усе аперацыі: зняцце наяўных, прагляд балансу і выпіску з рахунку пакароўка агучвае аўдыягій.

Гэта першы банкамаст для невідучых і слабабачучых, усталяваны ў Гомелі і валодзіць па сацыяльным праекце стварэння безбар'ернага асяроддзя. Па словах кіраўніцтва Беларускага, пасля аналізу запатрабаванасці падобных прылад банк будзе разглядаць метазагодніца іх усталяваць у іншых раёнах горада і вобласці. У найбліжэйшай перспектыве плануецца з'яўленне падобных прылад у Жлобіне і Рэчыцы.

Сяргей КУРКАЧ.

«КІНУЎ» КРЭДЫТОРАЎ

Дырэктар гродзенскай фірмы стварыў новую структуру, каб не аддаваць даўгі.

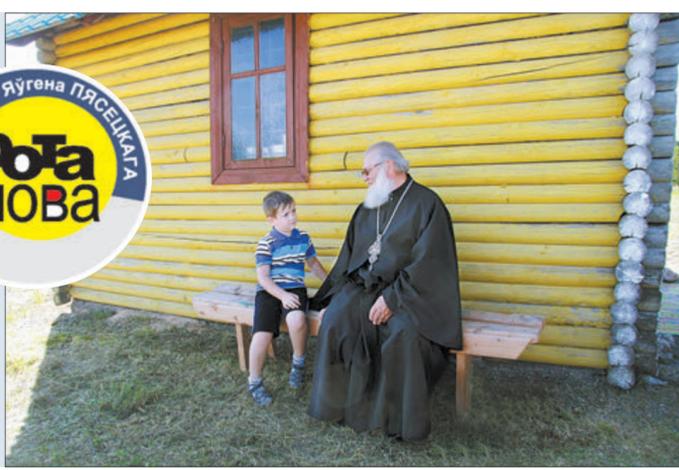
Кіраўнік прыватнага прадпрыемства па выпуску металічных канструкцый разам са сваімі заснавальнікамі вырашыў абхітрыць крэдытараў. Свае сродкі на суму каля 80 тыс. рублёў яны перадалі па накладной іншаму суб'екту гаспадарання, прасцей кажучы, стварылі новую «чыстую» фірму, а ўсе крэдытныя абавязкі пакінулі на рахунок асноўнага прадпрыемства. Такім чынам, усе 24 крэдытары засталіся са значнымі стратамі. Аб гэтым паведаміў намеснік начальніка Дэпартамента фінансавых раследаванняў КДК па Гродзенскай вобласці Аляксандр Траяноўскі. За гэту дзейнасць кіраўніцтва прыватнага прадпрыемства прыцягнута да адказнасці, узбуджана крымінальная справа.

Маргарыта УШКЕВІЧ.

Я ніколі не жыў без хлеба — Хоць крышанчык, ды ў кішэні быў. Ўдоставь мне было зямлі і неба, І вадз з крыніцы ўдосыць піў.

Шчыра хлеб дзяліў я з незнаёмым, Птушкам неба шчодро раздаваў, Да крыніц заўжды ішоў з паклонам, Бедаваў, ды веры не губляў...

Ні пра што ў мінулым не шкадую, Але ўсё аддам, каб толькі зноў, Зноў малым ступіць на сцэжку тую, Дзе з матуляй басанож ішоў.

Центр Промышленной Оценки
Издвение о проведении повторного аукциона
Организатор аукциона: ЗАО «Центр промышленной оценки», г. Минск, ул. Мележа, 5/2, пом. 1703.
Продавец: ОАО «Оршаагропромаш», Витебская обл., г. Орша, ул. Ленина, 215.

Table with 4 columns: Наименование, Назначение, Общая площадь, Инвентарный номер. Row 1: Площадки на заводской территории, Сооружение неустановленного назначения, 3406 кв. м, 110(С)-112474.

Сведения о земельном участке: пл. 1,1024 га предоставлен продавцу для обслуживания площадок на заводской территории и проезда на праве постоянного пользования.

Задаток 1% от начальной цены в белорусских рублях перечисляется на р/с №BY60BLB3012019102139000101, в Дирекции «ОАО Беллинебелва» в г. Минске и Минской области (адрес банка: г. Минск, ул. Коллекторная, 11), БИК BLBBVY2X, УНП 191021390, получатель платежа ЗАО «Центр промышленной оценки».

Срок подписания договора купли-продажи: 10 рабочих дней после проведения аукциона. Условия оплаты предмета аукциона.

Стороны аукциона имеют право снять предмет аукциона с торгов в любое время до начала торгов. Предупреждение об извещении о проведении аукциона опубликовано в газете «Звезда» 04.10.2017 г.

Аукцион состоится 01.12.2017 в 11.00 по адресу: г. Минск, ул. Мележа, д. 5/2, пом. 1703. Заявления на участие и необходимые документы принимаются по 29.11.2017 в 17.00 по указанному адресу. Тел.: +375 17 280-36-37; 8 029 317-95-42. www.cpro.by. E-mail: auction@cpro.by

Извещение о проведении 21 декабря 2017 года торгов с условиями по продаже имущества, принадлежащего ОАО «БЕЛРІБА»

Предмет торгов: Здание многофункциональное А/К Административно-бытовое здание (инв. № в ЕПРН 500С-29688); Здание неустановленного назначения – Одноэтажное ж/б каркасное здание (б/вломательных цехов) (инв. № в ЕПРН 500С-29688); Здание специализированное складов, торговых баз, баз материально-технического снабжения, хранилищ – Б 1/к-м; Здание холодильника (инв. № в ЕПРН 500С-29193); Капитальное строение – Здание специализированное складов, торговых баз, баз материально – технического снабжения, хранилищ – Д 1/К; Склад масел и аммиака (инв. № в ЕПРН 500С-29684); Здание специализированное иного назначения – Компрессорный цех (инв. № в ЕПРН 500С-64435); Здание неустановленного назначения – Здание дежурного (инв. № в ЕПРН 500С-64436); Металлический склад-модуль размер 6*3*2,5м (инв. №001.00.06.1393); Туалетная кабинка «Стандарт» в сборе (инв. №001.00.08.2179); Сооружение специализированное коммунального хозяйства – Тепловые сети (инв. № в ЕПРН 500С-1022483); Электрокабельная линия (инв. №003.00.85.142); Автопарковка (инв. №002.00.09.2768); Вывеска над крышей с буквами обьектно-и новыми наполнением (инв. №007.00.09.3040); Гостевая автостоянка (инв. №002.00.09.2709); Сооружение специализированное железнодорожного транспорта – Железнодорожный путь (инв. №002.00.85.118); Ограждение территории (инв. №002.00.85.121); Сооружение специализированное коммунального хозяйства – Лицевая канализационная сеть (очистные сооружения) (инв. № в ЕПРН 500С-1022484); Перегородка металлическая (инв. №002.00.09.2658); Сооружение специализированное железнодорожного транспорта – Подземная железнодорожная ветка (инв. №002.00.86.122); Проезды и площадки (инв. №002.00.86.123); Проезды и площадки (инв. №002.00.85.119); Связь (инв. №002.00.86.124); Сеть радиодиагностики (инв. №002.00.86.125); Шлагбаум (инв. №002.00.09.3037); Шлагбаум (инв. №002.00.09.3038); Освещение (инв. №009.00.86.433); Автоматический сигнализатор паров аммиака АСГА-01М (инв. №004.15.05.1037); Автоматический сигнализатор паров аммиака АСГА-01М (инв. №004.15.05.1011); Аппаратно-программный комплекс (инв. №004.21.07.1983); Камера КХН 7.71 (инв. №007.00.09.2927); Кнопка тревожной сигнализации компрессорной станции, Радиальная, 56 (инв. №004.00.30.3402); Кондиционер AQ18A41ME (инв. №004.18.08.2157); Кондиционер EACS 12HD (инв. №004.15.09.2958); Кондиционер LG S07LHR.k404 (инв. №004.21.06.1325); Кондиционер LG S09LHR.k. 301 (инв. №004.21.06.1327); Кондиционер LG S09LHR.k. 303 (инв. №004.21.06.1328); Кондиционер LG S12LHR, коид. зал (инв. №004.00.06.1264); Кондиционер LG S18BHP.k. 309 (инв. №004.00.06.1267); Кондиционер LG S07LHR.k. 1.01-транспорт (инв. №004.00.06.1258); Кондиционер LG S07LHR.k. 2.04 (инв. №004.21.06.1262); Кондиционер LG S07LHR.k. 3.08 (инв. №004.00.06.1253); Кондиционер LG S07LHR.k. 3.10 (инв. №004.00.06.1254); Кондиционер LG S07LHR.k. 3.12 (инв. №004.00.06.1255); Кондиционер LG S07LHR.k. 3.14 (инв. №004.00.06.1256); Кондиционер Midea MCA-48HR (магазин Рад) (инв. №004.21.07.1438); Кондиционер MUB 36 HR 06-202.007D (инв. №004.15.03.3093); Кондиционер ACS-127 H.R.k. 1.01 (инв. №004.00.08.2000); Контрольно-пропускная система с парковочным модулем (инв. №004.00.08.2281); Локальная система оповещения «Белрїба» (инв. №004.15.07.2030); Охранная сигнализация (инв. №004.17.06.1250); Пожарная автономная сигнализация и система оповещения (инв. №004.00.09.2261); Полимерный соршевой компрессор АС6-С.2У (инв. №004.00.09.2477); Прибор учета ТЗМ-05М2 и системы РТМ-02 Струмен (инв. №004.00.03.0639); Система видеонаблюдения №2, ул. Радиальная, 56 (инв. №007.00.08.2194); Система газонализаторных извещателей на утечку аммиака; Камеры замораживания, ул. Радиальная, 56 (инв. №004.17.09.2987); Система наводнения, ул. Радиальная, 56 (инв. №004.21.06.1280); Структура «Неман 250-20В-800100-22-2-х ур. с подсветкой (инв. №004.00.08.2419); Структура «Неман 250-20В-800100-22-2-х ур. с подсветкой (инв. №004.00.08.2418); Здание специализированное энергетики – Трансформаторная подстанция (ТП №1372) (инв. №500С-64700 (инв. №04.03.85.415); ВЭУ-0.37-0.9-2-4Е (инв. №004.00.17.05.1164); Холодная витрина «Двина 120» (инв. №004.00.09.2424); Холодная витрина «Двина 120» (инв. №004.00.09.2424); Холодная витрина «Неман 975» (инв. №004.00.09.2424); Холодная витрина «Неман 975» (инв. №004.00.09.2424); Холодная витрина «Неман 240 ОВ ВН-1.3-4-1-2-ОХ (инв. №004.00.09.2414); Холодная витрина Неман 240 ОВ ВН-1.3-4-1-2-ОХ (инв. №004.00.09.2415); Холодное оборудование (инв. №004.12.05.3093); Вывеска «Белрїба» (входная административная) (инв. №004.00.09.2546); Дорайалт с контролером, ул. Радиальная, 56 (инв. №004.10.3126); Козырек технологический 4000 мм (инв. № в №004.00.09.2547); Перегородка шестисекционная с двумя дверями (инв. №002.00.09.3035); Полотно на банерной сетке (инв. №007.00.09.2776); Стеллаж 10000*250 (инв. №007.00.03.7302); Стеллажная система Склад №1, ул. Радиальная, 56 (инв. №004.00.07.1432); Стеллажная система на 210 паллетомест (инв. №004.00.08.2053); Флашлот Nordic с перекладиной 9 м (инв. №007.00.08.2255); Флашлот Nordic с перекладиной 9 м (инв. №007.00.08.2256); Флашлот Nordic с перекладиной 9 м (инв. №007.00.08.2257); Шкаф комбинированный (инв. №007.00.05.3149); Штора ПВХ 2,7*2,8 м (инв. №007.00.10.3149); Штора ПВХ 2,7*2,8 м (инв. №007.00.10.3150); Штора ПВХ 2,7*2,8 м (инв. №007.00.10.3151); Штора ПВХ 2,7*2,8 м (инв. №007.00.10.3152); Холодильник Sharp RB6-641 (инв. №007.00.08.2212); хозяйственно-бытовая канализация (инв. №003.00.85.141).

Местонахождение – г. Минск, ул. Радиальная, 56. Начальная цена – 5 854 303,27 бел. руб. с учетом НДС. Сумма задатка – 500 000,00 белорусских рублей.

Продавец имущества – ОАО «БЕЛРІБА», 220024, г. Минск, пер. Стебенева, 2, тел. (017) 365-79-24.

Организатор торгов – государственное предприятие «МГЦН», ул. К. Маркса, 39, к. 10, 220030, г. Минск, тел. (017) 327-05-62.

Условия торгов – победитель торгов (покупатель) оплачивает вознаграждение за организацию и проведение торгов, включающее затраты на организацию и проведение результативного аукциона, в размере 1 процента от цены продажи предмета торгов, указанной в протоколе о результатах торгов, в течение 3 рабочих дней со дня проведения торгов.

Торги проводятся в соответствии со ст. 47, 418 Гражданского кодекса Республики Беларусь и порядком проведения аукциона по продаже имущества ОАО «БЕЛРІБА», утвержденным организатором торгов.

К участию в торгах допускаются юридические и физические лица, вносящие задаток и заключившие соглашение с организатором торгов о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона по соответствующему предмету торгов, а также представляющие организатору торгов следующие документы: заявление на участие в аукционе (по форме, установленной организатором торгов); заявление об ознакомлении с документами, продаваемым имуществом, порядком проведения аукциона (по форме, установленной организатором торгов); копии свидетельств о регистрации (для юридических лиц и индивидуальных предпринимателей); копии устава (для юридических лиц); копии платящего документа о внесении задатка (задаток); документы, подтверждающие полномочия представителя юридического (физического) лица; а также, при необходимости, иные документы в соответствии с порядком проведения аукциона.

Задаток перечисляется на расчетный счет государственного предприятия «МГЦН» №BY34 BPSB 3012 1049 7101 9933 0000 в Региональной дирекции №700 по г. Минску и Минской области ОАО «БП-Сбербанк», БИК BPSBY2X, УНП 190395853, не позднее окончания срока приема документов на участие в торгах.

Торги проходят в форме открытого аукциона с условиями на повышение начальной цены. Торги проводятся аукционистом, определенный организатором торгов. В процессе торгов начальная цена повышается аукционистом до тех пор, пока только один участник сможет приобрести предмет торгов. Данный участник объявляется победителем торгов, а в najwyżшей цене (цена продажи) фиксируется в протоколе о результатах торгов и включает НДС. В ходе торгов участники могут предлагать свою цену за продаваемое имущество в соответствии с порядком проведения аукциона.

В случае если торги признаны несостоявшимися в силу того, что заявление на участие в них подано только одним участником или для участия в них явился только один участник, предмет торгов продается этому участнику (покупателю) при его согласии по начальной цене, увеличенной на пять процентов.

Договор купли-продажи между продавцом и победителем торгов (покупателем) заключается после предъявления копии платящих документов о перечислении суммы вознаграждения за организацию и проведение торгов и подписывается в течение 10 рабочих дней со дня проведения торгов.

Оплата стоимости приобретенного имущества с учетом НДС осуществляется победителем торгов (покупателем) в порядке, предусмотренном в договоре купли-продажи. По согласованию с продавцом возможна рассрочка платежа.

Торги проводятся 21 декабря 2017 года в 12.00 по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, зал аукционов. Прием документов, а также консультации по вопросам участия в торгах осуществляются с 21.11.2017 в 19.20.2017 включительно в рабочие дни с 9.00 до 13.00 и с 14.00 до 17.00 (по пятницам – до 16.45) по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, каб. 6.

Телефоны для справок: (017) 327-48-36 (государственное предприятие «МГЦН»); (017) 201-99-74 (ОАО «БЕЛРІБА»).

ИЗВЕЩЕНИЕ о проведении повторного аукциона

Государственное предприятие «Минский областной центр инвестиций и приватизации» (организатор аукциона), по поручению ОАО «Борисовский шпалопропиточный завод» (продавец), проводит повторный открытый аукцион по продаже станка долбежного ГА-320 (инв. по бух. учету 011660) 2006 г. в. суммарная мощность электродвигателя 13,32 кВт, размер 2850 х2490 х310, масса 5660 кг. Находится в нерабочем состоянии (долбяк демонтирован, требует замены или капит. ремонта).

Начальная цена с НДС (20%) – 12 657,45 бел. руб. Стоимость замены на 37,5%. Задаток 10% от начальной цены – 1 265,745 бел. руб.

Задаток перечисляется на р/с BY55BPSB30121082600169330000 в ЦБУ №701 ОАО «БП-Сбербанк», код 369, г. Минск, БИК в формате IBAN BPSB-BY2X, УНП 690324015 государственное предприятие «Минский областной центр инвестиций и приватизации». Договор купли-продажи должен быть подписан в течение 10 (десяти) рабочих дней после проведения аукциона. Оплата за объект производится в течение 20 (двадцати) банковских дней со дня заключения договора купли-продажи, если иное не предусмотрено договором купли-продажи. Затраты на организацию и проведение аукциона возмещает победитель торгов (покупатель). Порядок проведения аукциона и оформления участия в торгах оговорены в условиях его проведения, размещенных на сайте организатора торгов www.rft.by. Предупреждение извещения опубликовано в газете «Звезда» от 20.01.2017, 30.05.2017. Аукцион состоится 13.12.2017 в 14.00 по адресу: г. Минск, ул. Чапаева, 5, каб. 324. Заявления на участие и необходимые документы принимаются по 12.12.2017 в 16.00 по указанному адресу. Тел.: (8017) 207-71-34, (8029) 102-21-17.

ДОПОЛНЕНИЕ И ИЗМЕНЕНИЕ К ПРОЕКТНОЙ ДЕКЛАРАЦИИ по объекту «Реконструкция застройки территории в районе ул. Михалова, Алибегова.» Жилой дом №1 по генплану», опубликованной в газете «Звезда» №152 (28516) от 10.08.2017

Дополнительно для заключения договоров создания объектов долевого строительства для граждан, не состоящих на учете нуждающихся в улучшении жилищных условий, юридических лиц предлагается 43 (сорок три) квартиры, в том числе:

(20) 1-комнатных общей площадью от 42,32 кв. м до 47,61 кв. м (квартиры №N№301, 302, 303, 306, 309, 310, 313, 314, 317, 318, 321, 322, 326, 329, 330, 333, 334, 337, 338) стоимостью строительства за 1 (один) кв. м общей площади в размере, эквивалентном 1 050 долларам США;

(1) 2-комнатных общей площадью 57,72 кв. м (квартиры №N№270, 273, 276, 288, 291, 294, 300, 304, 312, 316, 319, 320, 323, 324, 328, 331, 332, 335, 336, 339) стоимостью строительства за 1 (один) кв. м общей площади в размере, эквивалентном 1 000 долларам США;

(2) 3-комнатные общей площадью от 76,83 до 82,52 кв. м (квартиры №N№275, 295) стоимостью строительства за 1 (один) кв. м общей площади в размере, эквивалентном 950 долларам США.

Условия оплаты – первоначальный взнос в размере 30% стоимости объекта долевого строительства в течение 10 (десяти) календарных дней со дня регистрации договора создания объекта долевого строительства в Мингосрепослехе, оставшаяся сумма – ежемесячно до конца строительства в соответствии с графиком платежей, являющимся приложением к договору.

Для заключения договора необходимы: паспорт и личное присутствие лица, с которым будет заключаться договор. Документы для заключения договоров будут приниматься отделом ЖСПК, долевого строительства и аренды с 23.11.2017, понедельник – с 8.30 до 17.30 (обед с 13.00 до 13.45), вторник – с 8.30 до 13.00, среда – с 13.45 до 17.30, четверг – с 8.30 до 13.00 по адресу: г. Минск, ул. Сергея Есенина, д. 4, офис 107, каб. 1, тел.: (017) 234-16-98, (044) 795-44-44. УНП 192400611

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ОТКРЫТОГО АУКЦИОНА по продаже права заключения договоров аренды недвижимого имущества

Организатор аукциона: Государственное предприятие «Витебский областной центр маркетинга», г. Витебск, проезд Гоголя, 5, тел. (0212) 47-20-56.

Продавец: Республиканское унитарное предприятие почтовой связи «Белпочта», Витебский филиал, г. Витебск, пр-т Московский, 10, тел. (0212) 61-66-90.

Лот №1. Право на заключение договора аренды сроком на 5 лет помещений площадью 32,0 кв. м (в т. ч. – 19,12 кв. м), расположенных на 2-м этаже капитального строения с инв. №020/С-53951 по адресу: Витебская обл., г. Витебск, ул. Советская, 13 (здание отделения почтовой связи – 26) для размещения офисов, складских помещений, оказания услуг, организации производства (кроме вредных производств). Размер коэффициента к базовой ставке арендной платы равен 3. Начальная цена: 121,60 руб. Задаток: 12,16 руб.

Лот №2. Право на заключение договора аренды сроком на 5 лет помещений площадью 21,0 кв. м (в т. ч. – 19,12 кв. м), расположенных на 2-м этаже капитального строения с инв. №020/С-53951 по адресу: Витебская обл., г. Витебск, ул. Советская, 13 (здание отделения почтовой связи – 26) для размещения офисов, складских помещений, оказания услуг, организации производства (кроме вредных производств). Размер коэффициента к базовой ставке арендной платы равен 3. Начальная цена: 82,08 руб. Задаток: 8,21 руб.

Лот №3. Право на заключение договора аренды сроком на 5 лет помещений площадью 22,0 кв. м (в т. ч. – 24,92 кв. м), расположенных на 1-м этаже капитального строения с инв. №020/С-53951 по адресу: Витебская обл., г. Витебск, ул. Советская, 13 (здание отделения почтовой связи – 26) для размещения офисов, складских помещений, оказания услуг, организации производства (кроме вредных производств). Размер коэффициента к базовой ставке арендной платы равен 3. Начальная цена: 133,38 руб. Задаток: 13,34 руб.

Лот №4. Право на заключение договора аренды сроком на 5 лет помещений площадью 147,3 кв. м (в т. ч. – 65,97; 78; 13; 14; 3; 2,2; 10,5; 1,0; 1,0 кв. м), расположенных на 1-м этаже капитального строения с инв. №240/С-29422 по адресу: Витебская обл., г. Орша, ул. Ивана Флорова, д. 6а (здание отделения почтовой связи – 9) для размещения офисов, складских помещений, оказания услуг, организации производства (кроме вредных производств). Размер коэффициента к базовой ставке арендной платы равен 3. Начальная цена: 359,74 руб. Задаток: 35,97 руб.

Лот №5. Право на заключение договора аренды сроком на 5 лет помещений площадью 90,4 кв. м (в т. ч. – 78,5; 9,8; 2,1 кв. м), расположенных на 2-м этаже капитального строения с инв. №240/С-29422 по адресу: Витебская обл., г. Орша, ул. Ивана Флорова, д. 6а (здание отделения почтовой связи – 9) для размещения офисов, складских помещений, оказания услуг, организации производства (кроме вредных производств). Размер коэффициента к базовой ставке арендной платы равен 3. Начальная цена: 104,32 руб. Задаток: 10,43 руб.

Лот №6. Право на заключение договора аренды сроком на 5 лет помещений площадью 147,3 кв. м (в т. ч. – 65,97; 78; 13; 14; 3; 2,2; 10,5; 1,0; 1,0 кв. м), расположенных на 1-м этаже капитального строения с инв. №240/С-29422 по адресу: Витебская обл., г. Орша, ул. Ивана Флорова, д. 6а (здание отделения почтовой связи – 9) для размещения офисов, складских помещений, оказания услуг, организации производства (кроме вредных производств). Размер коэффициента к базовой ставке арендной платы равен 3. Начальная цена: 359,74 руб. Задаток: 35,97 руб.

Дата, время и место проведения аукциона: 19.12.2017 в 11.00 по адресу: г. Витебск, проезд Гоголя, 5 в ККУП «Витебский областной центр маркетинга». Срок внесения задатка и подачи документов: с 20.11.2017 в 8.30, по 18.12.2017 в 17.30

Заявления на участие в аукционе со всеми необходимыми документами принимаются в рабочие дни с 8.30 до 17.30 по адресу: г. Витебск, проезд Гоголя, 5 в ККУП «Витебский областной центр маркетинга». Аукцион проводится в порядке, установленном Положением о порядке проведения аукциона по продаже права заключения договоров аренды капитальных строений (зданий, сооружений), изолированных помещений, машинно-мест, их частей, находящихся в государственной собственности, утвержденным постановлением Совета Министров Республики Беларусь от 20.03.2008 №462. Юридические, физические лица, индивидуальные предприниматели обязаны подать организатору аукциона в указанный в извещении срок заявление на участие в аукционе, подписать соглашение установленной формы, представить: копию платящего документа о перечислении задатка на расчетный счет организатора аукциона; р/с лицом – резидентом РБ; копии документа, подтверждающего гос. регистрацию юр. лица; юр. лицом – нерезидентом РБ: легализованные в установленном порядке копии учредительных документов и выписка из торгового реестра страны происхождения (выписка должна быть произведена не ранее чем за 6 месяцев до даты подачи заявления на участие в аукционе) или иное эквивалентное доказательство юридического статуса в соответствии с законодательством страны происхождения; индивидуальные предприниматель: копию документа, подтверждающего гос. регистрацию индивидуального предпринимателя. При подаче заявления на участие в аукционе предъявляется документ, удостоверяющий личность: представителями – оригинал доверенности документ, подтверждающий полномочия должностного лица), Победитель аукциона – лицо, предложившее самую высокую цену. Победитель аукциона (лицо, приравненное к Победителю аукциона) обязан оплатить предмет аукциона, затраты на организацию и проведение аукциона в течение 3 рабочих дней со дня проведения аукциона; заключить договор аренды недвижимого имущества не позднее 10 рабочих дней со дня проведения аукциона. В случаях, если Победитель аукциона (лицо, приравненное к Победителю аукциона) не подписал протокол аукциона, не уплатил сумму задатка, не представил документ, подтверждающий гос. регистрацию индивидуального предпринимателя. При подаче заявления на участие в аукционе предъявляется документ, удостоверяющий личность: представителями – оригинал доверенности документ, подтверждающий полномочия должностного лица), Победитель аукциона – лицо, предложившее самую высокую цену. Победитель аукциона (лицо, приравненное к Победителю аукциона) обязан оплатить предмет аукциона, затраты на организацию и проведение аукциона в течение 3 рабочих дней со дня проведения аукциона; заключить договор аренды недвижимого имущества не позднее 10 рабочих дней со дня проведения аукциона. В случаях, если Победитель аукциона (лицо, приравненное к Победителю аукциона) не подписал протокол аукциона, не уплатил сумму задатка, не представил документ, подтверждающий гос. регистрацию индивидуального предпринимателя. При подаче заявления на участие в аукционе предъявляется документ, удостоверяющий личность: представителями – оригинал доверенности документ, подтверждающий полномочия должностного лица), Победитель аукциона – лицо, предложившее самую высокую цену. Победитель аукциона (лицо, приравненное к Победителю аукциона) обязан оплатить предмет аукциона, затраты на организацию и проведение аукциона в течение 3 рабочих дней со дня проведения аукциона; заключить договор аренды недвижимого имущества не позднее 10 рабочих дней со дня проведения аукциона. В случаях, если Победитель аукциона (лицо, приравненное к Победителю аукциона) не подписал протокол аукциона, не уплатил сумму задатка, не представил документ, подтверждающий гос. регистрацию индивидуального предпринимателя. При подаче заявления на участие в аукционе предъявляется документ, удостоверяющий личность: представителями – оригинал доверенности документ, подтверждающий полномочия должностного лица), Победитель аукциона – лицо, предложившее самую высокую цену. Победитель аукциона (лицо, приравненное к Победителю аукциона) обязан оплатить предмет аукциона, затраты на организацию и проведение аукциона в течение 3 рабочих дней со дня проведения аукциона; заключить договор аренды недвижимого имущества не позднее 10 рабочих дней со дня проведения аукциона. В случаях, если Победитель аукциона (лицо, приравненное к Победителю аукциона) не подписал протокол аукциона, не уплатил сумму задатка, не представил документ, подтверждающий гос. регистрацию индивидуального предпринимателя. При подаче заявления на участие в аукционе предъявляется документ, удостоверяющий личность: представителями – оригинал доверенности документ, подтверждающий полномочия должностного лица), Победитель аукциона – лицо, предложившее самую высокую цену. Победитель аукциона (лицо, приравненное к Победителю аукциона) обязан оплатить предмет аукциона, затраты на организацию и проведение аукциона в течение 3 рабочих дней со дня проведения аукциона; заключить договор аренды недвижимого имущества не позднее 10 рабочих дней со дня проведения аукциона. В случаях, если Победитель аукциона (лицо, приравненное к Победителю аукциона) не подписал протокол аукциона, не уплатил сумму задатка, не представил документ, подтверждающий гос. регистрацию индивидуального предпринимателя. При подаче заявления на участие в аукционе предъявляется документ, удостоверяющий личность: представителями – оригинал доверенности документ, подтверждающий полномочия должностного лица), Победитель аукциона – лицо, предложившее самую высокую цену. Победитель аукциона (лицо, приравненное к Победителю аукциона) обязан оплатить предмет аукциона, затраты на организацию и проведение аукциона в течение 3 рабочих дней со дня проведения аукциона; заключить договор аренды недвижимого имущества не позднее 10 рабочих дней со дня проведения аукциона. В случаях, если Победитель аукциона (лицо, приравненное к Победителю аукциона) не подписал протокол аукциона, не уплатил сумму задатка, не представил документ, подтверждающий гос. регистрацию индивидуального предпринимателя. При подаче заявления на участие в аукционе предъявляется документ, удостоверяющий личность: представителями – оригинал доверенности документ, подтверждающий полномочия должностного лица), Победитель аукциона – лицо, предложившее самую высокую цену. Победитель аукциона (лицо, приравненное к Победителю аукциона) обязан оплатить предмет аукциона, затраты на организацию и проведение аукциона в течение 3 рабочих дней со дня проведения аукциона; заключить договор аренды недвижимого имущества не позднее 10 рабочих дней со дня проведения аукциона. В случаях, если Победитель аукциона (лицо, приравненное к Победителю аукциона) не подписал протокол аукциона, не уплатил сумму задатка, не представил документ, подтверждающий гос. регистрацию индивидуального предпринимателя. При подаче заявления на участие в аукционе предъявляется документ, удостоверяющий личность: представителями – оригинал доверенности документ, подтверждающий полномочия должностного лица), Победитель аукциона – лицо, предложившее самую высокую цену. Победитель аукциона (лицо, приравненное к Победителю аукциона) обязан оплатить предмет аукциона, затраты на организацию и проведение аукциона в течение 3 рабочих дней со дня проведения аукциона; заключить договор аренды недвижимого имущества не позднее 10 рабочих дней со дня проведения аукциона. В случаях, если Победитель аукциона (лицо, приравненное к Победителю аукциона) не подписал протокол аукциона, не уплатил сумму задатка, не представил документ, подтверждающий гос. регистрацию индивидуального предпринимателя. При подаче заявления на участие в аукционе предъявляется документ, удостоверяющий личность: представителями – оригинал доверенности документ, подтверждающий полномочия должностного лица), Победитель аукциона – лицо, предложившее самую высокую цену. Победитель аукциона (лицо, приравненное к Победителю аукциона) обязан оплатить предмет аукциона, затраты на организацию и проведение аукциона в течение 3 рабочих дней со дня проведения аукциона; заключить договор аренды недвижимого имущества не позднее 10 рабочих дней со дня проведения аукциона. В случаях, если Победитель аукциона (лицо, приравненное к Победителю аукциона) не подписал протокол аукциона, не уплатил сумму задатка, не представил документ, подтверждающий гос. регистрацию индивидуального предпринимателя. При подаче заявления на участие в аукционе предъявляется документ, удостоверяющий личность: представителями – оригинал доверенности документ, подтверждающий полномочия должностного лица), Победитель аукциона – лицо, предложившее самую высокую цену. Победитель аукциона (лицо, приравненное к Победителю аукциона) обязан оплатить предмет аукциона, затраты на организацию и проведение аукциона в течение 3 рабочих дней со дня проведения аукциона; заключить договор аренды недвижимого имущества не позднее 10 рабочих дней со дня проведения аукциона. В случаях, если Победитель аукциона (лицо, приравненное к Победителю аукциона) не подписал протокол аукциона, не уплатил сумму задатка, не представил документ, подтверждающий гос. регистрацию индивидуального предпринимателя. При подаче заявления на участие в аукционе предъявляется документ, удостоверяющий личность: представителями – оригинал доверенности документ, подтверждающий полномочия должностного лица), Победитель аукциона – лицо, предложившее самую высокую цену. Победитель аукциона (лицо, приравненное к Победителю аукциона) обязан оплатить предмет аукциона, затраты на организацию и проведение аукциона в течение 3 рабочих дней со дня проведения аукциона; заключить договор аренды недвижимого имущества не позднее 10 рабочих дней со дня проведения аукциона. В случаях, если Победитель аукциона (лицо, приравненное к Победителю аукциона) не подписал протокол аукциона, не уплатил сумму задатка, не представил документ, подтверждающий гос. регистрацию индивидуального предпринимателя. При подаче заявления на участие в аукционе предъявляется документ, удостоверяющий личность: представителями – оригинал доверенности документ, подтверждающий полномочия должностного лица), Победитель аукциона – лицо, предложившее самую высокую цену. Победитель аукциона (лицо, приравненное к Победителю аукциона) обязан оплатить предмет аукциона, затраты на организацию и проведение аукциона в течение 3 рабочих дней со дня проведения аукциона; заключить договор аренды недвижимого имущества не позднее 10 рабочих дней со дня проведения аукциона. В случаях, если Победитель аукциона (лицо, приравненное к Победителю аукциона) не подписал протокол аукциона, не уплатил сумму задатка, не представил документ, подтверждающий гос. регистрацию индивидуального предпринимателя. При подаче заявления на участие в аукционе предъявляется документ, удостоверяющий личность: представителями – оригинал доверенности документ, подтверждающий полномочия должностного лица), Победитель аукциона – лицо, предложившее самую высокую цену. Победитель аукциона (лицо, приравненное к Победителю аукциона) обязан оплатить предмет аукциона, затраты на организацию и проведение аукциона в течение 3 рабочих дней со дня проведения аукциона; заключить договор аренды недвижимого имущества не позднее 10 рабочих дней со дня проведения аукциона. В случаях, если Победитель аукциона (лицо, приравненное к Победителю аукциона) не подписал протокол аукциона, не уплатил сумму задатка, не представил документ, подтверждающий гос. регистрацию индивидуального предпринимателя. При подаче заявления на участие в аукционе предъявляется документ, удостоверяющий личность: представителями – оригинал доверенности документ, подтверждающий полномочия должностного лица), Победитель аукциона – лицо, предложившее самую высокую цену. Победитель аукциона (лицо, приравненное к Победителю аукциона) обязан оплатить предмет аукциона, затраты на организацию и проведение аукциона в течение 3 рабочих дней со дня проведения аукциона; заключить договор аренды недвижимого имущества не позднее 10 рабочих дней со дня проведения аукциона. В случаях, если Победитель аукциона (лицо, приравненное к Победителю аукциона) не подписал протокол аукциона, не уплатил сумму задатка, не представил документ, подтверждающий гос. регистрацию индивидуального предпринимателя. При подаче заявления на участие в аукционе предъявляется документ, удостоверяющий личность: представителями – оригинал доверенности документ, подтверждающий полномочия должностного лица), Победитель аукциона – лицо, предложившее самую высокую цену. Победитель аукциона (лицо, приравненное к Победителю аукциона) обязан оплатить предмет аукциона, затраты на организацию и проведение аукциона в течение 3 рабочих дней со дня проведения аукциона; заключить договор аренды недвижимого имущества не позднее 10 рабочих дней со дня проведения аукциона. В случаях, если Победитель аукциона (лицо, приравненное к Победителю аукциона) не подписал протокол аукциона, не уплатил сумму задатка, не представил документ, подтверждающий гос. регистрацию индивидуального предпринимателя. При подаче заявления на участие в аукционе предъявляется документ, удостоверяющий личность: представителями – оригинал доверенности документ, подтверждающий полномочия должностного лица), Победитель аукциона – лицо, предложившее самую высокую цену. Победитель аукциона (лицо, приравненное к Победителю аукциона) обязан оплатить предмет аукциона, затраты на организацию и проведение аукциона в течение 3 рабочих дней со дня проведения аукциона; заключить договор аренды недвижимого имущества не позднее 10 рабочих дней со дня проведения аукциона. В случаях, если Победитель аукциона (лицо, приравненное к Победителю аукциона) не подписал протокол аукциона, не уплатил сумму задатка, не представил документ, подтверждающий гос. регистрацию индивидуального предпринимателя. При подаче заявления на участие в аукционе предъявляется документ, удостоверяющий личность: представителями – оригинал доверенности документ, подтверждающий полномочия должностного лица), Победитель аукциона – лицо, предложившее самую высокую цену. Победитель аукциона (лицо, приравненное к Победителю аукциона) обязан оплатить предмет аукциона, затраты на организацию и проведение аукциона в течение 3 рабочих дней со дня проведения аукциона; заключить договор аренды недвижимого имущества не позднее 10 рабочих дней со дня проведения аукциона. В случаях, если Победитель аукциона (лицо, приравненное к Победителю аукциона) не подписал протокол аукциона, не уплатил сумму задатка, не представил документ, подтверждающий гос. регистрацию индивидуального предпринимателя. При подаче заявления на участие в аукционе предъявляется документ, удостоверяющий личность: представителями – оригинал доверенности документ, подтверждающий полномочия должностного лица), Победитель аукциона – лицо, предложившее самую высокую цену. Победитель аукциона (лицо, приравненное к Победителю аукциона) обязан оплатить предмет аукциона, затраты на организацию и проведение аукциона в

З'ЯМЛІ НА ДЗЕЙНАЯ АПОРА

Спецвыпуск да Дня работнікаў сельскай гаспадаркі і перапрацоўчай прамысловасці

НА ВАРЦЕ ХАРЧОВАЙ БЯСПЕКИ

Яны ведаюць, колькі на самой справе каштуе хлеб, адказваюць за нашу харчовую бяспеку і за тое, каб на стале ў беларускай заўсёды была свежая і высакаякасная прадукцыя. Работнікі сельскай гаспадаркі адзначаюць сваё прафесійнае свята 19 лістапада. Міністр сельскай гаспадаркі і харчавання Леанід Заяц нагадаў, што сельскагаспадарчая вытворчасць у нашай краіне з'яўляецца адным з найважнейшых прыярытэтаў дзяржаўнай палітыкі. На яго думку гэта сфера эканоміі ў значнай меры забяспечвае сацыяльную і палітычную стабільнасць у грамадстве. Пра тое, якія вынікі і перспектывы ў галіны, Леанід Заяц расказаў карэспандэнту «Звязды».

— Вынікі жніва сёлета былі даволі высокія. Нягледзячы на ўмовы надвор'я, аграрыі эфектыўна працавалі на палях. Як вы ацэньваеце становішча сельскай гаспадаркі ў гэтым годзе?

— Варта адразу адзначыць, што паводле статыстыкі па вытворчасці абсалютнай большасці відаў сельскагаспадарчай прадукцыі на душу насельніцтва наша краіна ўжо шмат гадоў запар істотна пераўзыходзіць гэтыя ж паказчыкі іншых краін СНД. Аналагічная сітуацыя і па спажыванні на душу насельніцтва асноўных відаў харчавання. А гэта найлепшыя індэкаторы таго, што сфера развіваецца. Сёлета забяспечана стабільная дынаміка развіцця АПК па выніках працы за студзень — верасень. Тэмпы росту валавой прадукцыі ў сельскагаспадарчых арганізацыях склаў 102,3%, у тым ліку ў раслінаводстве — 101,5%, жывёлагадоўлі — 102,9%.

— Ці зменшылася сёлета колькасць стратных сельскагаспадарчых арганізацый?

— Безумоўна. Іх колькасць скарацілася ў 1,7 раза. Сума страт такіх арганізацый скарацілася ў 1,5 раза. Пры гэтым хачу падкрэсліць, што павелічэнне вытворчасці

прадукцыі сельскай гаспадаркі дазволіла таксама забяспечыць рост прамысловай вытворчасці прадуктаў харчавання на 102%. Тэмпы вытворчасці ў перапрацоўцы і кансерваванні мяса і вытворчасці мясной і мясамясачальнай прадукцыі склаў 104,1%, у вытворчасці малочнай прадукцыі — 103,6%, гатовых кармоў для жывёл — 101,7%. Станоўчыя вынікі ў аграрнай галіне забяспечаны дзякуючы добрай рабоце як канкрэтных кіраўнікоў і прадукцый, так і эфектыўнаму ўзаемадзеянню працоўных калектываў у цэлым. Інавацыйны шлях развіцця нашай сельскай гаспадаркі, працягваючыся ў беларускіх фермераў з году ў год дазваляюць гарантаваць атрымліваць высокія вынікі ў вытворчасці жывёлагадоўчай і раслінаводчай прадукцыі.

— Якія перспектывы ў галіны ў набліжышай будучыні? Якія планоўцыя інавацыі?

— Міністэрства пастаянна працуе над паліпашэннем вытворчасці і павышэннем якасці прадукцыі. Асноўныя напрамкі — паліпашэнне ўзроўню перапрацоўкі сельскагаспадарчай сыравіны, вытворчасці прадукцыі высокай якасці, запатрабаванай на ўнутраным і знешнім рынках. З гэтай мэтай пастаянна

ДЗЯРЖЫНСКІ РАЁН

Кадры

КІРАВАЦЬ — ЗНАЧЫЦЬ ПРАДБАЧЫЦЬ

Дзяржынскі раён заўсёды славіўся сваімі спецыялістамі і лічыўся кузняй кадраў не толькі для Мінскай вобласці. Тут пачынаў працоўную дзейнасць Сямён Шапіра, які прайшоў усе прыступкі службовай лесвіцы: галоўны эканаміст саўгаса «Камсамолец», кіраўнік сельгаспрадпрыемства «Маяк», агракамбіната «Дзяржынскі», міністр сельскай гаспадаркі і харчавання Беларусі, старшыня Гродзенскага, а затым Мінскага аблвыканкамаў. Леанід Заяц, цяперашні міністр Мінсельгасхарча, да гэтага таксама ўзначальваў агракамбінат «Дзяржынскі». Раён удзяляў сур'ёзную ўвагу падрыхтоўцы кадраў і ў мінулыя гады. У прыватнасці, Уладзімір Гаркун працаваў першым намеснікам старшыні райвыканкама па сельскай гаспадарцы, першым сакратаром гаркама КПБ, намеснікам прэм'ер-міністра Беларусі. Анатоль Жук у свой час — першы сакратар Дзяржынскага райкома (гаркама) КПБ, у 1989—1996 гадах намеснік старшыні Мінсельгасхарча. Пра работу з кадрамі на сучасным этапе, патрабаванні да кіраўнікоў сельгаспрадпрыемстваў, крытэрыі іх падбору — размова са старшынёй Дзяржынскага райвыканкама Мікалаем АРЦЮШКЕВІЧАМ.

— У нас кіруючыя кадры рознага ўзросту: маладога, перадпенсійнага і пенсійнага. Галоўнае для мяне, каб яны мелі рэсурсы для рэалізацыі сваіх магчымасцяў і патэнцыяла. Узрост не перашкаджае для прафесійнага росту, развіцця. Галоўнае — канкрэтны вынік, аддача, якія прыносіць чалавек. А наша справа — не перашкаджаць, дзе трэба паправіць, падкарэктаваць.

— Мікалаі Іванавіч, у раёне фактычна стабільны калектыв кіраўнікоў сельгаспрадпрыемстваў. Што гэта за людзі, якімі якасцімі валодаюць?

— У нас некаторыя кіраўнікі працуюць больш як 15 гадоў. Гэта Рыгор Мікалаевіч, Уладзімір Ляўша, Іван Гаргун. Ёсць і маладзейшыя, якія прайшлі ўсе прыступкі прафесійнага развіцця. Гэта дырэктары філіялаў агракамбіната «Дзяржынскі» Пётр Ярыжанец, Уладзімір Кунц, Віталь Хацко. Яны дабіваюцца поспехаў у раслінаводстве, жывёлагадоўлі. Найлепшыя вынікі ў краіне па гадоўлі тлушкі і вытворчасці прадукцыі паказвае і сам агракамбінат. Генеральны дырэктар Уладзімір Лук'янаў працуе на перспектывы.

— Не крыўдна, калі ваших кіраўнікоў забіраюць у іншыя раёны, на павышэнне, вы ж іх вырашцілі, выхавалі. Засмучае аб радуе гэты факт?

— Я заўсёды разумею, што чалавеку трэба расці. І ўсе мы, хто яго ведаў, з ім працаваў, радуемся яго поспехам, ганарымся, падтрымліваем сувязь. У нас шмат кіраўнікоў, якія ўзначалілі гаспадаркі ў Лагойскім, Пухавіцкім, іншых раёнах. Гэта нармальныя, натуральныя працэсы, ратацыя кадраў павінна быць.

— Кадры вырашчаны ўсе. Лічаць, што цяпер гэтае сцверджанне састарэла. Згодны, Мікалаі Іванавіч?

— Мяркую, гэты лозунг ніколі не страціць сваёй актуальнасці. Я заўсёды лічыў і лічу, што вынікі дзейнасці залежаць ад канкрэтнага чалавека. Мы ведаем шмат прыкладаў, калі гаспадарка была паспяхова, а з прыходам новага кіраўніка перайшла ў аўтсайдары. Здавалася б, зямля, памішканні, жывёла, людзі — усё тое ж самае, ды справы пагаршаюцца. А іншы кіраўнік захавалі і прымножылі тое, што стваралася да яго.

— Не крыўдна, калі ваших кіраўнікоў забіраюць у іншыя раёны, на павышэнне, вы ж іх вырашцілі, выхавалі. Засмучае аб радуе гэты факт?

— Я заўсёды разумею, што чалавеку трэба расці. І ўсе мы, хто яго ведаў, з ім працаваў, радуемся яго поспехам, ганарымся, падтрымліваем сувязь. У нас шмат кіраўнікоў, якія ўзначалілі гаспадаркі ў Лагойскім, Пухавіцкім, іншых раёнах. Гэта нармальныя, натуральныя працэсы, ратацыя кадраў павінна быць.

— Наколькі ведаю, Дзмітрый Зуев да новай пасады працаваў галоўным аграрном у суседнім «Пяцігор'і». Значыць, свой, дамарослы, правераны, надзейны...

— У нас практычна ўсе дамарослыя кадры аб'яднаны, якія прыходзілі ў раён па размеркаванні, іншых прычынах ды і засталіся тут, прайшлі ўсе прыступкі кар'ернай лесвіцы. Наогул, у нас выпадковы людзей

— Кадры вырашчаны ўсе. Лічаць, што цяпер гэтае сцверджанне састарэла. Згодны, Мікалаі Іванавіч?

— Мяркую, гэты лозунг ніколі не страціць сваёй актуальнасці. Я заўсёды лічыў і лічу, што вынікі дзейнасці залежаць ад канкрэтнага чалавека. Мы ведаем шмат прыкладаў, калі гаспадарка была паспяхова, а з прыходам новага кіраўніка перайшла ў аўтсайдары. Здавалася б, зямля, памішканні, жывёла, людзі — усё тое ж самае, ды справы пагаршаюцца. А іншы кіраўнік захавалі і прымножылі тое, што стваралася да яго.

— Не крыўдна, калі ваших кіраўнікоў забіраюць у іншыя раёны, на павышэнне, вы ж іх вырашцілі, выхавалі. Засмучае аб радуе гэты факт?

— Я заўсёды разумею, што чалавеку трэба расці. І ўсе мы, хто яго ведаў, з ім працаваў, радуемся яго поспехам, ганарымся, падтрымліваем сувязь. У нас шмат кіраўнікоў, якія ўзначалілі гаспадаркі ў Лагойскім, Пухавіцкім, іншых раёнах. Гэта нармальныя, натуральныя працэсы, ратацыя кадраў павінна быць.

— Не крыўдна, калі ваших кіраўнікоў забіраюць у іншыя раёны, на павышэнне, вы ж іх вырашцілі, выхавалі. Засмучае аб радуе гэты факт?

— Я заўсёды разумею, што чалавеку трэба расці. І ўсе мы, хто яго ведаў, з ім працаваў, радуемся яго поспехам, ганарымся, падтрымліваем сувязь. У нас шмат кіраўнікоў, якія ўзначалілі гаспадаркі ў Лагойскім, Пухавіцкім, іншых раёнах. Гэта нармальныя, натуральныя працэсы, ратацыя кадраў павінна быць.

ЛЮДЗІ — НАШ ЗАЛАТЫ ФОНД

Філіял «Праўда-Агра» адкрытага акцыянернага таварыства «Агракамбінат «Дзяржынскі» займаецца вырошчваннем збожжавых культур: пшаніцы, траціцкае, яравога і азімага ячменя, а таксама рапусу і кукурузы. Сёлета збожжавы гаспадаркі сабралі 91,2 цэнтнера збожжавых на круг і сталі першымі ў раёне і другімі ў Мінскай вобласці.

Але і для сваіх патрэб яго хапае: у гаспадарцы ўтрымліваецца больш як 1600 гадоў дойнага статка. Нягледзячы на тое, што «нябесная канцылярыя» і сёлета пастаянна падкідала сорпрызы і нечаканасці, харчавання для грамадскага статка назапашана дастаткова. Асабліва цяжка ішла справа з кукурузы. З-за неспрыяльных умоў надвор'я — холад, сырая зямля — выйшлі ў поле на два тыдні пазней. А калі надыйшоў час уборкі — пайшлі неспушныя дажджы.

Вырошчванне сельскагаспадарчых культур — справа не з лёгкіх. Для таго каб атрымаць добры ўраджай, неабходна шмат сіл і намаганняў, строга выкананне ўсе тэхналагічныя працэсы, аптымальныя тэрміны пасяўной і ўборкі, своєчасова ўнесці арганічныя і мінеральныя ўгнаенні. І тут шмат залежыць ад прафесіяналізму начальніка цэха раслінаводства Паўла ЖУРАУСКАГА. Спецыяліст шмат увагі ўдзяляе навукова абгрунтаваным падыходам у земляробстве, разам з інстытутам аховы раслін Нацыянальнай акадэміі навук распрацаваны спецыяльныя метады апрацоўкі культур, што дазваляе атрымліваць ураджайнасць большую, чым у раёне.

Тры браты Наркевічы — Аляксандр, Уладзімір і Віктар. Адслужылі ў войску і вярнуліся на малую Радзіму. Яны ведаюць і любяць сваю работу. Сярод найлепшых хлебарабоў — Ігар Шаціла і яго сын Іван. Іван Шаціла па адукацыі інжынер-механік, валодае ўсімі відамі тэхнікі, пераможца абласнога конкурсу сярод маладых аратых. Яго жонка Вольга працуе ў гаспадарцы аграхімікам.

У асноўным збожжа філіял пастаўляе на галоўнае прадпрыемства — агракамбінат «Дзяржынскі».

У старошага пакалення механізатараў ёсць дастойная змена. У прыватнасці, Віталь Куніцкі заняў першае месца ў Мінскай вобласці сярод маладзёжных экіпажаў камбайнаў на жніве. Ён стаў адным з першых «тысячнікаў» у Дзяржынскім раёне. У 2014 годзе Віталь быў другім сярод маладых камбайнераў у краіне і стаў удзельнікам рэспубліканскага свята работнікаў сяла, неаднаразова прызёр абласных «Дажняк».

Злева направа: механізатары Генадзь ЖАРКЕВІЧ, Аляксандр НАРКЕВІЧ, галоўны аграром філіяла «Праўда-Агра» Павел ЖУРАУСКІ, механізатары Віктар НАРКЕВІЧ, Уладзімір НАРКЕВІЧ.

У старэйшага пакалення механізатараў ёсць дастойная змена. У прыватнасці, Віталь Куніцкі заняў першае месца ў Мінскай вобласці сярод маладзёжных экіпажаў камбайнаў на жніве. Ён стаў адным з першых «тысячнікаў» у Дзяржынскім раёне. У 2014 годзе Віталь быў другім сярод маладых камбайнераў у краіне і стаў удзельнікам рэспубліканскага свята работнікаў сяла, неаднаразова прызёр абласных «Дажняк».

Таццяна ЛАЗОУСКАЯ.

БОЛЬШ РАБІЦЬ, ЧЫМ ГАВАРЫЦЬ

Такая жыццёвая паціцыя Сяргея Савіцкага

Сёлета ўборка каласавых была не з лёгкіх, — працягвае Сяргей Савіцкі. — З аднаго боку, надвор'е станоўча паўплывала на фарміраванне збожжа, яго саспела натуральным шляхам. З другога, за кошт зрухаў тэрмінаў жніва на яго фінішы задажджыла, што не надта спрыяла ўборцы.

Усяго ж у жніве ўдзельнічалі 98 камбайнаў. Пяцьдзесят шэсць экіпажаў намалалі больш як тысячы тон, сем — больш як 2 тыс. тон збожжа. А малады камбайнер Віталь Куніцкі з філіяла «Праўда-Агра» крыху не дацягнуў да 3 тыс. тон. Хлопец заняў першае месца сярод маладзёжных экіпажаў вобласці, ён удзельнік абласных «Дажняк».

не паспееш — вясной паправіш. Плюс да гэтага добрая запраўка азотнымі ўгнаеннямі памяжае вынік. Хоць, зрэшты, філіялы агракамбіната атрымліваюць і па 100 цэнтнераў яравых на круг. У планах — павялічыць плошчу пасеваў да 20 тыс. гектараў, атрымаць ураджайнасць 60,5 цэнтнера на круг і намалаціць 120 тыс. тон збожжа. Такая стратэгія гэтага года.

— У выніку мы выйдзем на 130 тыс. тон. Многа ці мала — паняцце адноснае. Будзем меркаваць, што мала, таму што агракамбінат «Дзяржынскі» забяспечвае птушкармавы збожжам нават з улікам філіялаў толькі на 30%, астатняе закупляецца, — кажа першы намеснік старшыні райвыканкама Сяргей САВІЦКІ. — Адкрытае акцыянернае таварыства «Крутагор'е-Петкавічы» таксама мае патрэбу ў закупцы 7—8 тыс. тон менавіта таму, што там знаходзіцца свінакомплекс. З гэтага года пачалі ставіць жывёлу на свінакомплекс філіяла «ММК-Агра». Гаспадарка атрымала валавы збор зерня большы за мінулагодні, але яго недастаткова, каб забяспечыць неабходныя аб'ёмы, па падліках патрэбна 4,5 тыс. тон.

— Вядома, камбайнавы парк нас не зусім задавальняе: 27 адзінак — старыя «Доны» 2006—2007 гадоў выпуску. Сёлета набылі новыя машыны ў лізінг толькі ААТ «Крутагор'е-Петкавічы», — канстатуе суразмоўнік.

— І на які культуры робіце стаўку перш за ўсё? — пацікавілася ў Сяргея Савіцкага.

— Калі ўзяць увесь збожжавы кліт, то сёлета ў нас амаль 19 тыс. гектараў, у тым ліку каля 70% азімага. З ім ліччыцца працаваць і аддача большая, — адказвае спецыяліст. — Восенню можна працаваць апрацоўку гербіцыдамі,

(Заканчэнне на 7-й стар.)

Меншыя выдаткі, вышэйшая якасць

Як робяць кармы і дабаўкі для курачак, трусаў і нават кошкак

Гэта адзінае з нямногіх дзяржаўных прадпрыемстваў у Беларусі, якое вырабляе прэміксы — сумесі біялагічна актыўных рэчываў для ўзбагачэння камбікармоў, пра яго ж галандская кампанія зняла дакументальны фільм, а кіруе ім чалавек, які рана, у 24 гады, узначаліў сельскагаспадарчае прадпрыемства і мае вялікі вопыт кіруючай работы ў аграрна-прамысловым комплексе рэспублікі. Усе гэтыя факты пра Негарэльскі камбінат хлебпрадуктаў, філіял ААТ «Агракамбінат «Дзяржынскі».

Галоўны эканаміст Валерый САЛАДУХА і галоўны бухгалтар Алена АБРАМОВІЧ абмяркоўваюць працоўныя тытан.

гады мы павялічылі аб'ёмы вытворчасці ў паўтара раза. А чысты прыбытак на 2016 год склаў амаль 4 мілья рублёў, — расказавае Аляксандр Зяневіч.

«На заробках не эканомім ніколі»

Здаецца, пра работу прадпрыемства яго кіраўнік гатовы гаварыць бясконца, а вось пра сябе зусім не любіць. Хоць расказаць ёсць пра што. 9 кастрычніка выйшаў Указ Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь аб узнагароджанні Аляксандра Зяневіча медалём «За працоўныя заслугі». Акрамя гэтага, у яго ўжо ёсць ордэн Працоўнага Чырвонага Сцяга і медаль «За працоўную доблесць». Тым не менш пашановаць прадпрыемства ён лічыць у роўнай ступені заслугай кожнага з работнікаў камбіната, і, у першую чаргу, спецыялістаў. Дарэчы, за апошнія некалькі гадоў колькасць працоўных павялічылася на трыццаць з 350 да 220 чалавек, а вось на эфектыўнасці прадпрыемства гэта адбілася толькі з лепшага боку.

змену тым, хто звольніўся, не бралі новых. Да таго ж пасля рэканструкцыі сапраўды патрэбны меншыя працоўныя рэсурсы: замест дзевяці-дзясяці чалавек на змену дастаткова чатырох-пяці.

Раней за кожным вадзіцелем былі замацаваны адзін аўтамабіль, цяпер гэта і легкавая і грузавая машына, якую актыўна выкарыстоўваем не кожны дзень, а толькі па патрэбе. Напрыклад, у час загатоўкі зерня. Дарэчы, на гэты напружаны перыяд дадатковых работнікаў ужо не бярём. Як аказалася, з усімі работамі цалкам можам справіцца сваімі сіламі, патрэбна толькі іх правільна расставіць. Дарэчы, сярэдні заробак у нас 860 рублёў. І гэта той артыкул выдаткаў, на якім мы не эканомім ніколі, — расказвала галоўны бухгалтар прадпрыемства Алена АБРАМОВІЧ.

Да чым жа эканоміць? Затраты на электраэнергію, гаруча-змазачныя матэрыялы, прыродны газ, запасныя часткі, канцылярыяны прыналежнасці і многае іншае аналізуецца па скажэнні кожнага месяца, а потым абавязкова разглядаюцца варыянты, якія і можна памешчыць. Толькі кошт адной кілават-гадзіны за апошнія два гады скараціўся на 30%.

— Мы сталі прымяняць аўтаматызаваную сістэму камерычнага ўліку электраэнергіі, у той час як раней плацілі за ўстаноўленую магунтасць — не

Мадэрнізацыя і знак бясконцасці

Гісторыя прадпрыемства пачалася ў 2002 годзе і адразу ж з цяжкасцямі. Даўгі, праблемнае абсталяванне, дарагая на выхадзе прадукцыя і, як вынік, адсутнасць пакупнікоў... Другім «нараджэннем» камбіната прынята лічыць 2007 год, калі ён увайшоў у склад ААТ «Агракамбінат «Дзяржынскі», а пасадку дырэктара заняў Аляксандр ЗЯНЕВІЧ. З таго моманту на прадпрыемстве пачалася глабальная пераўтварэнні, якія працягваюцца да гэтага часу, бо, на думку кіраўніка, мадэрнізацыя — гэта працэс, які нельга спыняць.

тытан з абсталяваннем Van Aarsen стараецца ўпаўвадзіць максімальна хутка. Камбікармы, вырабленыя на прадпрыемстве, ідуць у першую чаргу для кармлення тлушкі на агракамбінат «Дзяржынскі», а таксама гаспадаркам найбліжэйшых раёнаў, а вось высока-тэхналагічныя прэміксы пастаўляюцца ў тры краіны. Каб мець такую магчымасць, трэба ўдзельнічаць у тэндарах, дзе ўлічваюцца суднасныя кошт/якасць.

— Калі б мы не знізілі затраты, не выйгралі бы ні аднаго конкурсу. Аб'ёмы вытворчасці можна нарошчваць і нарошчваць, але нават гэта рабіць, калі вышу прадукцыю ніхто не будзе браць? Мы ж на склад не працуем, амаль усё па заяўках. Пры гэтым за апошнія тры

важна, быў уключаны рухавік ці не. Да таго ж кошт электраэнергіі ў розны час сутак мае сваю цану. З 8 да 11 — самую дарагую, таму мы па магчымасці проста не выкарыстоўваем абсталяванне ў гэты час. Усе энергызатратныя работы стараемся праводзіць ноччу, тым больш што прадпрыемства працуе наогул без перапынкаў, адпачывае хіба што ў Новы год. Дапамагае эканоміць і новае абсталяванне — яго работа заснаваная на прынцыпах энергаэфектыўнасці: напрыклад, транспарціроў і норы рухаюцца, толькі пакуль на іх ёсць прадукт. Як толькі ён вышоў, яны аўтаматычна спыняюцца, — растлумачыў галоўны эканаміст Валерый САЛАДУХА.

Большая частка прадукцыі вырабляецца па рэцэпту заказчыкаў, так што ў кожнай гаспадарцы ў жывёл сваё меню. Сярод спажываўцаў камбікармоў Негарэльскага камбіната хлебпрадуктаў

птушкі, буіная рагатая жывёла, свінні, козы, трусаў. Спіс тых, хто «ласуецца» прэміксамі, яшчэ большы: тут і коні, і рыбы, і хатнія гадаванцы — каты і сабакі. Прычым для кожнага прымяняецца сваё асаблівае формула — у склад прэміксы можа ўваходзіць аж да 50 кампанентаў.

Наданаўтава на склад для сыравіны і гатовай прадукцыі агульным аб'ёмам на 700 тон. Сёння ўся сыравіна захоўваецца на зручных стэлажах, а запасы гатовай прадукцыі не перавышаюць трохдзённы аб'ём выпуску.

Таксама ў планах на найбліжэйшы час — устаноўка новага дадатковага абсталявання для перапрацоўкі рапусу, што дадасць магчымасць павялічыць яго прадукцыйнасць да 10 тысяч тон у год. Усё гэта пад дэвізам: «Культура вытворчасці: меншыя выдаткі, вышэйшая якасць».

УНП 601064150 Дар'я КАСКО.

«СМАЧНЫЯ БУДНІ» «ДЗЯРЖЫНКІ»

Генеральны дырэктар ААТ «Агракамбінат «Дзержынскі» ЛУК'ЯНАУ Уладзімір Міхайлавіч.

Кожную гаспадыню хвалюе пытанне: чым накарміць сям'ю. Накарміць смачна, якасна і адначасова разнастайна. Пры гэтым на гатаванне сьняданку, абеду і вячэры патраціць як мага менш часу. А калі зняацку на парозе госці? Зноў жа для жанчыны галаўны боль: як пачаставаць гасцей, каб яны засталіся задаволеныя. Дні нараджэння, Каляды, Новы год — святы прыносяць таксама шмат клопатаў: як найлепш і з найменшымі стратамі для сямейнага бюджэту сабраць на стол? А пікнік на прыродзе з сябрамі? Тут не абыйсця без сакавітага шашлыку з пахам дымка. Ва ўсіх гэтых выпадках сапраўдным памочнікам стане прадукцыя адкрытага акцыянернага таварыства «Агракамбінат «Дзержынскі»».

І як жа прыемна гаспадыні пачуць ад гасцей: «Ой, якая смачката!» Шчыра ўдзячнасць натхняе на новыя кулінарныя шэдэўры з паўфабрыкатаў хуткага прыгатавання, якія прадпрыемства пачало выпускаць пад гандлёвай маркай «Смачныя будні». Уявіце: на вуліцы дождж, пранізлівы вецер, слота, рана цяплей, на душы маркотна, нятулітна, а ў цёплым доме, кватэры, за сталом з разнастайнымі стравамі ад «Дзержынскага» ўсе пачуваюць сябе камфортна і ўтульна — прыемны водар і смак вырабаў з мяса кураняці-бройлера задаволіць попыт самага пераборлівага спажыўца.

— Мы робім усё для таго, каб прадукцыя пад гэтай маркай была якасна і смачная, каб на яе прыгатаванне не спатрэбілася шмат часу. І, вядома, каб яна магла канкураваць са свайскімі стравамі, а гаспадыня, аднойчы набыўшы яе, не пашкадавала, не расчаравалася, — адзначыла начальнік аддзела маркетынгу і рэкламы Наталля МЯЦЬ.

Мяркую, аматары дзержынскай прадукцыі па праве ацанілі фабрычныя катлеты, купаты, пельмені. Менавіта на пельмені прапаную звярнуць увагу: акрамя таго, што яны сапраўды смачныя, пельмені маюць незвычайную форму — пельніца, сэрца, палачкі. Асабліва ў захапленні ад іх дзеці. Неаднойчы даводзілася чуць у фірмо-

вых крамах, як маляў прасілі: «Мама, купі «пельніца». Яркая арыгінальная ўпакоўка адразу кідаецца ў вочы. Прайсці міма проста немагчыма, ды і кошт пельменю прыемны.

Прадукцыя прадпрыемства разлічана на розныя густы і ўзросты. Не сакрэт, што сярод моладзі карыстаецца попытам фаст-фуд. Гэта ўлічылі тэхналагі агракамбіната «Дзержынскі». Сярод навінак — катлета для бургера. Дакладней, не адна катлета, а дзве сакавітыя, вялікія катлеты ў прыгожай ўпакоўцы. Яны выпускаюцца на спецыяльным абсталяванні, якое фіксуе памер катлеты, каб падыходзіла пад памер булчачкі. Даспадобы прыйшла навінка дзеціма майі сыброўкі. Раніцай маці смажыць гэтую смакату,

каб яны пасля школы маглі самастойна сабраць такі любімы імі гамбургер.

Вядома, нашы спажыўцы, асабліва сярэдняга і пажылога ўзросту, не настолькі прывучаны да фаст-фуду, як за мяжой, лічаць яго не надта карысным для арганізма. Але паўфабрыкаты ад агракамбіната «Дзержынскі» — выдатная альтэрнатыва фаст-фуду, паколькі гатуецца з якаснага ахалоджанага мяса, не ўяўляюць небяспекі для падрастаючага і маладога пакалення. Наогул, тэрмін захоўвання замарожаных паўфабрыкатаў 90 сутак — гэта той стандарт, калі мяса захоўвае свае ўласцівасці.

Першымі ў краіне на агракамбіната пачалі выпускаць фрыкадэлькі: чыста мясныя, а

таксама з рознымі напаяннямі: сярнім соусам, шпінатам, кетчупам. У распрацоўцы — з грыбным соусам. Усе яны парцыённыя — па дванаццаць штук у кожнай упакоўцы. Паўфабрыкат гатуецца літаральна некалькі хвілін. Можна зварыць суп, пасмажыць, патушыць — што каму даспадобы. Альтэрнатывы такому прадукту на беларускім рынку няма.

Спажывец заўсёды хоча нечага новага, таму спецыялісты агракамбіната працуюць на аперэджанне попыту пакупнікоў, пастаянна распрацоўваюць прадукцыю па асабістых рэцэптах з выкарыстаннем натуральных спецыяў, дабавак для атрымання натуральнага прадукту.

Варта дадаць, што на камбіната аднаўляюць і старыя

рэцэпты, якія з цягам часу сталі забываць. Напрыклад, кожны з людзей старэйшага пакалення помніць свойскія каўбасы з пачонкі, вантробаў, якія, гатавалі нашы бабулі. На прадпрыемстве нам прапанавалі такія знаёмы і прыемны пах нашага дзяцінства — пачоначныя каўбасы з курным філе, грэчкай, рысам, пярлоўкай. Падчас дэгустацыі новай прадукцыі спецыялісты і госці высока ацанілі яе смакавыя якасці. Прадукт будзе прадавацца сыры і ў замарожаным выглядзе.

Яшчэ адна навінка! На базе Маладзечанскага харчовага камбіната наладжана вытворчасць кансерваў — мяса кураняці ў бляшанках па 350 грамаў, прычым напаяўненне сыравінай складае больш за 97%. У склад

уваходзяць кусавое мяса бройлера, соль, натуральныя спецыі, перац. Таксама зацэкаўленасць выклічуць такія кансервы, як чахахбілі, субпрадукты са страўнікаў, з сэрца кураняці. Гэта гародніна да ўжывання прадукту. Яго можна спажываць як самастойнае блюдо, а можна тушыць з крупамі, бульбай, рабіць салаты, варыць супы. Прадукт сапраўды цікавы, такі ў Беларусі больш нідзе не сустракаецца.

Вядома, добры якасны прадукт павінен быць не толькі смачны, але і мець знешнюю адметнасць, яркую ўпакоўку,

нібы цукерка. Таму ў «Дзержынскім» ужо сёння мяняецца «вопратка», прадукцыя падаецца ў новай упакоўцы, якая не толькі набывае больш эстэтычны і сучасны выгляд, але і гарантуе бяспеку прадукту, забяспечвае мінімум кантактаў з чалавекам і павялічвае тэрміны захоўвання. Дарчы, затраты на ўпакоўку на плечы пакупніка не перакладваюцца.

— Мы разумеем, што цяпер час няпросты, знізіліся даходы, і чалавек шукае, дзе набыць якасныя прадукты па прыемных цэнах. Таму сетка фірменных магазінаў агракамбіната прапануе прадукцыю з мінімальнай нацэнкай. Штомесяц ладзім акцыі «Тавары месяца», дзе выстаўляецца часам да дзесяці і больш прадуктаў з мінімальнай нацэнкай, — кажа Наталля МЯЦЬ. — У магазінах «Фабрыка здароўя» акцэнт робіцца на продажы ахалоджанай вагавай прадукцыі, таму давоз з прадпрыемства свежай прадукцыі адбываецца штодзённа.

Сапраўды, беларусаў пара прывучаць да айчынных тавараў рознымі спосабамі: акцыямі, зніжкамі, дэгустацыямі. Каб яны ацанілі, што сваё не горшае,

а ў большасці выпадкаў нават лепшае за замежнае. Нездарма на міжнародным эканамічным форуме адзін з кіраўнікоў перапрацоўчага прадпрыемства сказаў літаральна наступнае: «Я шмат паездзіў па іншых краінах і ўсёды чуў: у вас ёсць брэнд — «Беларускі прадукт», «Зроблена ў Беларусі»».

І гэты галоўны брэнд мы павінны выкарыстоўваць. За мяжой цяжэй, любяць наш прадукт. Але, на мой погляд, айчыны пакупнік капрызны, разбалаваны, паколькі ёсць з чаго выбіраць. У прыватнасці, уся прадукцыя агракамбіната «Дзержынскі» выпускаецца са свежай ахалоджанай сыравіны, вэнджаных вырабаў тут адшылі ад харчовых дабавак, расолаў. Усе прадукты гатуюцца старым традыцыйным спосабам: соль, цукар, тое, што выкарыстоўвалі ў 60—70-я гады мінулага стагоддзя.

Таяцяна ЛАЗОЎСКАЯ, Алена ДАЎЖАНОК, Фота Сяргея НІКАНОВІЧА, Яўгена ПЯСЕЦКАГА і з архіва прадпрыемства.

ГАНДЛЁВАЯ МАРКА МЯНЯЕЦА, ЯКАСЦЬ ЗАСТАЕЦА

Прадукцыя ААТ «Агракамбінат «Дзержынскі» вядомая пакупнікам пад гандлёвай маркай «Фабрыка здароўя». Але на самай справе гэта была гандлёвая марка не прадпрыемства, а фірменнай гандлёвай сеткі. Яна замацавалася на ўпакоўцы, наклейках, што, зрэшты, блытала людзей і патрабавала ўдакладнення. «Перад тым як праводзіць рэбрэндынг, мы рабілі даследаванні, вывучалі рынак, ведаў аб марцы прадукцыі камбіната, — кажа начальнік аддзела маркетынгу і рэкламы Наталля МЯЦЬ. — Аказалася, што на працягу ўсяго часу існавання прадпрыемства, ад Дзержынскай бройлернай птушкафабрыкі і да агракамбіната «Дзержынскі», мы вядомыя сярод спажыўцоў як «Дзержынка». Мала таго, не толькі самі пакупнікі, але і ўсе гандлёвыя сеткі, контрагентны і партнёры, з якімі працуем, замацавалі за намі такое імя. Таму і вырашылі, адпаведна разуменню людзей, пакінуць гандлёвую марку «Дзержынка»».

За якасцю прадуктаў сочаць высокапрафесійныя спецыялісты і сучасная тэхніка.

Смачныя пельмені ўжо гатовыя адправіцца на прылавак.

1979
ДЗЕРЖЫНКА
Новая
торговая
марка от
ОАО Агракомбинат
Держинский
ТУШКА
МЯСО КУРАНЫЦІ
КВАЛІТАСНЫ
КВАЛІТАСНЫ

WWW.AKD.BY

ОАО Агракомбинат
Держинский
НОВИНКА!
ВКУСНО
КАК
ДОМА

Агракамбінат — прадпрыемства шматпрофільнае, на сённяшні дзень робіць увесь асартымент разнастайнай прадукцыі, што выпускаецца ў Беларусі. Незалежна ад таго птушкафабрыка гэта або мясакамбінат. «У нас было адно вузкае месца — кансервы і сыравэнджаныя каўбасы. Але мы знайшлі выхад: кансервы робім на давальніцкіх умовах, а сыравэнджаныя каўбасы асоілі на новым прадпрыемстве ў Кляновічах Крупскага раёна, што ўвайшло ў наш склад. Цяпер уся лінейка прадукцыі ў нас прысутнічае. Прычым магчымасці па яе аб'ёмах вельмі вялікія, і таварыства можа скласці канкурэнцыю любому прадпрыемству ў Беларусі», — лічыць намеснік генеральнага дырэктара па перапрацоўцы Ларыса ЛАПУС.

Сапраўды, агракамбінат можа даць фору любому мясакамбінату. Сёння ў прадпрыемства два цэкі па перапрацоўцы мяса — у Кляновічах і на тэрыторыі самога камбіната. Штомесяц тут выпускаецца 600—700 тон каўбасных вырабаў, да 300 тон паўфабрыкатаў і 1100 тон разборкі: кумлячкі, філе, крыло, галёнка. Усяго ж у месці атрымліваецца каля 2 тыс. тон прадукцыі, акрамя мяса птушкі.

Фірменныя гандлёвыя крамы ААТ «Агракамбінат «Дзержынскі»:

1. «Фабрыка здароўя» №1, г. Мінск, вул. Кірава, 15.
2. АДДЗЕЛ №1 магазіна «Фабрыка здароўя №2», Лагойскі раён, г. п. Плешчаніцы, вул. Кастрычніцкая, гандлёвыя рады.
3. Фабрыка здароўя №2, г. Мінск, Лагойскі тракт, 19, к. 1.
4. Фабрыка здароўя №4, г. Мінск, вул. К. Лібкнехта, 75.
5. Фабрыка здароўя №5, г. Мінск, вул. Мельнікаўтэ, 12.
6. Фабрыка здароўя №6, г. Мінск, вул. Лабанка, 58.
7. АДДЗЕЛ №1 магазіна «Фабрыка здароўя №6», Мінскі раён, г. п. Мачулішчы, вул. Зялёная, міні-рынак.
8. Фабрыка здароўя №7, г. Дзержынск, вул. Кірава, 11.
9. Фабрыка здароўя №8, г. Фаніпаль, вул. Я. Коласа, 18.
10. Фабрыка здароўя №9, г. Фаніпаль, вул. Заводская, 8а.
11. Фабрыка здароўя №10, Дзержынскі раён, в. Станькава, вул. Паркавая.
12. Фабрыка здароўя №11, г. Мінск, прасп. Любимава, 41.
13. Фабрыка здароўя №12, г. Мінск, вул. Раманаўская Слабада, 16.
14. Фабрыка здароўя №13, Дзержынскі раён, п. Энергетык, вул. Маякоўскага.
15. Фабрыка здароўя №14, Мінскі раён, г. Заслаўе, вул. Савецкая, 92а.
16. Фабрыка здароўя №15, г. Мінск, вул. 3. Бядулі, 8.
17. Фабрыка здароўя №16, Мінскі раён, а/г Міханавічы, вул. Прывакзальная.
18. АДДЗЕЛ №1 магазіна «Фабрыка здароўя №16», г. Мар'іна Горка, вул. Андрэўская, 2.
19. АДДЗЕЛ №2 магазіна «Фабрыка здароўя №16», г. Мар'іна Горка, вул. Ленінская, 72.
20. Фабрыка здароўя №17, Маладзечанскі раён, п. Чысць, вул. Русанова, 1а.
21. Фабрыка здароўя №18, г. Вілейка, вул. Гагарына, 16.
22. АДДЗЕЛ №1 магазіна «Фабрыка здароўя №18», г. Вілейка, вул. Партызанская, 54.
23. Фабрыка здароўя №19, г. Салігорск, вул. Ленінскага Камсамола, 6.
24. Фабрыка здароўя №20, г. Узда, вул. Школьная.
25. Фабрыка здароўя №21, Маладзечанскі раён, г. п. Радашковічы, вул. Мінская, 1.
26. Фабрыка здароўя №22, г. Маладзечна, вул. В. Гасцінец, 147а.
27. АДДЗЕЛ №1 магазіна «Фабрыка здароўя №22», г. Маладзечна, вул. Машэрава, 14.
28. Фабрыка здароўя №23, г. Старыя Дарогі, вул. Пралетарская, 33.
29. Фабрыка здароўя №24, г. Мінск, вул. Маякоўскага, 172.
30. Фабрыка здароўя №25, г. Крупкі, вул. Кірава, 3.
31. Фабрыка здароўя №26, г. Стубы, вул. Магістральная.
32. Фабрыка здароўя №27, г. Дзержынск, вул. К. Маркса, 10.
33. Фабрыка здароўя №28, Мядзельскі раён, к. п. Нарач, вул. Ленінская, 146.
34. Фабрыка здароўя №29, г. Мядзель, вул. Юбілейная, 4.
35. Фабрыка здароўя №30, Мінскі раён, г. п. Самахвалявічы, вул. Кавалёва, 2.
36. Фабрыка здароўя №31, г. Светлагорск, вул. Парыцкая, 8, пам. 1.
37. Фабрыка здароўя №32, Валожынскі раён, г. п. Івянец, вул. Камсамольская, 15.
38. Фабрыка здароўя №33, г. Барысаў, вул. Даўмана, 86а.
39. АДДЗЕЛ №1 магазіна «Фабрыка здароўя №33», Барысаўскі раён, в. Лошніца, рынак райспажывсаюза.
40. Фабрыка здароўя №34, Салігорскі раён, г. п. Старобін, вул. Савецкая.
41. Фабрыка здароўя №35, г. Фаніпаль, вул. Заводская, 7а.
42. Фабрыка здароўя №36, г. Валожын, вул. Кірава, 2.
43. Фабрыка здароўя №37, Салігорскі раён, г. п. Красная Слабада, вул. М. Горкага.
44. Фабрыка здароўя №40, Слуцкі раён, в. Гацук, вул. Цэнтральная, 15а.
45. Фабрыка здароўя №42, г. Орша, вул. Міра, 43.
46. Фабрыка здароўя №43, г. Копыль, вул. Пралетарская, 3.
47. Магазін «Кляночак», г. Крупкі, вул. Спартыўная.
48. Магазін «Добры сусед», г. Крупкі, вул. Новая.

НА ВАРЦЕ ХАРЧОВАЙ БЯСПЕКИ

(Заканчанне. Пачатак на 5-й стар.)
— А калі казаць пра экспарт, то якіх вынікаў мы ўжо дасягнулі сёлета?

177 млн долараў за кошт росту экспартных цен і экспарту ў натуральным выражэнні асобных відаў тавараў. Сёлета перад экспарцёрамі стаіць задача нарасціць экспарт прадукцыі не менш, чым на 11,5% у параўнанні з тым, што было летась.

Акрамя таго экспарцёры надаюць вялікую ўвагу дыверсіфікацыі гандлёва-эканамічных сувязяў з рознымі краінамі і рэгіёнамі пры захаванні і ўзмацненні пазіцый на традыцыйных рынках. Пашырана географія экспарту тавараў арганізацыі сістэмы Мінсельгасхарча з 56 (у 2016 годзе) да 63 краін свету, у тым ліку 25 краін з іх адносяцца да новых перспектывных рынкаў — Блізкага Усходу, Азіі, Афрыкі.

Ілья КРЫЖЭВІЧ.
kryzhevich@zviazda.by

КАПЫЛЬСКІ РАЁН

■ Даслоўна

«ГАЛОЎНЫ САКРЭТ — ПРАЦАВАЦЬ»

Як у якасці асноўнага рэсурсу эфектыўна выкарыстоўваць зямлю

Мы пагаварылі са старшынёй Капыльскага райвыканкама Анатолем ЛІНЕВІЧАМ аб тым, як статус сельскагаспадарчага рэгіёна адбіваецца на эканоміцы.

— **Анатоль Канстанцінавіч, як вы ацэньваеце сітуацыю ў раёне?**

— Наш галоўны рэсурс — зямля. У гэтай мясцовасці яна мае высокі бал, і мы проста абавязаны выкарыстоўваць гэты фактар.

Па папярэдніх прагнозах, аб'ём валавога прадукту сёлета ў параўнанні з 2016-м павялічыцца на 105%. Дадалі ў асноўным у раслінаводства — каля 110%. Ад яго найбольш залежыць жывёлагадоўля, таму ў першую чаргу трэба навесці парадак на зямлі і атрымаць максімальны вынік, чым мы і займаемся.

Пакуль доля жывёлагадоўлі складае 60%, але ў планах — дасягнуць паказчыка да 80%. Пагалоўе буйной рагатай жывёлы ў раёне каля 62,5 тысячы, за год стала большым на 4,5 тысячы. Мэта — галава на гектар, а для гэтага колькасць жывёлы трэба павялічыць на 30%, такімі тэмпамі гэта можна зрабіць за 3—5 гадоў.

— **Ці чакаеца рэарганізацыя гаспадарыц?**

— Калі я прыйшоў да кіравання раёнам больш за паўтара года таму, у нас было 20

самі сябе забяспечваюць і пастаянна развіваюцца. Для гэтага ў краіне створаны добрыя ўмовы. Але не ўсе гаспадаркі выкарыстоўваюць гэта своечасова. Тут многае залежыць ад кіраўніка: калі ён актыўны і кемлівы, то карысныя новаўвядзенні на прадпрыемстве ўкараняюць аднымі з першых. Такія гаспадаркі заўсёды на плаве. Але гэта яшчэ не ўсе: галоўны сакрэт паспеху — трэба шмат працаваць.

— **Вы закранулі тэму асобы кіраўніка. Якімі якасцямі, на ваш погляд, ён павінен валодаць?**

— На гэтае пытанне няма ўніверсальнага адказу. Сярод дырэктараў гаспадарак у раёне практычна палова можна аднесці да моладзі. У іх ёсць вялікае жаданне дамагчыся паспеху, энергія, у той час як больш сталыя кіраўнікі бярэць жыццёвым вопытам. У цэлым атрымаць хуткі вынік ад маладога кіраўніка складаней, бо яму трэба час, каб сабраць каманду. Па сваім досведзе скажу, што халатны — гэта адзін з самых важных фактараў паспяхова работы прадпрыемства. Ідзі ў дырэктара можа быць мноства, але ж іх трэба данесці да кожнага.

Фота: Яўгена ПЯСЕЦКАГА

гаспадарак, да канца года павіна застацца 15. І я думаю гэта правільна, паколькі буйной гаспадаркай плошчай каля 8—10 тысяч гектараў цалкам можна кіраваць. Для гэтага толькі трэба сканцэнтравць жывёлу, а значыць, пабудаваць жывёлагадоўчыя комплексы. Зараз узводзім тры, яшчэ два нядаўна дабудавалі інвестары — і гэта не мяжа. Дарчы, зараз у раёне сем гаспадарак, якія маюць інвестара.

— **Што трэба, каб сельскай гаспадарцы быць «у плюсе»?**

— Дастаткова прыкладаў эфектыўнай працы на зямлі і добрых гаспадарак, якія

Скарыстаўшыся магчымасцю, хачу павіншаваць усіх работнікаў вёскі і перапрацоўкі з прафесійным святкам. Можна сказаць, што гэта людзі, якія заўсёды на перадавой, таму ім пастаянна трэба быць сабраннымі і адказнымі. Нярэдка даводзіцца ахвараваць асабістым, не так шмат, як хацелася б, удзяляць увагі сям'і, каб адбылося грамадскае. Але менавіта такі падыход дае вынік. Хачу пажадаць усім моцна здаровага, сіл, плёну і дабрабыту!

Дар'я КАСКО. kasko@zviazda.by

БОЛЬШ РАБІЦЬ, ЧЫМ ГАВАРЫЦЬ

(Заканчанне. Пачатак на 5-й стар.)

Але, як прызнаеца Сяргей Савіцкі, для гэтага трэба прыкласці шмат намаганняў. Дзяржынскі раён можна ўмоўна раздзіліць на дзве зоны. У паўднёвай, дзе мясціца часткова філіялы агракамбіната «Дзяржынскі», «ММК-Агра», землі пясчаныя, праз тры гады пасля дажджу можна выходзіць у поле. У паўночнай, куды ўваходзяць адкрытыя акцыянерныя таварыствы «Мяк-78», «Баравое-2003», «Кастрычніцкая рэвалюцыя», аддзяленне «Волма», рэспубліканскае сельскагаспадарчае даччынае ўнітарнае прадпрыемства «Путчына», глебы гліністыя, пасля ападкаў высыхаюць некалькі дзён. У дажджлівы год адны гаспадаркі пакуюць, іншыя — у выгіршы.

Разам з тым Дзяржынскі раён з'яўляецца славіца кадрамі. Кіраўнікі сельгаспрадпрыемстваў моцныя ў прафесійным плане. Амаль усе яны мясцовыя або тыя, каго прыслалі пасля заканчэння вышэйшых навучальных устаноў і якія прайшлі ўсе прыступкі службы богага росту. І гэта вельмі добра, лічыць Сяргей Савіцкі. Лепшага кіраўніка, які свай, дамарослы, на яго думку, не знайдзіць. Яны добра ведаюць асаблівасці раёна, умеюць і любяць працаваць. Галоўнае,

не перахаджаць ім, але пры гэтым трымаюць руку на пульсе.

Сяргей Савіцкі ў Дзяржынскім раёне, можна сказаць, чалавек новы. Пасля заканчэння Горацкай сельгасакадеміі працаваў на роднай Піншчыне, прайшоў усе прыступкі службовай лесвіцы: ад спецыяліста да дырэктара сельгасарганізацый. Потым чатыры гады ўзначальваў на Стаўбоўшчыне «Профі-Аграцэнтр», які стаў адной з найлепшых гаспадарак у раёне. Хацелі вярнуцца на сваю малую радзіму, але былі губернатар Мінскай вобласці Сямён Шапіра не даў згоды на звальненне, маўляў, у яго добры паказчык, нягледзячы т-з яго работы, пастаяннай занятасці і шматлікіх пераездаў. «За пятнаццаць гадоў пасля заканчэння акадэміі давялося сем разоў памяняць месца жыхарства. Жонка мая, як кажуць палешуцы, «цярпячая». А для дзяцей кожны пераезд — гэта стрэс, новыя школы, калектывы, да якіх трэба прывыкнуць, адаптавацца. Аднойчы сабраўся да бацькоў жонкі. Ну што, едзе на радзіму. А малодшая дачка і пытаецца: «А што такое радзіма?»

Сапраўды, як ёй растлумачыць?

Таццяна ЛАЗОВСКАЯ.
lazovskaya@zviazda.by

ЭКЗОТЫКА НА БЕРАЗЕ РАКІ

Фота: Сяргея ПІСКОЎА

У Капылі на пачатку лістапада ўрачыста адкрылі дэндропарк. На плошчы амаль у два гектары высаджаны больш як тэсяча экзатычных дрэў і кустоў 94 відаў. Гэта японская спірэя, верас, ядловец, сасна Ватэра, коніка, розныя формы рададэндронаў, тамарыск, ціс. Пры стварэнні парку пакінулі і астравок з дубоў, клёнаў, бяроз, ліп. Упрыгожваюць зялёны аазіс малыя архітэктурныя формы, альтанкі, ліхтары, лаўкі, масткі.

Дэндропарк уладкаваны на схіле рэчкі Каменка, дзе раней быў кар'ер і звалка смецця, зарослыя хмызняком. Ідэя будаўніцтва аб'екта з'явілася ў кіраўніцтва Капыльскага дэсптака лягаса пры ўзвядзенні новага адміністрацыйнага корпусу ў 2015 годзе, — кажа галоўны ляснічы гэтай установы **Уладзімір ВАСІЛЬКО**. — Перш чым прыступіць да справы, мы вывучылі гісторыю стварэння дэндропарку ў Беларусі, прааналізавалі недахопы і прышлі да высновы, што ім не ставе элементарны эстэтыкі, упрыгажэння, асвятлення, добрых сцяжак, зоны адпачынку. Па-другое, калі падводзілі камунікацыі, то знайшлі туп пахаванні людзей. Спе-

цыялісты вызначалі, што ім больш як 70 гадоў. З улікам гэтага было прынятае рашэнне аб будаўніцтве невялікай капіцы. Святліна асвечана 4 лістапада ў дзень Казанскай іконы Божай Маці епіскапам Слуцкім і Салігорскім Антоніем. У вызначаныя даты тут будуць праходзіць набажэнствы.

Праект распрацавала «Брэстэраўскаўраўня», генпрадпрадчыкам стала «Клецкае прадпрыемства меліярацыйных сістэм», а работнікі лягаса высадзілі дрэвы і кусты.

На гэтай тэрыторыі было шмат валуноў, іх хацелі вывезці, але па нашай просьбе частку пакінулі. У планах выкарыстаць адназначнае камяню, якія будуць сімвалізаваць год закладкі парку — 2017-ы, — дадае **Уладзімір Уладзіміравіч**.

Дэндропарк ужо паспелі палюбіць мясцовыя жыхары ўсіх узростаў.

— Наш мікрараён Заезьны, які я яго называю, быў самы экалагічна адназначнае камяню, якія самым прыгожым, — адзначыла былая настаўніца Тамара Юрчаня.

З цягам часу аазіс будзе развівацца, удасканаліцца, пашырацца, абзадацца новымі «экзотамі».

Таццяна ЛАЗОВСКАЯ. lazovskaya@zviazda.by

Даццаць Зорачку не з неба, а з зямлі... Чым вядомы ААТ «Старыца-Агра»

ААТ «Старыца-Агра» сваімі бульбай і яблыкамі славіцца не толькі па ўсёй Беларусі, але і за мяжой. Мы павывалі на Капыльшчыне, каб пагаварыць з дырэктарам прадпрыемства **Уладзімірам РУДАКОЎСКИМ** аб тым, на што трэба рабіць акцэнт, каб атрымаць добры прыбытак у сельскай гаспадарцы.

«БЫЧОК ШТОДНЯ ПРЫБАЎЛЯЕ АМАЛЬ КІЛАГРАМ»

Уладзімір Рудакоўскі ўзначаліў ААТ «Старыца-Агра» ў 2004 годзе. На працягу ўсяго гэтага перыяду гаспадарка «абрасталала» новымі, раней некарэнтабельнымі і дрэнна выкарыстоўваемымі землямі ад іншых, стратных, прадпрыемстваў. Так, чатыры тысячы гектараў сельгаспалеткаў ператварыліся ў 12 тысяч, а пагалоўе буйной рагатай жывёлы павялічылася з 2000 да 8700. Цяпер маштабная гаспадарка дае больш за 10% валавога прадукту ўсяго раёна.

У «Старыца-Агра» створаны чатыры вытворчыя ўчасткі, шэсць фермаў, жывёлагадоўчы комплекс, дзе ажыццяўляецца кармленне больш як чаты-

Малочнаварны комплекс «Андрасушчына» мае сучаснае абсталяванне. На ўчастку, куды паступае надоенае малако, сфатаграфаваны спесар **Уладзімір БЕСАН.**

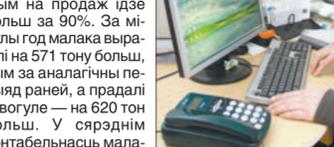

Дырэктар ААТ «Старыца-Агра» **Уладзімір РУДАКОЎСКИ.**

ры тысяч гадоў жывёлы. Штодзённая прыбыўленне ў вазе ў бычок — каля 950 грамаў у суткі, такім чынам, за паўтара года выгадоўваюць жывёлу вагой пад 450 кілаграмаў.

Ад кароў жа атрымліваюць у сярэднім 15—16 літраў малака ў суткі, агупны аб'ём гэтага пажыўнага прадукту за 10 месяцаў — 10 100 тон, прычым на продаж ідзе больш за 90%. За мінулы год малака вырабілі на 571 тон больш, чым за аналагічны перыяд раней, а прадалі і ўвогуле — на 620 тон больш. У сярэднім рэнтабельнасць малака 15—20%. Ідзе яно на Капыльскі філіял ААТ «Слуцкі сыраборны камбінат» і ААТ «Мінскі малочны завод №1».

— За мінулыя пяцігодку рост валавога вытворчасці гаспадаркі склаў 117%, а за 10 месяцаў гэтага года 104%. Доля жывёлагадоўлі ў гэтым складзе каля 60%, а раслінаводства прыблізна 40%. Што датычыцца раслінных культур, то сёлета мы сабралі каля 14 тысяч тон збожжавых, 27 тысяч тон цукровых буркоў, 2 тысяч тон рапсу, — адзначыў дырэктар.

Брыгадзір малочнаварнага комплексу «Андрасушчына» **Сяргей ЧЭРВАКОЎСКИ.**

захоўвання. Аднак, як аказалася, для «Старыца-Агра» надвор'е, наадварот, саслужыла добраю службай. Нібы на натхненні гэтую культуру высадзілі сёлета на лёгкіх землях. Так называюцца пясчаныя глебы, пасадкам у якіх пагражае засушлівае надвор'е, а дождж толькі спрыяе. Лёгкамі землямі багата тэрыторыя была прадпрыемства «Крыніца», далучанага да «Старыца-Агра». Гэты тэрыторыі прыстасавалі пад кармавую кукурузу. А вось сама «Старыца» размешчана на суглінкавых глебах, якія добра падыходзяць для пшаніцы, буркоў і садоў.

Дарчы, пра сады. У гаспадарцы актыўна развіваецца плававодства. Акцэнт — на яблыках. Чатыры гады таму высеклі старыя сады, якія не прыносілі ўраджаю, і высадзілі 56 гектараў новага. Дрэвы ўжо ўвайшлі ў поўную сілу. У гэтым годзе ўдалося сабраць 200 тон плодаў — умяшлася позняя явсна. Леташні ж ураджай пры больш спрыяльных умовах склаў 420 тон. Яблыкі прадаюць як оптам па Беларусі і

Брыз, Крыніца, Зорачка, Скарлет і іншыя. Бульба ёсць на любы запіт: Зорачка — ранняя, а Скарлет — чырвоная, яе асабліва любяць расійскія пакупнікі. Дарчы, нядаўна гаспадарка заключыла буйны кантракт на пастаўку 400 тон насення на 90 тысяч беларускіх рублёў з адным з расійскіх закупшчыкаў.

Па словах дырэктара гаспадаркі, попыт на бульбу ў наступным сезоне будзе вельмі высокі. Таму пакуль з продажам насення не спяшаюцца. Дарчы, насеннем лічыцца бульба памерам ад 2,5 да 5 см, уся, што большыя, — ужо харчовая. Аднак у сітуацыі, якая склалася сёлета, частку насення ў гаспадарцы выкупілі па цане харчовай.

У гэтым годзе ўраджайнасць бульбы ў «Старыца-Агра» — 417 ц/га. Пры тым што лета выдалася вельмі дажджлівым: некаторым гаспадаркам прыйшлося практычна увес ураджай зацям на крухмал, бо ў вырашчанай у такіх умовах бульбы зусім нядоўгі тэрмін

Механізатары **Анатоль ШНІТКО і **Аляксей ЛІНІК** на ўчастку заахавання абсталявання для палевых работ.**

— **Ураджай з нашага саду ахвотна набываюць гандлёвыя арганізацыі, —** кажаў першы намеснік дырэктара **Уладзімір ПАТОЦКІ**.

за мяжу, так і ў розніцу. Цана — 1,2 рубля за кілаграм, прычым закупіцца можна смела на ўсю зіму — добрыя, зноў жа айчыныя сарты без праблем захоўваюцца да сакавіка. Дарчы, апад таксама ідзе ў ход: яго здаюць на перапрацоўку на ААТ «Градаўскі цукровы камбінат» і УП «Старадарожскі плодаагароднінны завод».

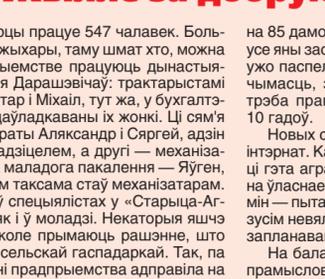
За сад адказвае садоўнікам **Таццяна Логман**, якая скончыла Горацкай сельскагаспадарчую акадэмію. Дрэвы працягваюць стараннага догляду,

на 85 дамоў, у іх праведзены прыродны газ. Зараз усе яны заселеныя, некаторыя, пабудаваныя раней, ужо паспелі прыватывацца. Каб мець такую магчымасць, згодна з цяперашнім заканадаўствам, трэба прапрацаваць на прадпрыемстве мінімум 10 гадоў.

Новы супрацоўнік уладкоўваюць у гасцініцу-інтэрнат. Калі работнік добра сябе зарэкамэндаваў, ці гэта аграном, ці дыякар, ён можа прэтэндаваць на ўласнае жыллё ўжо праз дастаткова кароткі тэрмін — пытанне вырашаецца на савеце. Зараз чарга зусім невялікая, каб яе зменшыць, на наступны год запланавана будаўніцтва яшчэ чатырох дамоў.

На балансе гаспадаркі таксама сталовае, дзве прамысловыя-прадуктовыя крэма (адна пакуль на капітальным рамонце), кафетэрыі і нават рэстаран. Праўда, працуе ён зараз толькі падчас урачыстваў. А вось сталовае не спыняе сваю работу нават узімку, у гэты час тут вырабляюць бункетную прадукцыю для работнікаў канторы і школьнікаў. У сезон жа гатуюць 250—300 абедў штодзённа, плюс вячэры, зараз — 50. Ежу развозяць тры спецыяльныя машыны ў палі, у тым ліку на заказ і ў суседнія гаспадаркі. Сваім жа работнікам ААТ «Старыца-Агра» аплачвае 80% кошту харчавання.

Сярэдні заробак — 617 рублёў, аднак сума можа быць і значна вышэйшая: яна ў многім залежыць ад эфектыўнасці працы. Аднак большасць маладых, а часам і не толькі, работнікаў у першую чаргу хваляе нават не заробак, а жыллёвае пытанне. І на прадпрыемстве яго гатовыя вырашаць. За апошнія пяць гадоў на тэрыторыі гаспадаркі было пабудавана

Жыллё за добрую працу

на 85 дамоў, у іх праведзены прыродны газ. Зараз усе яны заселеныя, некаторыя, пабудаваныя раней, ужо паспелі прыватывацца. Каб мець такую магчымасць, згодна з цяперашнім заканадаўствам, трэба прапрацаваць на прадпрыемстве мінімум 10 гадоў.

Новы супрацоўнік уладкоўваюць у гасцініцу-інтэрнат. Калі работнік добра сябе зарэкамэндаваў, ці гэта аграном, ці дыякар, ён можа прэтэндаваць на ўласнае жыллё ўжо праз дастаткова кароткі тэрмін — пытанне вырашаецца на савеце. Зараз чарга зусім невялікая, каб яе зменшыць, на наступны год запланавана будаўніцтва яшчэ чатырох дамоў.

На балансе гаспадаркі таксама сталовае, дзве прамысловыя-прадуктовыя крэма (адна пакуль на капітальным рамонце), кафетэрыі і нават рэстаран. Праўда, працуе ён зараз толькі падчас урачыстваў. А вось сталовае не спыняе сваю работу нават узімку, у гэты час тут вырабляюць бункетную прадукцыю для работнікаў канторы і школьнікаў. У сезон жа гатуюць 250—300 абедў штодзённа, плюс вячэры, зараз — 50. Ежу развозяць тры спецыяльныя машыны ў палі, у тым ліку на заказ і ў суседнія гаспадаркі. Сваім жа работнікам ААТ «Старыца-Агра» аплачвае 80% кошту харчавання.

Раней актыўна «другі хлеб» закуплялі і сталічныя пункты грамадскага харчавання, аднак апошнім часам у іх змяніліся запатрабаваны: аддаюць перавагу чышчанай агародніне. Але і на гэты запіт «Старыца-Агра» гатовая адказаць. У найбліжэйшы час тут плануецца пабудаваць новае бульба-сховішча, дзе значная частка ручной працы будзе зменена на машынную. З дапамогай абсталявання можна самастойна сартаваць бульбу, чысціць яе, а пасля і пакаваць у вакуум.

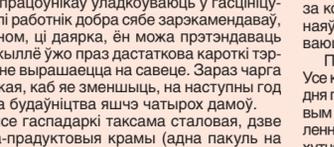
Што датычыцца крэма, то цэны ў іх старажытна трываюць невысокія, сваім супрацоўнікам тавары адпускаюць нават па ведамасці. Калі найбольш актыўна будаваліся аграпрадкі, быў попыт на бытавую тэхніку — пры неабходнасці яе прадавалі ў рэстаранноўку. Патрэбны дарагі тавар у краме можна заказаць і цяпер: халадзільнік або тэлевізар прывязуць адмыслова пад пакупніку. Яшчэ адзін бонус: дзяцей работнікаў адраўляюць на летняе аздаруленне за кошт гаспадаркі. А вось на навагодня падарункі наяўнасць дзяцей у сям'і не ўплывае — іх атрымліваюць абсалютна ўсе супрацоўнікі.

Пры гэтым ад работнікаў патрабуюць і адказнасці. Усе кіроўцы кожны дзень у пачатку і канцы працоўнага дня праходзяць медыцынскі агляд. Нават пры адзінакום выпадку знаходжання алкаголю ў крыві — пазбаўленне 100% даплат. Але, па прызнанні дырэктара, гэта хутчэй прафілактыка — такой праблемы цяпер няма. Людзі хочуч працаваць і зарабляць.

На працягу года хачу падзякаваць усім работнікам ААТ «Старыца-Агра» за іх нялёгкую працу. Жадаю усім здарова, удачы і стабільнасці, якая залежыць і ад нас. Мы працягнем рабіць усё магчымае, каб стаць жыхароў нашай краіны ніколі не паставалі, — адзначыў дырэктар гаспадаркі.

Дар'я КАСКО. kasko@zviazda.by
Алена ДАУЖАНОК.

Фота Яўгена ПЯСЕЦКАГА. УНП 690301954

Новая вуліца ў аграпрадцы «Старыца».

Новы супрацоўнік уладкоўваюць у гасцініцу-інтэрнат. Калі работнік добра сябе зарэкамэндаваў, ці гэта аграном, ці дыякар, ён можа прэтэндаваць на ўласнае жыллё ўжо праз дастаткова кароткі тэрмін — пытанне вырашаецца на савеце. Зараз чарга зусім невялікая, каб яе зменшыць, на наступны год запланавана будаўніцтва яшчэ чатырох дамоў.

На балансе гаспадаркі таксама сталовае, дзве прамысловыя-прадуктовыя крэма (адна пакуль на капітальным рамонце), кафетэрыі і нават рэстаран. Праўда, працуе ён зараз толькі падчас урачыстваў. А вось сталовае не спыняе сваю работу нават узімку, у гэты час тут вырабляюць бункетную прадукцыю для работнікаў канторы і школьнікаў. У сезон жа гатуюць 250—300 абедў штодзённа, плюс вячэры, зараз — 50. Ежу развозяць тры спецыяльныя машыны ў палі, у тым ліку на заказ і ў суседнія гаспадаркі. Сваім жа работнікам ААТ «Старыца-Агра» аплачвае 80% кошту харчавання.

Новы супрацоўнік уладкоўваюць у гасцініцу-інтэрнат. Калі работнік добра сябе зарэкамэндаваў, ці гэта аграном, ці дыякар, ён можа прэтэндаваць на ўласнае жыллё ўжо праз дастаткова кароткі тэрмін — пытанне вырашаецца на савеце. Зараз чарга зусім невялікая, каб яе зменшыць, на наступны год запланавана будаўніцтва яшчэ чатырох дамоў.

«У СЕЛЬСКОЙ ГАСПАДАРЦЫ АДПАЧЫЦЬ МОЖНА ТОЛЬКІ ДУШОЙ»

Калі аграры зарабляюць, як айцішнікі

Апошні год стаў для ААТ «Праснакі» багатым на перамены. У леташнім кастрычніку ў гаспадаркі з'явіўся інвестар, а ў гэтым ліпені да яе далучылі яшчэ адну — больш буйную, але не надта паспяховаю. Мы пагутарым з дырэктарам і іншымі работнікамі гаспадаркі пра тое, як на іх адбіліся новаўвядзенні, дэвалюіраваліся аб'екты іхніх планах на найбліжэйшы час і простым сакрэце добрых вынікаў.

«Нарады праводзілі па 2—3 разы на дзень»

Гісторыя прадпрыемства, якое знаходзіцца ў Капыльскім раёне, налічвае ўжо больш за 70 гадоў: яно было заснавана ў далёкім 1931 годзе і называлася тады калгас «Радзіма». Гэды ішлі, гаспадарка перажывала і ўзбуіненні, і перайменаванні, нейкі перыяд існавала нават як СВК. Падчас апошняга рэарганізацыі нарэшце стала ААТ «Праснакі».

Да гэтага лета прадпрыемства было досыць кампактнае — усяго 1800 гектараў раллі і 1200 гадоў жывёлы. Аднак з 1 ліпеня ўсё кардынальна змянілася: да невялікай гаспадаркі далучылі ААТ «Суворава-Агра». Такім чынам плошча раллі павялічылася амаль у 2,5 разы і стала 4443 га, агульная ж плошча сельскагаспадарчых палеткаў цяпер 6680 га.

Асноўны напрамак дзейнасці гаспадаркі — жывёлагадоўля, вытворчасць мяса і малака. Аднак не забываюць тут і пра раслінаводства: на палях вырошчваюць збожжа, цукровыя буракі, кукурузу, зернебабовыя. Частка ураджаю ідзе на продаж, а частка выкарыстоўваецца як кармавая база для жывёлы.

— Яшчэ некалькі гадоў таму гаспадарка была ў досыць сумным стане. Возьмем, на-

Брыгадзір жывёлагадоўлі Іна РУСАКОВІЧ клапатліва даглядае маладога папунаенне статка.

прыклад, жывёлагадоўлю. Пагадоўе дойнага статка — 392 адзінкі, далі ўсяго дзве тоны малака на рэалізацыю. Натуральна, гэты аб'ёму не хапала. Таму мы вырашылі ўдзяляць гэтай тэме значна больш увагі. Памятаю, прыйшоў на ферму і думаю: «Усяго дзве тоны малака. Калі мы пачнем атрымліваць хоць бы шэсць?» Мы прыйшлі да гэтага выніку за паўгода, пачалі здаваць шэсць тон малака толькі па «Праснаках». Па аб'яднанай гаспадарцы зараз здаём каля 12 тон, але ёсць мэта — 20 тон да мая, — расказвае дырэктар ААТ «Праснакі» Віталій ПЛАТУН.

Цяпер у гаспадарцы 3091 галава жывёлы, з іх 1474 — дойны статак. Істотна павялічыць пагадоўе, па прызнанні кіраўніка, дапамагла ўзмоцненая работа з калектывам, а таксама адпрацоўка тэхналогіі кармлення і ўзнаўлення статка.

Калі ў «Праснакі» прыйшоў новы дырэктар, на дойны былі 6,5 літра з каровы ў суткі, у той час як цяпер яны дасягаюць 15 літраў. Праўда, адразу пасля далучэння «Суворава-Агра» паказчыкі крыху знізіліся. Нягледзячы на гэта, гаспадарка ўсё роўна за год дадала па валавым прадукце 126%. Аднак, па словах дырэктара, расслабляцца нельга: працы дастаткова.

— Каб так хутка развівацца, вельмі шмат сіл і часу трэба выдаткаваць асабіста кіраўніку. Не ўтаю, што ледзь не цэлыя дні я праводзіў на ферме разам з даяркамі і жывёлаводамі. Пойны контроль рацыёнаў кармлення, тэхналогіі даення і, самае галоўнае, ўзнаўлення — нарады па гэтым пытанні праходзілі 2—3 разы на дзень, — адзначыў Віталій Віктаравіч.

Па папярэдніх прагнозах яшчэ год патрэбен на тое, каб навесці парадка на далучанай тэрыторыі. Там ёсць праблемныя ўчасткі, аднак работнікі над імі зладжана працуюць. У планах за кошт ўзнаўлення падняць аб'ёмы малака, тады можна будзе замест цяперашніх 10 літраў у суткі — сярэдняя лічба па аб'яднанай гаспадарцы — вярнуцца да больш высокага папярэдняга паказчыка.

Дзейнасць гэтага высокапрадукцыйнага зерневышальнага комплексу забяспечана мясцовым палівам.

Дырэктар ААТ «Праснакі» Віталій ПЛАТУН.

Жывёлагадоўля з навуковым падыходам

У мінулым годзе ў ААТ «Праснакі» згодна з Указам Прэзідэнта з'явіўся інвестар. Гэта ААТ «Слуцкі цукрова-рафінады камбінат», які істотна дапамог гаспадарцы і ў плане матэрыяльных сродкаў, і ў абнаўленні базы. На тэрыторыі аб'яднанай гаспадаркі ўжо пабудаваны два новыя кароўнікі на 650 гадоў, праведзена раканструкцыя яшчэ двух, агульная ўмяшчальнасцю 380 гадоў. Будынкі здалі ў эксплуатацыю ўсяго некалькі тыдняў таму. Станоўча адбілася гэта на ўмовах працы для рабочых і, вядома ж, утрыманні жывёлы — яно адпавядае самым строгім патрабаванням.

Асабліва ўвага зараз удзяляецца працы па галтынізацыі: закупляецца семя ад пэўных быкоў, пасля чаго цяляты ўжо з'яўляюцца носьбітамі больш элітнай, а значыць, і высокаўдадалай пароды. У найбліжэйшай будучыні ў гаспадарцы хочучь апрацаваць тэхналогію падсаджы змрыёна, што павінна паскорыць увесць працэс. Пробная работа па гэтым залпланавана на снежань—люты. ААТ «Праснакі» цэна супрацоўнічае з жодзінскім РУП «НПЦ НАН Беларусі па жывёлагадоўлі». У гаспадарку прывязджае група спецыялістаў, якая сочыць

за правільнасцю правядзення работ і дае неабходныя рэкамендацыі. Супрацоўніцтва даўгатэрміновае: эксперты наведваюць прадпрыемства з пэўнай рэгулярнасцю.

— Зараз на адной з фермаў у нас на адкорме стаіць 200 гадоў быкоў. Да гэтага будынак пуставаў, мы правялі там касметычны рамонт і прыстасавалі яго пад утрыманне жывёл. Цяпер увесць маладняк мы пакідаем у сябе — за кошт гэтага маем дадатковую вырочку і невялікі прыбытак, — расказвае кіраўнік гаспадаркі.

Гаспадарка прадае мяса тым камбінатам, якія прапаюць

Супрацоўнікі бухгалтарскай і фінансавых службаў: Алена КАЛЯДА, Святлана ЖУК, Кацярына ПЯТРОВІЧ, Таццяна ТУРАШІНА, Ірына ДЗІМДЫЧ, Галіна АЛІШЭВІЧ, Кацярына ЦАРЫК, Вольга САЛАВЕЙ (галоўны бухгалтар).

гэта правераныя, якія сваю працу ведаюць, і ім можна даручыць выконваць любыя абавязкі такога плана. Не магу не згадаць і загадчыцу МТФ «Праснакі» Таццяну Аўчынінкі. Сумеснымі намаганнямі нам удалося павялічыць надой гаспадаркі амаль у тры разы. На яе далікатных жаночых плячах ляжыць адказнасць практычна за 900 гадоў жывёлы, ёй падначалены 25 чалавек калектыву, для якіх яна біспрэчны аўтарытэт, — пералічвае найлепшых работнікаў дырэктар.

Задавалены кіраўнік і галоўным аграромам — Раманам Бабулем, які прыйшоў з Гродзенскага ўніверсітэта і ўжо ў першы год сваёй працы паказаў добрыя вынікі. Сёлета ў параўнанні з мінулым годам гаспадарка дадала ў збожжы каля 670 тон і выйшла на вынік 5900 тон без уліку кукурузы. Дарэчы, яе намалалі 1000 тон да ўсяго трох соцень тон летась. Заданне па рапсе выканалі на 200%.

— У гэтым годзе мы вярнуліся да нашай беларускай культуры — азімага жыта, ад якой з-за адсутнасці збыту многія адмовіліся. Але глебы ў нашым рэгіёне больш за ўсё падыходзяць менавіта для яго. І, вядома, у прыярытэце азімага пшаніца — гэта культура, якая дае

У цэху вытворчасці камбікорму для буйной рагатай жывёлы.

ВІЗІТОўКА

Віталій Віктаравіч ПЛАТУН нарадзіўся ў Нясвіжы і ў юнацтве нават не думаў звязваць сваё жыццё з сельскай гаспадаркай. Але ўмяшаўся лёс — у адкрытым наўздагад дэведніку для абітурыентаў тады яшчэ школьнік трапіў на старонку Навагрудскага аграрнага каледжа. Пасля яго быў Гродзенскі аграрны ўніверсітэт, які, таксама як і каледж, Віталій Віктаравіч скончыў на выдатна. У 2010 годзе малады спецыяліст па размеркаванні быў накіраваны ў Капыльскі раён. Першым месцам працы стала для яго ААТ «Ціміразеўскі», дзе будучы дырэктар пільг гадоў прапрацаваў галоўным аграромам. На цяперашняй пасадзе Віталій Віктаравіч з 20 кастрычніка 2015 года. Пасляжывы малады кіраўнік не толькі ў працы, але і ў асабістым жыцці: у яго сям'і падростае тры дачкі.

больш выгадныя цэны. Апошнім часам найбольш цэна супрацоўнічае з агракамбінатам «Сноў». Што да малака, то ўсё яно ідзе на капыльскі філіял ААТ «Слуцкі сыраробны камбінат».

— Калі ўзяць гатунак малака, то да пачатку актыўнай работы гэта быў у асноўным першы. Цяпер па «Праснаках» 90% — гэта гатунак экстра і 10% — найвышэйшы. Па аб'яднанай гаспадарцы пакуль атрымліваецца 50 на 50 працэнтаў. Мяркуючы налета выйсці на 90% гатунак экстра. Упэўнены, што задача гэтага выкананая, — дзеліцца планами Віталій Віктаравіч.

Аснова — пшаніца, на спробе — жыта і соя

Калі два гады таму Віталій Платун стаў кіраўніком ААТ «Праснакі», збіраць вакол сябе моцную каманду яму давялося практычна з нуля. У гаспадарцы быў толькі галоўны інжынер і больш ніякіх спецыялістаў — ні зааветслужбы, ні аграрны, без якіх немагчыма ўзяць сабе паспяхова працу. Зараз на прадпрыемстве працуе 212 чалавек і калектыву дырэктар з гонарам называе зладжаным. Аднак вакантныя пасады яшчэ ёсць, запрашаюць новых супрацоўнікаў — маладых, энергічных спецыялістаў, гатовых працаваць не «для галачкі», а на вынік.

— Хачу адзначыць галоўнага заатэхніка Антона Антоненку і галоўнага інжынера Дзяніса Ткачука, з механізатараў — Міхала Гардзюя, Фёдара Кернера, Сяргея Ганчарыка, Юрыя Чабатарова, Васілія Уласевіча і многіх іншых. Гэта тыя, на каго можна на 100% спадзявацца. Місія ў іх вельмі адказная, але людзі

грашы. Паколькі харчовая пшаніца — прадукт дарагі, яна з'яўляецца добрым рэзервам для атрымання вырочкі. Таксама ў гэтым годзе мы хочам паспрабаваць вырошчваць пяю на сваіх палях, таму што гэта таксама, як паказвае рынак, культура, якая карыстаецца попытам, і цана на яе добрая. Да таго ж яна чакан падыходзіць для нашых прыродных умоў. Не абыходзіцца і без зернебабовых — яны неабходныя для таго, каб кампенсавалі недаходжэнне бялкоў у кармавых смесях і на сілас, і на зерне. Выспела яе каля 170 гектара. Пры гэтым сярэдняя ўраджайнасць у нас вышэй за 70 ц/га, — кажа Віталій Віктаравіч.

— Сёлета з-за надвор'я былі пытанні з уборкай збожжавых. Тым не менш нам удалося з гэтым справіцца аднымі з першых у раёне. Нашы камбайны нават ездзілі дапамагаць іншым гаспадаркам у раёне і за яго межамі. Экіпажы працавалі і ў Крупскім, і ў Мінскім. Потым зноў зарэзлі дажджы — паўсталі праблемы з уборкай саломы. Але мы з усім справіліся дзякуючы згуртаванасці калектыву.

Больш за ўсё радуе, што людзі цягнуцца да працы. У нас сёння ёсць рэзервы і для павелічэння заробатнай платы, яна і так нядарэчная — у сярэднім 680 рублёў. Але гэта не ўлічваючы сезоннасць. У гэтым годзе ў перыяд уборачнай камбайнеры і кіроўцы на адвозцы збожжы зараблялі ад 1800 да 2700 рублёў — а гэта ўжо даход

Мы і самі з... камбікормам

Гаспадарка мае незвычайную форму выцнутага дугі, пры гэтым адлегласць ад двух крайніх пунктаў досыць вялікая — 30 кіламетраў. На гэтай тэрыторыі знаходзіцца дзесяць населеных пунктаў. Цэнтральнымі лічача два — Праснакі і Камень, дзе раней размяшчалася кіраванне ААТ «Суворава-Агра». Дарэчы, тут жа ў службовым жыллі разам з сям'ёй жыве і дырэктар: прыйшоўся перабрацца на тэрыторыю гаспадаркі, каб пастаянна трымаць руку на пульсе ўсіх падзеяў. У пасёлку ёсць уся неабходная інфраструктура, але, нягледзячы на ​​немалявкія памеры — 180 двароў, па словах Віталія Віктаравіча, тут пакуль назіраецца зацішша.

У цэху вытворчасці камбікорму для буйной рагатай жывёлы.

Брыгадзір жывёлагадоўлі Марыя ЛЯТЧОНЯ пазнаёмля нас з сучасным абсталяваннем даільнай залы.

— Нічога, падымем! — усміхаецца кіраўнік гаспадаркі. На наступны год у пустым пакуль будынку плануецца абсталяваць сталовую і невялікую залу для сходаў. Станоўчыя тэндэнцыі

Дзень на ферме пачынаецца каля пяці раніцы. Каровы па партыях адпраўляюцца на дойку. Яна праводзіцца два разы на дзень: а шостага гадзіны раніцы і вечара. Даўнае аўтаматызаванае, тут устаноўлены даўна-малочны блок «Унібокс», на якім працуюць тры апэратары машынага даення знутры і адзін апэратар звонку. Абсталяванне двухлінейнае на 12 апаратаў, гэта значыць адначасова тут могуць «абслугоўвацца» 24 каровы.

Праз колубу малако паступае ў пяцітонны халадзільнік.

— У камп'ютары захоўваецца інфармацыя па штодзённым надой і стане каровы. У нас ёсць свая лабараторыя, дзе малако правяраецца штодня, напрыклад, на вызначэнне антыбіётыкаў, колькасць саматычных клетак, тлушчу, вады, бялку. Сам вывучаў, што для чаго прызначана, было цікава, — кажа дырэктар.

Загадвае паказальнай фермай каля васьмі гадоў Таццяна Аўчынінкі, а на самім прадпрыемстве яна ўжо больш за 20. Пачынала даглядаць камбайны і бычкі, потым дала кароў, пазней прыйшла да кіравання МТФ. Загадчыца прызнаецца, што стараецца заўсёды не проста выконваць працу, а пастаянна паліпшаць існуючыя вынікі. Апошні час справы на ферме ідуць добра, праўда, і аб'ём работ вялікі. Зараз, напрыклад, няма адной з даяркаў, таму яе функцыі ўзяла на сябе сама Таццяна.

— Працаваць лёгка, таму што людзі правяраныя, добрасумленныя, многія ўжо старажылы на ферме. Тым не менш працуючы дзень можа скончыцца і позна вечарам: пакуль усе каровы не падоўжаць, пакуль малако не памерею, не магу сабе дазволіць пайсці. І наогул — люблю быць першай, а для гэтага трэба працаваць, — расказвае Таццяна.

Гэтай ісцінай у гаспадарцы кіруюцца ўсе. Таму і будаўніцтва тут вядзецца амаль бесперапынна. Ёсць свая невялікая будаўнічая брыгада, але на маштабныя работы набіраюць майстроў збоку. У планах буйны праект — новая зерневышальная ўстанова, а таксама два свярны для захоўвання збожжы.

Пільна сочыць у гаспадарцы і за парадкам на ферме ў Праснаках плануецца заасфальтаваць усю тэрыторыю. Клапоццяцца нават пра аблічча населеных пунктаў: сваімі сіламі зносьць аварыйныя пабудовы і акульгваюць тэрыторыі, невялікія ўчасткі прыстасоўваючы пад пасевы. Старыя выкарчаваныя дрэвы выкарыстоўваюць у якасці паліва для сушкі збожжы.

— У цэлым сельская гаспадарка — гэта такая галіна, дзе можна адпачыць толькі душой, баччыя вынікі сваёй працы. Яе хапае і зімой, і летам. Затое якое ж шчасце бачыць, што твае намаганні не марныя, — падвёў вынік Віталій Платун.

Дар'я КАСКО, Алена ДАУЖАНОК. Фота Яўгена ПЯСЕЦКАГА.

Апэратар зерневышальнага комплексу Юрыі ГАВАРКО.

Памашканне для статка на малочнаваарнай ферме «Асавец».

ПАВАЖАНЫЯ КАЛЕГІ!
Хачу павіншаваць вас з прафесійным святам — Днём работнікаў сельскай гаспадаркі і перапрацоўчай прамысловасці. Жадаю вам у першую чаргу моцнага здароўя, такога неабходнага ў нашай няпростай сферы дзейнасці. Кожнай сям'і — шчасця, дабрабыту і міру. Вельмі важна, каб вы, ідучы на працу, не забывалі, што кожнага з вас чакаюць дома, а вынікі вашай работы — па ўсёй краіне. Хай ва ўсіх вашых пачыненнях вам спадарожнічае ўдача, а на працы заўсёды суправаджаюць плён і добрыя вынікі!
Дырэктар ААТ «Праснакі» Віталій ПЛАТУН.

КІРАЎНІКА СТВАРАЕ КАМАНДА, А КІРАЎНІК — КАМАНДУ

Дырэктар ААТ «Прагрэс-2010» Валерый Тароцька з'яднаў дружбай калектыў

Генерала робіць свiта. Так казалі здаўна. Але гэтае сцвярдэжне можна перафразаванне на сучасны лад: кіраўніка стварае каманда. Галоўныя прынцыпы каманднага ўзаемадзеяння: «Людзям можна давяраць, людзі будуць дапамагаць». Інакш — адзін за ўсіх, усе за аднаго. Калі людзі працуюць, як дружная каманда, у іх ёсць агульная справа, калі яны разам думаюць, усё робяць сумесна і кожны ведае, за што адказвае і дапамагае іншым. У арганізацыі, якая будавана як каманда, інтэрэсы кіраўніка і супрацоўнікаў — агульныя. Добры кіраўнік паводзіць сваю каманду і раіцца з ёй. Добрая каманда думае разам з кіраўніком, але пасля таго, як ён прыняў рашэнне, яго не абмяркоўвае, а выконвае. Менавіта такія стасункі склаліся ў дырэктара адкрытага акцыянернага таварыства «Прагрэс-2010» Капыльскага раёна Валерый Тароцькі з падначаленымі.

Віншую ўсіх, хто працуе і працаваў у нашай гаспадарцы, цяперашніх і былых работнікаў, спецыялістаў, былых кіраўнікоў гаспадаркі, пенсіянераў, якія зрабілі ўсё неабходнае для агульнага грамадскага дабрабыту. Асабліва ўдзячнасцю Аляксандру Паўлавічу Вадап'яну, які ўзначальваў калгас шаснаццаці гадоў. Дзякуй усім за нялёгкую працу. І нізкі паклон. А нам застаецца добра працаваць, працягваць іх справу, панажыць набыткі, каб было дастойным жыццём і зможна жылі людзі, а таксама вырашаць задачы, якія ставіць перад намі Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка і кіраўніцтва раёна.

Дырэктар ААТ «Прагрэс-2010» Валерый ТАРОЦЬКА.

з адукацыяй заўсёды падкажуць, што трэба. На МТФ працуюць дваццаць тры работнікі — жывёлаводы, даяркі, падвочыкі кармоў, вары, абслугоўваюць 750 дойных кароў, 148 цялят узрастам да трох месяцаў і 123 — ад трох да шасці месяцаў. З пачатку лістапада на ферме атрымалі добры прыплод маладняку — 23 цяляці. Да канца месяца чакаецца большы «урдаж». На МТФ цяпер дояць па 13 літраў малака на карову штодзень. Але робяць усё неабходнае, каб «рагулі» прыносілі больш прадукцыі. І надоі паступова павышаюцца.

валі гарачыя стравы: суп, боршч, гарніры, бульбу, мясныя стравы, а таксама свежыя памідоры, агуркі, сокі. Не кожная гаспадыня, асабліва, якая працуе, мае магчымасць прыгатаваць мужу, сыну такі абед дома. А дырэктар паміць, што ад добрага харчавання ў падначаленых узнікае настрой павышацца прадукцыйнасці працы. Нездарма кажуць, як падсілкуеш, так і працуеш, сыты работнік — добры

формы, валебольная пляцоўка. Устаноўлены і спецыяльныя домікі для кросінгу, дзе людзі могуць пакінуць кнігі, узьць іх пачытаць. Гэты «аб'ект» карыстаецца асаблівым поштам. У парку лядацяцца розныя мерапрыемствы, святы вёскі, конкурсы «Уладар сяла».

— Я задаволены сваімі спецыялістамі, — кажа Валерый Мікалаевіч. — Інакш і быць не можа: я сам падбіраў каманду. Канешне, памылкі могуць быць у кожнага, у тым ліку і ў мяне, не заўсёды атрымліваецца задуманае з розных прычын. Свае карэктывы ў планы ўносіць і надвор'е. Але ты адказваеш за кожнага супрацоўніка, не задавальняе работа кагосьці — шукай замену.

Галоўны бухгалтар Тацяна Прышчэпа прафесіянал, якая пашукаць, кваліфікаваны фінансіст, прычыновы чалавек. У гаспадарцы прыжываецца і моладзь. Сярод маладых інжынераў па сельгасмашынах Сяргей Ткачук, загадчыца фермы Наталія Мініч, заатэхнік-селекцыянер Святлана Пятрова, механізатары Сяргей Севасцяноў, Павел Тароцька. Апошні, даярчы, сын Валерыя Мікалаевіча. Пасада бацькі абавязвае хлопца працаваць адказна, добрасумленна. Старэйшы сын кіраўніка Віктар — галоўны заатэхнік. У свой час закончыў Смільавіцкі сельскагаспадарчы тэхнікум, затым — Го-

рацкую сельгаскадэмію. Практыку праходзіў у ААТ «Прагрэс-2010», сюды і размеркаваўся. У Валерыя Тароцькі, можна сказаць, сямейны падрад, дынастыя. Сярод трох сыноў два звязалі жыццё з сельскай гаспадаркай на малой радзіме. У сельскай гаспадарцы працавала і жонка Валерыя Мікалаевіча. Цяпер яна на пенсіі, але адпачывае не збіраецца: завяла падсобную гаспадарку — хатнік хлопатаў хапае. Бацька Валерыя Тароцькі быў механізатарам у суседняй гаспадарцы, маці — даярчы.

Валерый Мікалаевіч закончыў Смільавіцкі сельгастэхнікум, Гограцкую сельгаскадэмію. Працоўную біяграфію пачынаў брыгадзірам, начальнікам участка, галоўным аграномам. З 2002 года ўзначаліў сельскагаспадарчы вытворчы каператыву «Прагрэс». Падчас яго кіраўніцтва тут адбылося шмат пераменаў да лепшага. Па-першае, у 2008-м аграпрадкам Пацейкі быў газіфікаваны. Для паводу «блакітнага» паліва гаспадарка затраціла 100 млн рублёў. Немалыя па-

ваюць ад іх рэалізацыі, можна сказаць, сезонны, аднаразовы. А вось малако, якое здаецца дзяржаве, прыносіць выдаткі штодзённы даход. На тэрыторыі гаспадаркі знаходзіцца пяць вёсак. Раней практычна ў кожнай з іх былі фермы, цялятнікі. Але яны былі малаколь-касныя і неперспектыўныя, таму іх закрылі. Асноўныя жывёлагадоўчыя аб'екты сканцэнтраваны на цэнтральнай сядзібзе. Гэта малочна-дайнавая ферма «Пацейкі», якая ўключае тры памішканні: для ўтрымання дойнага стаtku з малочна-дайнаым блокам, цялятнік, якія рэканструявалі. А два гады таму ўзвялі новы будынак для сухастойных кароў. Загадвае МТФ

Галоўны бухгалтар Тацяна ПРЫШЧЭПА і бухгалтар па жывёлагадоўлі Кацярына ДВОРАК за работай.

У цэлым гаспадарка плюсе да аналагічнага мінулагадня ўзроўню на 400 тон малака, а рэалізацыя склапа на 550 тон больш.

Умовы для работнікаў сельгасарганізацыі, скажу так, максімальна набліжаны да гарадскіх. Тут усё усё неабходнае для адпачынку, задавальнення культурных, бытавых, сацыяльных патрэб. Працоўнікі забяспечаны жыллем з усімі выгодамі: газ, гарачая і халодная вада. Літаральна два гады таму пабудавалі домікі па праграме аднаўлення і рэвізія сямлі.

У аграпрадкам функцыянуюць паштовае аддзяленне сувязі, сярдняя школа, Дом культуры, бібліятэка, фельчарска-акушарскі пункт, які ўзначальвае вопытны медык Людміла Козел, магазін, сталовая. Сталовая працуе, калі пачынаюцца масавыя сезонныя работы — пасяняна, касавіца, уборка ўраджаю. Кормяць тут смачна і якасна. Удзельнікі жывя, напрыклад, за харчаванне плацілі толькі 20% ад яго кошту, астатняе кампенсавала сельгасарганізацыя. Два разы на дзень ім да-

рабнікі. Памішканне сталовай прадастаўляецца таксама людзям для арганізацыі святочных банетаў, жалобных сталаў. Асаблівы гонар Валерыя Тароцькі — мясцовы парк адпачынку, які створаны па яго ініцыятыве і ініцыятыве былога старэйшага сельскагаспадарчага інжынера Святлана Пятрова. У зялёнай зоне ўладкаваны прыгожыя лаўкі, ліхтары, фантан, амфітэатр са сцэнай, малыя архітэктурныя

Парк побач з сельсаветам створаны сімлі гаспадаркі, радуе дзяцей і дарослых.

Тацяна ЛАЗОЎСКАЯ. Фота Сяргея НІКАНОВІЧА.

На зернесушальным комплексе заўсёды хапае работ.

У планах — будаўніцтва сучаснай фермы на 600 кароў з малочна-дайнаым блокам. Праектна-каштарысная дакументацыя ўжо падрыхтаваная. «Без новай фермы не будзе руху наперад, далейшага развіцця», — лічыць кіраўнік. — Старыя памішканні, абсталяванне не адпавядаюць сучасным тэхналогіям. Задача нумар адзін для нас — павялічыць пагадоўе жывёлы на гектар сельгасугоддзяў і ў далейшым нарошчваць аб'ёмы малака. Кармоў нарыхтавана дастаткова — 27,7 цэнтнера на ўмоўную галаву жывёлы. Акрамя таго, з мінулага года запасаў засталіся снаж і сілас».

У аб'ёме вытворчасці ААТ «Прагрэс-2010» 60% займае прадукцыя раслінаводства. Сялета пад збожжавыя культуры было адведзена 1300 гектараў, пад цукровыя буракі — 440 гектараў. Караняплоды вырошчваюць выдатна, але прыбытак, які атрымлі-

Наталія МІНІЧ, загадчыца цэнтральнай малочна-дайнай фермы, і Святлана ПЯТРОВА, заатэхнік-селекцыянер, у дайнай зале.

Наталія Мініч. Тут жа працуе тарыстам-машыністам і яе муж Іван. Сям'я Мінічэй шматдзетная, выхоўвае пяцёрку дзяцей: блізнятам Аліне і Паліне па дванаццаці гадоў, Віялеце — дзевяці гадоў, Ульяне — шэсць. Дзяццянка кажа,

— І ў яе усё атрымліваецца, — уступае ў размову Валерый Мікалаевіч. — Галоўнае, ёсць жаданне працаваць, ёсць мэта. Цяпер шмат інфармацыі па жывёлагадоўлі ў інтэрнэце, ёсць спецыялізаваная літаратура, ды і нашы спецыялісты

«Бярком на сябе адказнасць за ваш ураджай»

Такія калектываў у Беларусі, калі не памыляемся, усяго два. Але значэнне кожнага для эканомікі краіны складана пераацаніць. Карэспандэнт «Звязды» гутарыць з дырэктарам даўчнага прадпрыемства Служкага цукрарафінаднага камбіната — СУП «АГРАСЭРВІС ССК» Андрэем КУНЦЭВІЧАМ.

— Мы не былі ў вашым калектыве роўна сем гадоў. Што за гэты час з'явілася новага, Андрэй Аляксандравіч?

— Безумоўна, змены ёсць, і дынаміка станоўчая. Калі гаварыць пра справы вытворчы, то ў нас павялічыліся плошчы, на якіх мы самі вырошчваем цукровыя буракі. Сялета вырошчвалі салодкі карань на дзвюх з паловай тысяч гектараў. Пастаянна абнаўляецца наш парк сельскагаспадарчых тэхнікі. На сённяшні дзень маем шэсць буракаўборачных камбайнаў «Холмер», якія сябе цудоўна зарэкамендавалі. Дарэчы, сялета купілі новы «Холмер». Ёсць увесь набор сельскагаспадарчай тэхнікі, неабходнай для саўбы і догляду за пасевамі цукровых буракоў, бо набываем і новыя трактары, плугі, апырквальнікі. На сённяшні дзень маем 13 прычальных апырквальнікаў для апрацоўкі пасеваў і два самаходныя. Наогул на прадпрыемстве больш за 150 адзінак сельскагаспадарчых машын. Таму будзем сваю новую вытворчую базу для захоўвання машын і механізмаў, дзе ёсць усё неабходнае — пляцоўкі, наветсы, гаражы, боксы, майстэрні, а таксама кантора. Да Новага года плануем пераехаць. Удасканальваюцца сродкі абароны раслін, віды і сарты насення — мы закупляем вельмі шмат яго найменшай. Мяняюцца ўгнаенні — раней бралі комальскія, а зараз пачаў выпускаць навінку «Беларусь-калій», там крыху іншая формула.

— Важнае пытанне: зона абслугоўвання пашыраецца?

Ворыва на араданых палетках у ААТ «Служкага ніва».

Андрэй КУНЦЭВІЧ, дырэктар ААТ «Служкага ніва».

— Пашыраецца, і адпаведна растуць аб'ёмы работ. На сённяшні дзень працуем у дзвюх абласцях — Мінскай і Магілёўскай. У сталічных раёнах — у Слуцкім, Салігорскім, Капыльскім, Клецкім, Уздзенскім, Пухавіцкім раёнах. На Магілёўшчыне — у Выхавіцкім, Кіраўцкім, Асіповіцкім і Магілёўскім. Гэта ў асноўным, што датычыцца уборкі. А больш блізкім тэрыторыям дапамагаем выконваць шырокі спектр палёвых работ.

— Ці выдатна вам працаваць за «блізкім светам», бо такія адлегласці: Быхаў, Кіраўск?, Камандзіраваныя і транспартныя расходы акупляюцца?

— Безумоўна. Мы загады ўсё пралічылі. Нават пры такіх накладных выдатках наша расцэнка для гаспадарак за ўборку самай выдатнай у краіне. Яшчэ адзін плюс — мы прыязджаем да заказчыка са сваім палівам. Разам з камбайнамі ў камандзіроўцы і нашы бензавозы, і на працягу ўборкі ў кіраўнікоў гаспадарак галава не баліць па гэтай пазіцыі.

— Пералік вашых паслуг для гаспадарак дастаткова зямлівы. Ён расце?

— Адна з апошніх, што мы дабавілі, гэта прэсаванне саломы. Каб паскорыць працэс уборкі саломы на арадных плошчах і звыкліцы палі для далейшай работы, набылі тры высокапрадукцыйныя прэсы, і яны перакрываюць усю гэтую тэрыторыю. На сваіх (арандуемых) палях — бясплатна для гаспадарак, яны атрымліваюць таксама махуку і патаку. Калі завяршыцца гэтую работу ў сябе, едзе дапамагаць гаспадарам. А на палі, дзе рос

бурак, пад поўную патрэбу ўносім угнаенні. Некаторыя з іх маюць падоўжаны эфект, і мы такім чынам спрыяем прадукцыйнасці зямлі і на будучае, што для аграрыяў заўсёды важна. Глычын пустазелле, і пасля нас яго заўсёды нашмат менш. Так што гаспадаркам з усіх бакоў выдатна з намі сярваваць, — усміхаецца суразмоўнік.

— З чыстым сэрцам кажам ім: мы бярком усё большую адказнасць за ваш ураджай цукровых буракоў. І яны ведаюць, што гэта так, і давяраюць.

— Самі вы вырошчываеце салодкі карань на дзвюх з паловай тысяч гектараў. А на якіх плошчах наогул дапамагаеце аграрыям гаспадарыць?

— Тут трэба глядзець па відах работ. Што датычыцца ўборкі цукровых буракоў, то на сённяшні дзень убралі іх на плошчы больш за адзінаццаць тысяч гектараў — 11 тысяч 700. А расліны абараняем на плошчах ад сарка да пяцідзясці тысяч га. Гэта амаль палова тэрыторыі, занятай у краіне пад цукровыя буракі. Па зоне Служкага цукрарафінаднага камбіната штогод убіраем сорак — сорак два

Намеснік дырэктара Сяргей СЛАВАШЧЫЧ і механізатар Юрый ТРАФІМОВІЧ.

працэнты тэрыторыі, занятай будучай сыравінай. А па краіне лічба складае 10—12 працэнтаў. Самі разумееце, якія велізарныя аб'ём работы.

— Што вам больш выдатна чыста эканамічна — аказваць шматлікі і разнастайныя паслугі гаспадаркам ці самі займацца вырошчваннем?

— Больш выдатны ўласныя цукровыя буракі. Канешне, калі ўраджайнасць высокая, вышэй за 350—370 цэнтнераў з гектара. Гэты год удалы і для нас, і для аграрыяў у цэлым. У нас ураджай — 520 цэнтнераў з гектара. У сельгаспрадпрыемстваў таксама ў асноўным высокі. Бо ўмовы надвор'я паспрылі, і агранамічныя службы набылі багаты вопыт вырошчвання, і насенне падабрала ўдала, і сродкі абароны раслін ўнесены своєчасова. Усё сшылося.

— Старшыня назіральнага савета акцыянернага таварыства «Служкага цукрарафінаднага камбіната» Восіп Дзіра ў ліку прычын высокага ўраджаю назваў і дапамогу аграрыям з боку ўласнага ССК.

— Дзякуй Восіпу Іосіфавічу за добрае слова, а таксама за тую пастаянную дапамогу, якую кіраўніцтва камбіната

На палетках ААТ «Лучнікі» зварываецца ўборка ўраджаю.

аказвала нам з першага дня станаўлення і аказвае цяпер. Мы адчуваем узаемаразуменне і падтрымку і з боку выканаўчых камітэтаў раёнаў, у якіх працуем, і кіраўнікоў і ўпраўленню сельскай гаспадаркі. Справа робім адну, і крочым побач. Нашы ім вінавацны са святам!

— Працаваць штогод эфектыўна і вам, і ўсім аграрыям перажджаеце нястойлівае надвор'е, у тым ліку пераўвільготненасць глебы. Ці азначае гэта, што пад вашу культуру патрэбна выдзяляць толькі дрэннаравыя палі?

— Мы шмат ездзім па раёнах і бачым, што ў апошнія гады меліяратары працуюць досыць актыўна. Але не толькі дрэнна з'яўляецца ратаваннем. Патрэбна, каб гаспадаркі выконвалі таксама разшчыльненне глебы — гэта калі пры правядзенні сезонных работ рыхляцца не толькі яе верхні, але і ніжняя слаі. Тады вільгаць, асабліва лішняя, свабодна пранікае ў глыбіню, сыходзіць сама па сабе. А пакуль вільгаць сыходзіць дрэнна, марудна. У гэтым мы бачым праблему. Вось той перадавы прыём, да якога вярта імякнуцца.

— Андрэй Аляксандравіч, без якіх вашых паслуг гаспадаркам было б вельмі цяжка?

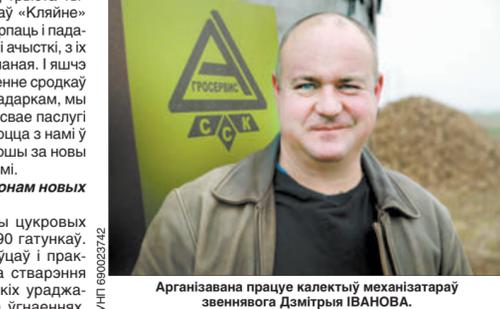
— Перш за ўсё — уборка цукровых буракоў. Без нашай дапамогі ўборка будзе не роўная. Я ўжо называў лічбу 40 працэнтаў —

у прыватнасці па насычэнні іх мікраэлементамі, па сродках абароны раслін. З гэтай мэтай падтрымліваем цесныя кантакты з Нясвіжскай навуковай станцыяй па цукровых бураках, з інстытутамі Нацыянальнай акадэміі навук. Сялета заключылі дагавор з Інстытутам агульнай і неарганічнай хіміі на правядзення выпрабаванняў новага віду ўгнаенняў — гэта своеасаблівае кампазіцыя сілвінціў і гліністых шламаў з шламад-стойніка «Беларуськалій».

— Ці ўдаецца захаваць высокапрадукцыйны калектыв, які вы падбіралі на працягу апошніх 15 гадоў?

— З майго пункту гледжання, ён самы лепшы з тых, якія ведаю. Гэта нават ужо не калектыв, а адна сям'я. У нас няма цыркуляцыі кадраў. Рэдка нехта сыходзіць з працы толькі на павышэнне. Спецыялісты ў асноўным працуюць пастаянна, таму яны — сапраўдныя спецыялісты. Вельмі дасведчаныя і механізатары, якія набылі багаты вопыт. Напрыклад свята хацелася б назваць імяны Сяргея Славашчэвіча — намесніка дырэктара, аграномаў Віталія Мяцельскага і Міхаіла Зяньковіча, галоўнага інжынера Уладзіміра Аўдуса — ён тут з першага дня існавання арганізацыі. Незамены чалавек, вельмі кваліфікаваны інжынер Фёдар Алешка. Як і механізатары Сяргей Кляшчук, Геннадзь Кляшчук, Андрэй Русак, Дзмітрый Іванюк, Аляксандр Сушанок, Юрый Трафімовіч, Дзмітрый і Аляксандр Нямковічы, Геннадзь Харысав, Вадзім Янковай. Эканаміст Любоў Пракаповіч таксама працуе з першага дня. Галоўны бухгалтар Алена Жукавец — цудоўны чалавек і работнік. Я мог бы назваць фактычна кожнага. Радуе, што сумесная дружная работа дае свой плён. Віншую сваіх калег і папчлікаў са святам і зычу шчасця, здароўя, міру.

Уладзімір ХІЛЬКЕВІЧ, Фота Яўгена ПЯСЦЕКАГА.

Арганізаваў працу калектыву механізатараў звенітоўскага Дзмітрый ІВАНОВА.

Аляксандр КОГАЛЕЎ:

«РОСТ ЗБОРНАЙ НЕ МОЖА АДБЫЦЦА ЗА ГОД-ДВА»

Мінскае «Юнацтва» стартвала ў трэцім раўндзе Кантынентальнага кубка ў дацкім Хернскольме. У суперфінале беларускага клуба — «Шэфілд Сцілерс» з Вялікабрытаніі, латвійскі «Курбас» і гаспадары — «Рунгстэд». У суперфінале выйдуць дзве найлепшыя каманды групы. Напярэдадні ад'езду мы сустрэліся з нападаючым «Юнацтва» Аляксандрам Когалевым, які ўжо паспрабаваў сябе ў мінскім «Дынама» ў Кантынентальнай хакейнай лізе і дэбютаваў у зборнай Беларусі на чэмпіянаце свету 2017 у Парыжы. У размове мы абмеркавалі розніцу ў трэнероўках двух клубаў, шанцы вярнуцца ў КХЛ і ўзровень хакейнага турніру на будучай Алімпіядзе ў Пхёнчхане.

belaruskiesky.com

сабой і камандай высокія мэты, патрабуе ад нас стапартэнтнай аддачы.

— **Ваша прозвішча неяк гучала ў яго публічнай крытыцы.**

— Я нармальна да гэтага стаўлюся, асабліва, калі крытыка абгрунтаваная.

— **У гэтым сезоне вы прымралі форму мінскага «Дынама».**

— Так, у мяне быў праглядальны кантракт, па якім мог згуляць максімум тры матчы за гэтую каманду. Іх і адыграў. Адзначыўся адным голам, вядома, запомніў яго і забраў першую шайбу ў КХЛ сабе ў калекцыю. Калі казаць пра розніцу ў трэнероўках, то не змог адуць, як праходзіць працоўны працэс у «Дынама» ў поўнай меры, таму што трапіў туды, калі гульні ў каманды былі праз дзень. Гэта значыць, заняты ў гэты час насілі больш разгрузачны і аднаўленчы характар. Але зразумела, што трэнероўкі ў «зуброў» праходзіць досыць інтэнсіўна.

— **Ці паспелі адуць атмасферу КХЛ?**

— Вядома, гэты турнір адразу пераключыў ад чэмпіянату Беларусі, ён зусім іншы. Вышэйшы ўзровень каманды, вялікая цікавасць гледачоў, антураж вакол. Разуменне ўсё гэта, у дэбютным матчы хваляваўся, але праз пару змен хваляванне знікла. На гульні «Юнацтва» ў плей-оф супраць «Шахцэра» і «Нёмана», у прынцыпе, таксама збірала па 5—6 тысяч бальшчыкаў, такая падтрымка мне толькі дапамагае, а не надварот.

— **Ці хацелі б вярнуцца ў КХЛ?**

— Так, у прынцыпе, там мне ўсё спадабалася. Я быў знаёмы практычна з усімі гульцамі на выступленнях за зборную, таму хутка ўліўся ў калектыў. Пакуль «Юнацтва» і «Дынама» не змаглі дамовіцца аб маім пераходзе.

— **Як і любіць хакеіст, марыце трапіць у НХЛ?**

— Вядома, такая мара ёсць, але пакуль хацелася б зайграць у КХЛ, а потым ужо рухацца далей.

— **У маі на чэмпіянаце свету ў Францыі вы дэбютавалі ў нацыянальнай камандзе.**

— Вельмі рады быў аказацца там. Гульні за зборную па ўзроўні, мне здаецца, дзесці супастаўныя з гульнямі ў КХЛ. У Дэйва Льюіса, вядома, паўночнаамерыканскі падыход да трэнеровак, для мяне гэта не стала праблемай, хутка адаптаваўся. Калі ўспамінаць чэмпіят свету, то можна вылучыць і станоўчыя, і адмоў-

ныя моманты. Хацелася б, каб наша каманда гуляла лепш і выйгрвала часцей, праходзіла ў плей-оф. Што да ўласнай гульні — не асабліва задаволены ёю, мог бы згуляць і лепш.

— **Праз тры месяцы ў Пхёнчхане стартуе Алімпіяда, у якой раз запар яна пройдзе без удзелу беларускай зборнай. У чым прычына?**

— У зборнай Славеніі (смяецца). Калі сур'ёзна, то наша праблема, вядома, заключаецца не ў той кваліфікацыі да Алімпійскіх гульняў, яна напэўна, значна шырэйшая. Мне складана разважаць на гэтую тэму, адзінае, я таксама з гэтым пагаджаюся. У той жа Расіі ці Канадзе значна больш каткоў і дзяцей, ды і падыход да трэнеровак іншы — прафесійны з самага дзяцінства. Ён жа потым пераходзіць і ў дарослы хакей, каго яг навучылі, той так і гуляе. У Беларусі таксама ёсць некалькі добрых школ, але, напэўна, пакуль іх мала.

— **Раскажыце, як звычайна праходзіць дзень хакеіста «Юнацтва»?**

— У 9.30 пачынаецца трэнероўка — дрыблінг, у 10 мы пачынаем размінку, у 11 выходзім на лёд, потым пераходзім займацца ў залу і ў рэшце рэшт — абедам. У міжсезонне звычайна праводзім па дзве трэнероўкі ў дзень. Калі гэта выхадны, то магу прывесці яго дома, а магу сустрэцца з сябрамі, схадзіць у кіно з сваёй дзяўчынай, вельмі люблю гуляць у футбол.

— **Якая музыка звычайна гучыць у раздзявалі «Юнацтва»?**

— Святлана Лабада, ведаеце такую? Яна практычна ўсім нам падабаецца.

— **Пра што вы марыце ў хакеі?**

— Разам са зборнай трапіць на Алімпійскія гульні. Выдатна было б, каб на гэтым турніры змаглі сабрацца наймацнейшыя хакеісты свету. Новаўвядзены НХЛ, па якім гульцам забаронены ўдзел у Гульнях, вядома, моцна панізіць узровень гэтага турніру, ды і відэвізачнасць таксама, Алімпіяда будзе ўжо не тая.

— **Каго б вы назвалі найлепшым гульцом у гісторыі беларускага хакея?**

— Руслана Салея. Вельмі добры абаронца, капітан. Я з ім не гуляў, не быў знаёмы, але ўсё хлопцы кажуць, што і чалавек ён быў вельмі добры.

— **«Я не атрымліваў велізарных грошай, у чэмпіянаце Беларусі іх проста няма».**

— **У Славеніі каткоў значна менш, чым у Беларусі, і людзей, якія займаюцца хакеем таксама...**

— Тое, што Славенія выступіць на Алімпіядзе, а мы не — не сведчыць пра тое, што яе ўзровень нашмат вышэйшы за наш. Бо на чэмпіянатах свету мы выйграем у гэтай каманды. Славенцы ў вечным пераможчым ад эліты ў лігу ніжэй, мы ўсё ж ужо шмат гадоў выступаем у вышэйшым дывізіёне. Нельга меркаваць па

той адной прагранай сустрэчы. Я бачыў гэты матч толькі па тэлевізару, але магу сказаць, што там была роўная барацьба, і памятаю, што вынік вырашыўся толькі па булітах.

— **Паколькі высокія вынікі нашы хакеісты апошнім часам не паказваюць, у людзей узнікае пытанне, за што гульцы атрымліваюць дастаткова вялікія грошы?**

— Магу адказаць толькі за сябе, я не атрымліваў велізарных грошай, у чэмпіянаце Беларусі іх проста няма.

— **Раскажыце, як звычайна праходзіць дзень хакеіста «Юнацтва»?**

— У 9.30 пачынаецца трэнероўка — дрыблінг, у 10 мы пачынаем размінку, у 11 выходзім на лёд, потым пераходзім займацца ў залу і ў рэшце рэшт — абедам. У міжсезонне звычайна праводзім па дзве трэнероўкі ў дзень. Калі гэта выхадны, то магу прывесці яго дома, а магу сустрэцца з сябрамі, схадзіць у кіно з сваёй дзяўчынай, вельмі люблю гуляць у футбол.

— **Якая музыка звычайна гучыць у раздзявалі «Юнацтва»?**

— Святлана Лабада, ведаеце такую? Яна практычна ўсім нам падабаецца.

— **Пра што вы марыце ў хакеі?**

— Разам са зборнай трапіць на Алімпійскія гульні. Выдатна было б, каб на гэтым турніры змаглі сабрацца наймацнейшыя хакеісты свету. Новаўвядзены НХЛ, па якім гульцам забаронены ўдзел у Гульнях, вядома, моцна панізіць узровень гэтага турніру, ды і відэвізачнасць таксама, Алімпіяда будзе ўжо не тая.

— **Каго б вы назвалі найлепшым гульцом у гісторыі беларускага хакея?**

— Руслана Салея. Вельмі добры абаронца, капітан. Я з ім не гуляў, не быў знаёмы, але ўсё хлопцы кажуць, што і чалавек ён быў вельмі добры.

Візіт членаў Каардынацыйнай камісіі Еўрапейскага алімпійскага камітэта (ЕАК) у Мінск

У сталіцы пабываў галоўны кансультант ЕАК па правадзены Еўрапейскіх гульняў П'ер О'Калаган, эксперт ЕАК па маркетынгу і камерцыйных пытаннях Эндрю Крайг і эксперт ЕАК па пытаннях медыцыны і допінгавага кантролю Памэла Венінг.

У штаб-кватэры НАК Беларусі ў рамках візіту адыліся сустрэчы з прадстаўнікамі арганізацыйнага камітэта, дырэктцыі і нацыянальных федэрацый па відах спорту. Эксперт ЕАК па пытаннях медыцыны і допінгавага кантролю Памэла Венінг адзначыла, што прыехала ў Мінск, каб сустрэцца з адказнымі асобамі медыцынскіх і антыдопінгавых службаў, абмеркаваць іх планы і даць своечасовыя парадзі.

— **Я наведвала некалькі бальніц і медыцынскіх цэнтраў і магу сказаць, што арганізатары працуюць у правільным кірунку і ў добрым тонусе, і пры такім тэмпе да Гульняў усё павінна быць гатова. Вядома, пры падрыхтоўцы да Еўрапейскага форуму 2019 года вам неабходна звярнуць увагу на вопыт Баку, але не цалкам яго капіраваць, яшчэ раз дэталёва вывучыць і адаптаваць да вашай сітуацыі,** — падзялілася сваімі ўражаннямі Памэла Венінг.

Калі 50 праймаў хуткай медыцынскай дапамогі штодня будзе задзейнічана падчас правадзены турніру. Пра гэта расказала галоўны спецыяліст у прапанаванай арганізацыі медыцынскай дапамогі Міністэрства аховы здароўя Алена Саўко.

— **Створаны падкамітэт па пытаннях медыцынскага забеспячэння спартыўнага еўрафоруму. Улічваючы рэкамендацыі ЕАК, перакладзены медыцынскі і фармакалагічны дапаможнік, якія выкарыстоўваліся на першых Еўрапейскіх у Баку. Таксама беларускія медыкі падрыхтавалі свой дапаможнік на рускай мове, які будзе перакладзены на іншыя замежныя мовы. У Міністэрства аховы здароўя ёсць сумесныя планы ўзаемадзейнасці з МНС, МУС і іншымі ведамствамі, якія задзейнічаюць у арганізацыі другіх Еўрапейскіх,** — расказала спецыяліст.

Важны аспект пры падрыхтоўцы медыцынскага забеспячэння — работа з персоналам. На церапешным момант ідзе распрацоўка штатнага раскладу медработнікаў з улікам кожнага аб'екта.

Валанцёры, якія задзейнічаны ў медзабеспячэнні, будуць адабраны з медыцынскіх ВНУ, яны павінны валодаць англійскай мовай. Падчас правадзены спарціўнага дапамагаць будучыя брыгады хуткай медыцынскай дапамогі і брыгады медпунктаў з прыцягненнем валанцёраў. У месцах пражывання удзельнікаў і афіцыйных асоб дапамогу будзе аказваць у траўмапунктах, работу якія арганізуюць кругласутачна.

Асабліва ўвага на сустрэчы будзе ўдзелена тэме санітарна-эпідэміялагічнага кантролю ежы і вады.

Генеральная асамблея ААН прыняла рэзалюцыю аб перамір'і падчас Алімпіяды

72-я Генеральная асамблея ААН прыняла рэзалюцыю аб перамір'і ў перыяд за тыдзень да пачатку Алімпіяды і тыдзень пасля завяршэння Параалімпійскіх гульняў.

Дакумент быў прадстаўлены Рэспублікай Карэя, якая будзе прымаць Алімпійскія гульні 2018 года. Рэзалюцыя ўхвалена не толькі Паўднёвай Карэяй, але і краінамі, якія прымаюць Гульні ў перыяд з 2020 па 2028 гады, а менавіта Японіяй, Кітаем, Францыяй і ЗША.

Мэтай рэзалюцыі з'яўляецца прапаганда міру праз спорт і алімпійскія ідэалы. Прымаючы гэтую рэзалюцыю, міжнародная супольнасць у ААН прызнае сілу перамоў і актуальнасць Алімпіяд, каб аб'яднаць свет, забяспечваючы надзею на лепшую будучыню.

Традыцыя алімпійскага перамір'я ў Старажытнай Грэцыі заключалася ў тым, каб забяспечыць спыненне ўсіх баявых дзеянняў, дазваляючы бясчэпны прыход і ўдзел спартсменаў і гледачоў, якія прымаюць удзел у Алімпійскіх гульнях. У рэзалюцыі зноў пацвярджаецца, што алімпійскія ідэалы міру, салдарнасці і павагі гэтак жа важныя ва ўсім свеце сёння, як гэта было больш за 3000 гадоў таму, калі праходзілі старажытныя Алімпіяды.

«МНОГІЯ З РАБОТ — САПРАЎДНЫЯ ТВОРЫ МАСТАЦТВА»

У Рэспубліканскім доме моладзі прэзентавалі найлепшыя малюнкi конкурсу па стварэнні талісмана Еўрапейскіх гульняў

Прыём заявак завяршыўся 15 лістапада, на адрас Міністэрства інфармацыі было даслана больш за 1000 варыянтаў талісмана. На працягу месяца кампетэнтнае журы вызначыць пераможцу.

Дырэктар фонду «Дырэкцыя ІІ Еўрапейскіх гульняў 2019 года» Георгій КАТУЛІН адзначыў высокі ўзровень пададзеных работ. «У журы конкурсу будзе цяжка работа. Многія з малюнкаў — сапраўдныя творы мастацтва. Вельмі прыкметна, што ў кожным з іх выстаяла любоў да роднай краіны», — падкрэсліў ён.

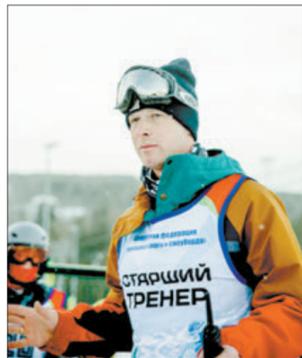
Наведвальнікі выставы-прэзентацыі прынялі ўдзел у сімвалічным галасаванні за найлепшыя творчыя прапановы, якія наступілі на конкурс, але гэта галасаванне ніяк не паўплывае на вынікі конкурсу.

Прэзентацыя афіцыйнага талісмана ІІ Еўрапейскіх гульняў адбудзецца ў сталічным кінатэатры Silver Screen. Дарчы першым медыяпартнёрам турніру стала менавіта гэтая сетка кінатэатраў. З 15 лістапада там перад пачаткам сеансаў дэманструюць рэкламныя ідэі Еўрапейскіх гульняў. Акрамя таго, згодна з заключаным дагаворам аб супрацоўніцтве, у Silver Screen паступаць у продаж фірменныя сувеніры ІІ Еўрапейскіх гульняў, частка з якіх будзе экспазіравана прадстаўлена толькі ў сетцы кінатэатраў.

— **Мы разглядаем гэтае супрацоўніцтва як стратэгічны крок, на прыкладзе якога хацелі б прадэманстраваць усеахопную ўцягнутасць нашых партнёраў у самае маштабнае спартыўнае мерапрыемства ў гісторыі краіны, а расказвае Максім КАШКАЛДА, менеджер па маркетынгу, камерцыйных пытаннях і рэкламе фонду «Дырэкцыя ІІ Еўрапейскіх гульняў 2019 года».** — А таксама матываваць далучацца да Гульняў як мага хутчэй. Silver Screen — гэта сетка прастыжных і папулярных кінатэатраў нашага горада, пры гэтым яны не з'яўляюцца СМІ, але тым не менш валодаюць аўдыторыяй, часцяком большай, чым многія інтэрнэт-парталы. Гэта пляцоўка, на якой можна ажыццяўляць цеснае супрацоўніцтва адрозна ад некалькіх кірункаў. Да чаго мы і імкнёмся пры рабоце з нашымі спонсарамі і партнёрамі.

Мікалай СІЧКАР:

вым відам спорту. У 1985 годзе на аўстрыйскім гарнальыжным курорце Цюрс прайшоў першы Кубак свету, а Алімпійскі дэбют адбыўся ў 1998-м у спаламе-гіганце і фрыстайле (смяецца).

Сёння на Алімпійскіх гульнях снаўборд прадстаўлены пяць дысцыплінаў: паралельны гігант спалам, снаўборд-крос, хафпайп, слоўстайл і біг-эйр. Як правіла, менавіта снаўборд з'яўляецца адным з самых відовішчых і экстрэмальных відаў спорту, уключаны і алімпійскую праграму зімовых Гульняў. Прыемна адзначаць, што вялікую папулярнасць ён набраў і ў нас у краіне. Галоўны трэнер зборнай Беларусі Мікалай СІЧКАР расказаў, дзе выступаюць ачыныя снаўбардысты, калі чакаць прашылых прадстаўнікоў краіны на Алімпіядзе і паразважаў з нагоды таго, што будзе ў лідарах на Гульнях у Пахчхане.

— **Мікалай, раскажыце, ці даўно развіваецца снаўборд у Беларусі?**

— Ужо каля 20 гадоў. Але яшчэ гадоў дзесяць таму, мы не маглі гаварыць аб наяўнасці каманды спартсменаў, якія выступалі б на прафесійным узроўні. У нас былі вучэбна-трэнеравыя зборы, невядомая практыка, але не было добрых выступленняў на міжнародных турнірах. Сёння каманда Беларусі — гэта пастаяны ўдзельнік Кубка Еўропы, юніёрскага чэмпіянату свету, у мінулым сезоне мы дэбютавалі на двух этапах Кубка свету.

— **Ці шмат у нас прафесійных снаўбардыстаў?**

— Цяпер зборная Беларусі складаецца з шасці спартсменаў і двух трэнераў. У нас добра выбудаваная сістэма работы, пачынаючы ад дзіцячага спорту (дзевяці 6—7 гадоў) і заканчваючы зборнай камандай. Напрыклад, у галоўны трэнер зборнай (два гады), але ў той жа час — трэнер у дзіцячай школе, і пачынаў сваю работу менавіта там. Трэба адзначыць, што дзеці да нас ідуць, іх шмат, бо мы праводзім даволі крэатыўныя заняткі. Улетку трэнеруемся ў акрабачнай і батутнай залах, на стадыёне, у транажор-

«СНАЎБОРД — ГЭТА НЕ ТОЛЬКІ СПОРТ, АЛЕ І ЛАД ЖЫЦЦЯ»

Часам нарадзэння снаўборда называюць пачатак 60-х гадоў ХХ стагоддзя. Дошка, якая спачатку была зроблена, як дзіцячая цацка, паступова мяняла свой знешні выгляд і становілася ўсё зручнейшай для аматараў актыўнага адпачынку.

Праз 20 гадоў пачалі праводзіць першыя спаборніцтвы па гэтым займальнаму відзе спорту, паступова з'явіліся яго розныя кірункі, а рост папулярнасці прывёў да таго, што снаўборд афіцыйна прызналі зімо-

вым відам спорту. У 1985 годзе на аўстрыйскім гарнальыжным курорце Цюрс прайшоў першы Кубак свету, а Алімпійскі дэбют адбыўся ў 1998-м у спаламе-гіганце і фрыстайле (смяецца).

Сёння на Алімпійскіх гульнях снаўборд прадстаўлены пяць дысцыплінаў: паралельны гігант спалам, снаўборд-крос, хафпайп, слоўстайл і біг-эйр. Як правіла, менавіта снаўборд з'яўляецца адным з самых відовішчых і экстрэмальных відаў спорту, уключаны і алімпійскую праграму зімовых Гульняў. Прыемна адзначаць, што вялікую папулярнасць ён набраў і ў нас у краіне. Галоўны трэнер зборнай Беларусі Мікалай СІЧКАР расказаў, дзе выступаюць ачыныя снаўбардысты, калі чакаць прашылых прадстаўнікоў краіны на Алімпіядзе і паразважаў з нагоды таго, што будзе ў лідарах на Гульнях у Пахчхане.

— **Мікалай, раскажыце, ці даўно развіваецца снаўборд у Беларусі?**

— Ужо каля 20 гадоў. Але яшчэ гадоў дзесяць таму, мы не маглі гаварыць аб наяўнасці каманды спартсменаў, якія выступалі б на прафесійным узроўні. У нас былі вучэбна-трэнеравыя зборы, невядомая практыка, але не было добрых выступленняў на міжнародных турнірах. Сёння каманда Беларусі — гэта пастаяны ўдзельнік Кубка Еўропы, юніёрскага чэмпіянату свету, у мінулым сезоне мы дэбютавалі на двух этапах Кубка свету.

— **Ці шмат у нас прафесійных снаўбардыстаў?**

— Цяпер зборная Беларусі складаецца з шасці спартсменаў і двух трэнераў. У нас добра выбудаваная сістэма работы, пачынаючы ад дзіцячага спорту (дзевяці 6—7 гадоў) і заканчваючы зборнай камандай. Напрыклад, у галоўны трэнер зборнай (два гады), але ў той жа час — трэнер у дзіцячай школе, і пачынаў сваю работу менавіта там. Трэба адзначыць, што дзеці да нас ідуць, іх шмат, бо мы праводзім даволі крэатыўныя заняткі. Улетку трэнеруемся ў акрабачнай і батутнай залах, на стадыёне, у транажор-

ной зале, на воднай дошцы, выкарыстоўваем скейтбордынг. Ну а зімой, вядома, праводзім трэнероўкі ў гарнальыжных цэнтрах. Дзецяць вельмі цікава, цяпер у нас працуе каля пяці трэнераў (смяецца).

— **У выдатнай спецыяльнасці — Артур Качура, Сяргей Самойлаў, Асоў Слівец, Настася Казанонак, а ахвотных займацца ўсё больш і больш, таму часам мы не можам ахапіць усіх.**

— **У выдатнай спецыяльнасці — Артур Качура, Сяргей Самойлаў, Асоў Слівец, Настася Казанонак, а ахвотных займацца ўсё больш і больш, таму часам мы не можам ахапіць усіх.**

— **У выдатнай спецыяльнасці — Артур Качура, Сяргей Самойлаў, Асоў Слівец, Настася Казанонак, а ахвотных займацца ўсё больш і больш, таму часам мы не можам ахапіць усіх.**

— **У выдатнай спецыяльнасці — Артур Качура, Сяргей Самойлаў, Асоў Слівец, Настася Казанонак, а ахвотных займацца ўсё больш і больш, таму часам мы не можам ахапіць усіх.**

— **У выдатнай спецыяльнасці — Артур Качура, Сяргей Самойлаў, Асоў Слівец, Настася Казанонак, а ахвотных займацца ўсё больш і больш, таму часам мы не можам ахапіць усіх.**

— **У выдатнай спецыяльнасці — Артур Качура, Сяргей Самойлаў, Асоў Слівец, Настася Казанонак, а ахвотных займацца ўсё больш і больш, таму часам мы не можам ахапіць усіх.**

— **У выдатнай спецыяльнасці — Артур Качура, Сяргей Самойлаў, Асоў Слівец, Настася Казанонак, а ахвотных займацца ўсё больш і больш, таму часам мы не можам ахапіць усіх.**

— **У выдатнай спецыяльнасці — Артур Качура, Сяргей Самойлаў, Асоў Слівец, Настася Казанонак, а ахвотных займацца ўсё больш і больш, таму часам мы не можам ахапіць усіх.**

— **У выдатнай спецыяльнасці — Артур Качура, Сяргей Самойлаў, Асоў Слівец, Настася Казанонак, а ахвотных займацца ўсё больш і больш, таму часам мы не можам ахапіць усіх.**

— **У выдатнай спецыяльнасці — Артур Качура, Сяргей Самойлаў, Асоў Слівец, Настася Казанонак, а ахвотных займацца ўсё больш і больш, таму часам мы не можам ахапіць усіх.**

— **У выдатнай спецыяльнасці — Артур Качура, Сяргей Самойлаў, Асоў Слівец, Настася Казанонак, а ахвотных займацца ўсё больш і больш, таму часам мы не можам ахапіць усіх.**

— **У выдатнай спецыяльнасці — Артур Качура, Сяргей Самойлаў, Асоў Слівец, Настася Казанонак, а ахвотных займацца ўсё больш і больш, таму часам мы не можам ахапіць усіх.**

— **У выдатнай спецыяльнасці — Артур Качура, Сяргей Самойлаў, Асоў Слівец, Настася Казанонак, а ахвотных займацца ўсё больш і больш, таму часам мы не можам ахапіць усіх.**

— **У выдатнай спецыяльнасці — Артур Качура, Сяргей Самойлаў, Асоў Слівец, Настася Казанона**

Выстава

Падзея

І СТРАСЦІ
ПА БЯЗРУКАВЕ

У Віцебску праходзіць XXX Міжнародны фестываль сучаснай харэаграфіі (IFMC), найстарэйшы на тэрыторыі былога СССР. У ім бяруць удзел прадстаўнікі Беларусі, Расіі, Украіны, Аўстрыі, іншых краін. Сярод ганаровых гасцей зорка кінематографа Сяргей Бязрукаў. І невпадкава!

Артыст перадае пачаткам фестываля ўдзельнічаў у паказе фільма «Пасля цябе», у якім сыграў галоўную ролю танцора, харэографа. Дзе амаль усё, што патрабавалася, станцаваў без дублёра. Прафесіянальны танцоры высока ацанілі ўбачанае. Прагучала меркаванне, што палова трупы Вялікага тэатра сучасны танец так добра не выконвае. Билеты ў кінатэатр раскупілі хутка. На вуліцы пыталіся лішні білет.

Персонаж Бязрукава — майстар, які ў маладосці быў зоркай Вялікага тэатра. Танцор вымушаны быў спыніць кар’еру пасля цяжкай професійнай траўмы і скандалу. Вярнуўся дамоў у правінцыйны горад, заснаваў школу танца, валодаў аптэчнай сеткай. Навіна пра цяжку хваробу натхніла на геніяльную пастаноўку...

Пасля дэманстрацыі фільма Бязрукаў выступіў перад глядачамі. Разам з жонкай, сцэнарыстам, рэжысёрам стужкі Ганнай Мацісон і знакамітым харэографам Радзі Паклітару, членам творчай групы. У «Доме кіно» яшчэ не было дзе ўпасці. Для прадстаўнікоў СМІ паставілі «нулявы рад». Але і гэтага не хапіла, падчас абмеркавання карціны некаторыя слухалі спікераў стаячы.

Зорны артыст каля 40 хвілін адказваў на пытанні глядачоў і журналістаў. Скажаў, што яго заўсёды прыемна бываць у Беларусі. Успомніў пра тое, як здымаўся ў сэрвіе «У чэрвені 41-га». Распавёў пра новую ролю ў кіно — рок-музыканта... Больш падрабязна пра гэтую сустрэчу — у наступных нумарах «Звязды».

На цырымоні адкрыцця фестываля сучаснай харэаграфіі з рук ацэбра спецыяльную ўзнагароду за значны ўклад у развіццё сучаснай харэаграфіі і асабісты ўклад у развіццё IFMC у

Сяргей Бязрукаў.

Віцебску атрымала кіраўнік тэатра-студыі Цэнтра культуры «Віцебск» Дзіяна Юрчанка.

Пад добрай традыцыі падчас фестываля адбываецца аншлаг. Гэта можна растлумачыць і тым, што ўжо не адно пакаленне грамадзян з нецярпеннем чакаюць чарговага свята танца. Сярод тых, хто шчыра любіць IFMC, і старшыня Віцебскага абласнога Савета дэпутатаў Уладзімір ЦЯРЭНЦЭУ. Адказаўчы на пытанне карэспандэнта «Звязды», ён як суцэльна аргументаваў канстатаваў, што ўладай робіцца многае, каб выступілі зоркі, пры гэтым цэны на білеты дэмакратычныя. Паводле яго слоў, віцебскі фест — без пераборшвання — значная падзея ў маштабах Еўропы.

Шчыры прыхільнік фестываля і кіраўнік міжнароднага фестываля мастацтваў «Славянскі базар у Віцебску, дырэктар Цэнтра культуры «Віцебск» Аляксандр СІДАРЭНКА. З танцамі многае звязана ў яго сям’і. Жонка займалася, а цяпер і дачка. Ім 6 і 7 гадоў. І ён з камандай аднадушна стараецца зрабіць усё магчымае, каб кожны фестываль быў самага высокага ўзроўню.

Як заўсёды, галоўнай падзеяй фестываля стане конкурс сучаснай харэаграфіі. Сябета ён праходзіць у нацыянальным фармаце (без замежных канкурсантаў). Старшыня міжнароднага журы — сусветна вядомы харэограф, заслужаны дзеяч мастацтваў Украіны, народны артыст Малдова Радзі Паклітару. Ён сам калісьці быў канкурсантам у Віцебску.

Пераможцы атрымаюць грашовыя прэміі. У гонар юбілею арганізатары падрыхтавалі адмысловы сюрпрыз для верных прыхільнікаў IFMC: канцэрт лаўрэатаў конкурсу розных гадоў.

У рамках фестываля праходзіць майстар-класы, адкрыцця пасяджэнняў экспертнага савета, прэзентацыі тэматычных кніг і выстав.

Фэст, які па праве стаў адной з візітовак сучаснай культуры Беларусі, завершыцца ў нядзелю.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

puksanski@zviazda.by

Старшыня журы конкурсу Радзі Паклітару.

На адкрыцці фестываля.

Жырандоля

Выпуск №44 (391)

ФОРМА
СУТНАСЦІ,
альбо Спачатку было яйка

Пытанне, што першае: яйка ці курыца — для студэнтаў кафедры графічнага дызајну Беларускай дзяржаўнай акадэміі мастацтваў больш не існуе. Свае адказы яны выклалі ў акрэсленай форме, але з аўтарскім падыходам, што адлюстравалася на выстаўцы «Да яйка» ў Нацыянальным цэнтры сучасных мастацтваў.

Але тут адлюстравана нешта большае, чым проста яйка. Тут яно становіцца аб’ектам для гульні з формай, для крэатыўу і стварэння нечаканых вобразаў, за якімі ўжо праглядаецца сутнасць, напаяненне ці нават змест яйка. Усё гэта дало глебу для натхнення студэнтам **выкладчыка, вядомага дызајнера і плакатчыста Руслана НАЙДЗЕНА**. Праект даказвае: навучанне дарэмна не праходзіць, ідзе абмен досведам паміж пакаленнямі твораў, перадача навыкаў і абуджэнне творчага пачатку з адмысловым аўтарскім бачаннем. І з разуменнем: што ёсць сучаснае мастацтва, ці ёсць у ім тое, што дазваляе

Работа Івана ЛУКІНСКАГА.

па-новаму асэнсоўваць ці ўвасабляць малючкі на плоскасці ды аб’екты ў прастору? Але галоўнае, наколькі усё гэта можа быць цікава звычайным людзям.

Можа. Варта зайсці ў залу, каб зразумець: у ёй для экспазіцыі выкарыстоўваюцца вертыкальныя плоскасці (сцены) і гарызантальныя (пастанты для дэманстрацыі ўласна яек). Адно з другім перагукваюцца. На сценах — праект, у якім студэнты прапаноўвалі свае распрацоўкі для дызајнерскіх візітоўкаў: а гэта плаская квадратная ці прамавугольная форма. Тут адыграў сваю ролю професіяналізм Руслана Найдзена як мастака-графіка, які атрымліваў адкацы ў Маскоўскім поліграфічным інстытуце. Але на яго думку немагчыма авалоць тэхнічнай работы на плоскасці, калі не паспрабаваў ствараць прасторавыя аб’екты.

Таму аснова экспазіцыі — у выглядзе аб’ектаў-яек, форма якіх падкрэсліваецца размяшчэннем на квадратных падстаўках. Вельмі канцэптуальна, а яшчэ і з-за таго, што гармонія формаў узмацняецца гармоніяй колераў: чорнае з белым, з лёгкімі абуджальнымі ўкраінамі яркіх акцэнтаў. Бо якое ж яйка, напрыклад, без жаўтка?..

У адным з экспанатаў жаўток адмыслова падкрэслены — ён нават свеціцца ў празрыстым бялку — паспрабуйце ўмоўна зняць з сырога яйка белую шаркулпу. У жыцці немагчыма, але мастацтва мае сілу падкрэсліваць сутнасць рэчаў. Яйка — гэта яшчэ і сімвал нараджэння жыцця, і сімвал таго, што гэтым спрыяе. Студэнты не саромеліся і не стрымлівалі дызајнерскую фантазію: пара яек ці яйка з сасудамі-прожылкамі, яйка, дзе птушчана воль-воль прадзяржэ шаркулпуну і вылезе на паверхню, яйка — грушча ці яйка-вожык, альбо жаночы бюст з каштоўным упрыгожаннем... Чорна-белыя інсталляцыі, дзе абтырываецца форма яек, але яна атрымлівае ўсебаковае асэнсаванне: прыроднае, мастацкае і нават псіхадэлічнае.

Нездарма на падрыхтоўку выстаўкі пайшло шмат часу: кожны экспанат адбіраўся ў адпаведнасці з канцэпцыяй — зрабіць звычайнае яйка (аб’екты невялікія, набліжаныя да рэальных памераў) прадметам філасофскага разгляду. «Гэта была камандная праца, асновай для яе стала мая ідэя, якую развівалі студэнты, — адзначыў куратар праекта Руслан Найдзен. — Мы адышлі ад стэрэатыпаў і

Работа Вольгі МАКАРЭВІЧ.

прадставілі як вынік работы, так і працэс узаемадзеяння аўтара і аб’екта».

Яйка як першаформа становіцца прадметам мастацкага разгляду не ўпершыню. У Беларусі яго наогул любяць. Напрыклад, форма яйка стала асновай для стварэння праекта стагоддзя «Дванаццаць з XX» Уладзіміра Цэслера і Сяргея Войчанкі: такім чынам мастакі ўвасабілі знакавыя постацы. Але яшчэ раней да філасофскага асэнсавання сутнасці яйка падышоў паэт Аляксей Рэзанав з мастаком Віктарам Маркаўцом: іх яйкавадраты мелі рэзананс не толькі творчы. Насамрэч гэта ж так проста: спалучыць дзве формы, нарадзіць новую сутнасць (што пачынае становіцца нават брэндам).

Згадаваў тыя праекты нездарма: новы зварот да формы яйка — новыя ідэі, іншыя мастацкія вобразы. Без паўтору! Што сведчыць пра бязмежнасць яйка як сутнасці і яго формы. Нездарма мастацтвазнаўца Таццяна Бембель у прадмове да выстаўкі гаворыць пра бяспрычыны, якія прыйшлі ў дызајн і становяцца ў гэтым творчым кірунку усё больш адчувальнымі.

Але што гэта можа даць нам, грамадству, краіне? Усё проста: дызајн — мастацтва прыкладнае, яно праірае ў жыццё праз прадметы і побытавыя рэчы, падкрэсліваючы іх асаблівасць, незвычайнасць, абуджаючы творчую думку ў чалавека, які імі карыстаецца (тым ж візітоўкам, напрыклад). Ці нават калі дызајнерская распрацоўка ў выглядзе арыгінальнай упакоўкі ці знешняга выгляду утылітарных рэчаў злучаецца з жыццём, яны натхняюць уладальніка на крэатыў, ствараюць добры настрой ці прымусваюць проста ўсмешніцца — нават тады гэта падсвядома працуе ў чалавеку, спрыяе развіццю яго індывідуальнасці. Прадзіцеся, калі наша прамысловасць прапанаваць рэчы з арыгінальнай падачай, мы хутчэй звернем на іх увагу, больш ахвотна нешта набудзем. Справа за малым: зрабіць так, каб крэатыўны патэнцыял маладых дызајнераў з іх адметным поглядам на рэчы быў запатрабавана ў сваёй краіне. Бо падача усёй той цудоўнай прадукцыі, якая выпускаецца на нашых прадпрыемствах, таксама мае значэнне: няхай будзе прыгожа. І з ідэяй.

Ларыса ЦІМОШЫК. tsimoshyk@zviazda.by

Фестывалі

АЎ-ТА-РАЎ!..

Аглядам самых яркіх з’яў у айчыннай тэатры, што здарыліся дзякуючы аўтарам-драматургам, павінен стаць Рэспубліканскі фестываль нацыянальнай драматургіі імя В. І. Дуніна-Марцінкевіча. Бабруйскі тэатр амаль на тыдзень стане пляцоўкай для прагляду спектакляў, пра якія гаварыла краіна на працягу апошніх двух гадоў. Праграма фестываля складалася з улікам асноўных тэндэнцый развіцця айчыннага тэатра і адлюстравала палітру тэм, прадстаўленых рознымі аўтарамі — ад класікаў літаратуры і драматургіі да маладых з нетрывіяльным бачаннем свету.

Фестываль пачаўся 17 лістапада ці не самым гучным і абмяркоўваемым спектаклем гэтага года: «Кар’ера доктара Раўса» (аўтар В. Марцінкевіч, рэжысёр А. Гарцэў)

Рэспубліканскага тэатра беларускай драматургіі — прагал да размовы пра істотнае, з чым творцы выходзяць да людзей. Тэндэнцыя, закладзеная ў Беларусі яшчэ Францыскам Скарынам, які заўсёды выкарыстоўваў слова дзеля думкі і перадачы сутнасці. Што змянілася з тых часоў у працы твораў, якія тэмы іх хвалююць сёння, якая можа быць у наш час падача тэм, каб значыць чалавека? Пра гэта і варта

разважаць на фестывалі ў Бабруйску, дзе сфарміраваны адразу дзве конкурсныя праграмы: «Спектакль тэатра драмы» і «Эксперымент».

Фармат конкурсу прадугледжвае ўдзел спектакляў паводле твораў беларускіх драматургаў, што ішлі ў мінулым і ідуць у бягучым рэпертуары айчыннага тэатра. За адбор спектакляў на фестываль у Бабруйск адказвала экспертная камісія. Паводле яе рашэння ў конкурсе «Спектакль тэатра драмы» акрамя «Кар’еры доктара Раўса» будзе таксама прадстаўлены зварот да рэальнай і знакавай асобы Беларусі

ў спектаклі «Пясяня» (аўтар В. Дранько-Майсюк, рэжысёр В. Еранькова) Нацыянальнага акадэмічнага драматычнага тэатра імя М. Горькага. Пастаноўка ўжо адзначана высокай прэміяй, але не факт, што гэта паўплывае на рашэнне журы, тым больш, што ў намінацыі змагаюцца за ўвагу яшчэ пастаноўкі: «Карона з каханнем» (А. Дзялендзік, рэжысёр В. Расстрыжанко) Мінскага абласнога драматычнага тэатра г. Маладзечна; «Тарас на Парнасе» (С. Кавалёў, рэжысёр В. Сявец) Слонімскага драматычнага тэатра; «Сіндром Медзі» (аўтар Ю. Чарняўская, пастаноўка К. Аверкавай) Рэспубліканскага тэатра беларускай драматургіі; «Кропкі на часовай вості» (Д. Багаслаўскі, рэжысёр Т. Траяновіч) Магілёўскага абласнога тэатра імя В. І. Дуніна-Марцінкевіча з Бабруйска. Гаспадары прадставяць зусім свежую прэмію, да таго ж паводле аднаго з маладых актывістаў аўтараў, імя якога вядомае далёка за межамі Беларусі.

Конкурс у праграме «Эксперымент» чакаецца не менш інтрыгуючы: тут сыдуцца

рэзанансныя пастаноўкі апошняга часу: «Опіум» (аўтар В. Каралёў, пастаноўка А. Марчанкі) Цэнтра візуальных і выканальніцкіх мастацтваў «АРТ Карпарэйшн»; «Ладзея Роспачы» (У. Караткевіч, А. Лялюк) Беларускага дзяржаўнага тэатра лялек; «Камедыя Юдзіфі» (С. Кавалёў, А. Жугжда) Гродзенскага абласнога тэатра лялек; «Сіняя-сіняя» (У. Караткевіч, І. Казак) Магілёўскага абласнога тэатра лялек; і нават замежная пастаноўка, але з беларускім грунтам — «Пол» (П. Пракшо, Д. Ваўкастраў) незалежнай тэатральнай групы з Санкт-Пецярбурга «Тэатр post». Але сёлета імя Скарыны запатрабаванае нават у эксперыментальным тэатры: Магілёўскі абласны драматычны тэатр прывязе спектакль «Скарына» М. Руткоўскага ў пастаноўцы С. Варнаса. Справа асветніцкага жыцця, але ці дапаможа перамога сучасным аўтарам? Давадаем ужо на наступным тыдні.

Ларыса ЦІМОШЫК. tsimoshyk@zviazda.by

ІВАН ФРАНКО ЗБЛІЗКУ

Сёлета наша краіна адзначае юбілей нацыянальнага генаіа, Песняроў зямлі беларускай — Янкі Купалы і Якуба Коласа. Шануючы памяць народных пэстаў, варта ўспомніць і тых слаўных грамадскіх і культурных дзеячаў, пісьменнікаў, якія паўплывалі на іх творчае станаўленне. Сярод гэтых выдатных прадстаўнікоў сусветнай літаратуры імя вялікага Украінаскага Каменяра — Івана Франка.

27 жніўня 1856 года ў вёсцы Нагуевічы Драгобыцкага павета на Львоўшчыне нарадзіўся адзін з найвядучых у свеце пісьменнікаў, публіцыст, перакладчык, філосаф, грамадскі дзеяч Іван Франко. Яго імем названы вуліцы і плошчы, паркі, універсітэты і тэатры, і нават цэлая вобласць — Івана-Франкоўшчына. Яго партрэт на Украінаўскай нацыянальнай валюце — 20-грывнёвай купюры. Па прыблізных ацэнках спецыялістаў, творчы набытак Івана Франка налічвае некалькі тысяч твораў агульным аб’ёмам больш за 100 тамоў. На сёння найбольш поўны збор яго твораў складае 54 тамы (57 кніг).

Творы Івана Франка неаднаразова перакладзены на беларускую мову. У гэтым кантэксце варта адзначыць, што сёлёты юбілейны год беларускага кнігадрукавання азнаменаваны таксама і 90-годдзем выхаду першай кнігі па-беларуску Івана Франка — казкі «Вароны і совы», што пабачыла

свет у 1927 годзе ў выдавецтве «Чырвоная змена» (г. Мінск). А 80 гадоў таму ў Львове выйшаў з друку біяграфічны нарыс маладошага сына вялікага Каменяра Пятра Франка «Іван Франко зблізу», урыўкі з пераказу якога я прапаноўваю нашым чытачам. Гэты твор з’яўляецца каштоўным мастацка-дакументальным партрэтам сямейнага жыцця слаўтага пісьменніка і раскрывае яго асобу з розных бакоў, асабліва ў адносінах да дзяцей. На гэты конт айцец Аляксій Вялянскі, настаяцель царквы Раства Прасвятлы Багародзіцы ў карпацкім сяле Крыварыўна, улюблённым месцам адпачынку сям’і Франка, у сваіх успамінах пісаў: «Да дзяцей, не толькі сваіх, але да ўсіх дзяцей, быў незвычайна ласкавы, а ў любові і пшачоўна да іх магла яму не адна жанчына і маці дадзідзісці».

Але напачатку колькі слоў пра аўтара ўспамінаў, выдатнага прад-

стаўніка галіцкай інтэлігенцыі Пятра Франка. Ён навуковец-хімік, педагог, пісьменнік, адзін з першых украінскіх авіятаруў, першы дырэктар літаратурна-мемарыяльнага музея Івана Франка ў Львове (сёння — Львоўскі нацыянальны літаратурна-мемарыяльны музей Івана Франка), і адзіны з дзяцей Івана Франка, хто нарадзіўся там, дзе іх бацька, — у вёсцы Нагуевічы.

У творчым набытку Пятра Франка, акрамя навуковых прац, падручнікаў і некалькіх дзясяткаў запатэнтаваных вынаходніцтваў у галіне хіміі, большасць з якіх звязаны з перапрацоўкай маляла пры дапамозе электрычнасці, камедыі «Зайздросныя», «Марка Спатыкайла», апавесці «Ад Стрыпы да Дамаска», «Іван Франко зблізу» і «Іван Франко» (засталася незавершанай), а таксама шмат апавяданняў, частка якіх увайшла ў зборнік прозы «Дзядзька шкпіер».

Неабходна адзначыць, што Паўло Франко шмат зрабіў для папулярызацыі спадчыны свайго знакамітага бацькі. Перабіраў у драмы апавесці Івана Франка «Барыслаў смяецца», «Захар Беркут», казку «Без працы». Пераклаў на польскую мову яго пазмы «Майсей» і «Іван Вішанскі». Прымаў удзел у падрыхтоўцы 30-томнага выдання твораў Івана Франка, якое пачынала свет у 1924—1929 гадах у Харкаўскім выдавецтве.

Юры КУР’ЯНОВІЧ.

ПАМ’ЯТАЮ бацьку, калі мы яшчэ былі вельмі малымі і з Глыбокай вуліцы перабра-ліся на даўнюю Крыжову, 12 (цяпер Патоцкага). На Глыбокай бацька выдаваў газету «Грамадскі голас». Мы з радасцю наклеівалі маркі. Часам наклеівалі па дзве. Гэта было вельмі непрыемна, бо злосьная пошта вяртала газеты, і іх трэба было яшчэ раз пасылаць. Ужо тады бацька меў дужа багата кніжак дый працаваў вельмі рупліва. Та я неверагодна працаві-тасць — гэта адна з прыкмет бацькі, якую я запамінуў з самай ранняй маладосці. Узімку мы нрэдка бавіліся каля печы, п’яклі ў млынку для кавы каштаны. Я або сястра сядзілі ў таты на каленях (мы, дзеці, гаварылі заўсёды тату «ты», а маці — «вы»), і тата чытаў нам казкі. Тата, чытаючы плаўна, перакладаў з нямецкай мовы казкі братоў Грым, якія пачыналі ў нас незабыўныя ўражэнні. Пасля тых казак я баяўся спаць адзін і ўначы ішоў да маці або да таты. Тата, калі быў у добрым настроі, любіў спяваць і напяваў часам мелодыі без слоў. Вельмі часта прыходзілі да нас сяляне, якія, бывала, заставаліся і нанач. ...Памяшканне на вул. Крыжовай, 12 было значна шырэйшае. Там было чатыры пакоі. Кутні пакой з балконам — гэта быў працоўны кабінет бацькі. Бацька любіў працаваць да позняй ночы, затое позна уставаў. Бацька працаваў да 1—2 гадзіны ночы, а уставаў а дзвянятай.

...Бацька з задавальненнем апра-наўся ў шэрае адзенне. Амаль заўсёды насяў вышываную сарочку. Любіў на-агул нештурванываць чаравікі з гумавымі бакамі. На ўрачыстыя прыёмы апраўнаў чорны «шлосрок», рэдка фрак.

...У ядзё быў бацька надзвычай не-пераборлівы. Маці гатавала проста, але вельмі добра. На сняданне бацька піў каву з булкай (часта дамашняй), на абед былі: булён, вітамінавы суп з да-даткам шчаўра, крапівы, грывбоў, летам і восенню гародніна ды супы з гарод-ніны, мяса і прысмакі. Бацька ніколі не курыў. У піцці быў вельмі стрыманы. Рэдка мог выліць чарку віна «Злата Ры-ца» або якога іншага далмацкаскага.

...Колькі памятаю, бацька ў раз-мове быў стрыманы і не любіў шмат

але і заахвочваў іншых. Без сумневу, бацьку можна лічыць заснавальнікам украінскага турызму. Доўгі час марыў пра набіццё колаў (роvara) і далей, зусім не любіў палываць, але затое захапляўся рыбалоўствам. ...Значна болей за вуду, якой амаль не карыс-таныся, любіў бацька сачок і нерат.

...Калі мне было пяць ці шэсць га-доў, са мною здарылася воль якая прыгода.

Летам перад нашым домам пра-цякала невялікая рэчка «вєраб’ю па-

шкадаваў, што пры скачку ў ваду не было часу скінуць блузу і камі-зэльку, у якой на ланцужку насяў сярэбраны гадзінік. Гадзінік на-мох, але, пачышчаны, хадзіў далей. Значна-значна пазней бацька абмяняў яго на іншы ў Драгобычы, мабыць, з адвакатам доктарам Ко-бырынцам, з нагоды аднаго судовага працэсу.

Калі я быў старэйшым і мы былі ў Даўгаполі, дзе жылі ў айца Пяполя, бацька зноў правіў незвычайную ад-вагу, калі ратаваў старэйшага брата Андрэя.

Ратаванне брата Андрэя адбылося воль: у Даўгаполі плыве рака Бель Чаромша, якая там па велічыні раўняецца з Чорным Чаромшам у Жабім. Па абодвух Чаром-шах ідзе сплав дрова. Два разы, у засуху раз на тыдзень, адкрываюць дамбы ў Байтагулі, на Шыбеным, і пры тым узровень вады падымца-ца на 0,5—1 м. Мы ўсе разам гулялі на бярвеннях і плытах, якія ляжалі на вадзе. Вада была вельмі праз-рыстая і чыстая. Яна яшчэ не па-дымалася. Удзям вады надыходзіў заўсёды даволі хутка і не заўсёды ў тую самую ваду. Калі брат стаў на адным плыце, прывязаным да бера-га, і заўзата вєславаў стэрном, не-прадавольнаючы плыць, каб як мага далей аддаць плыць на сярэдзінку ракі, вада паднялася. І пайшоў на-таксама зваліўся ў ваду. Зусім спа-койна, — прымаючы гэта, відзець, за-які-небудзь спорт, — пайшоў я на дно, падскокчы, вынырнуў, крык-нуў і зноў схавалася ў вадзе. Бацька выцягнуў і мяне. У першую хвілю я не чуў страху. Нас неадкладна пе-ранеслі і паклалі ў ложка. Бацька

Пераклаў Юры КУР’ЯНОВІЧ.

З УСПАМІНАЎ

Традыцыя

ЦІ ЗАКРУЦІЦА ЗНОЎ ВЯТРАК?

У пасёлку, які мае адразу тры аб'екты нематэрыяльнай спадчыны, адраділі свята млынароў

Некалі прыгранічны Адэльск ганарыўся сваімі млынамі. Цяпер не засталася ніводнага. Але нашчадкі гаспадароў-млынароў хочучь вярнуць пасёлку былую славу і пабудаваць копію апошняга ветрака, які быў знішчаны стыхій 15 гадоў таму. А пакуль сіламі работнікаў культуры тут адраділі свята млынароў — на дзень святога Марціна гасцей вяселяць і частуюць рознымі прысмакамі.

Самыя важныя аtryбуты свята — хлеб новага ўраджаю. Гэтай традыцыі трымаюцца і цяпер. Мяццо-вая жыхарка Марыя ЮДЗЕЛЬ выпякае хлеб на старажытных рэцэптах, якімі карысталіся ў яе сям'і спакон веку. Тады палкі хлеба адразу на тры тыдні, кажа Марыя Пятроўна, і ён добра захоўваўся, завернуты ў ільняны ручнік. Многія працягвалі пячы свой хлеб аж да канца 60-х гадоў, бо ў калгасе за працадзень палілі зернем, якое малолі тут жа, на млыне.

Адэльскія гаспадыні абавязкова кожны тыдзень гатавалі бабку ці бульбяную каўбасу (кішку), а па святах — тушылі гусака. Да гэтых страў на стол ставіліся каўбаскі, салыца, знакамiтныя адэльскія пірагі, пончыкі і хрусты. Каб не страціць такую смакату, рэгіянальную кухню ўключылі ў спіс элементаў нематэрыяльнай культурнай спадчыны Беларусі. Цяпер ніводнае свята ў Гродзенскім раёне не абходзіцца без гэтых страў.

А яшчэ Адэльск вядомы тым, што тут жыве народны майстар Мар'ян Скрамблєвіч (на фота), які стварае дудкі, флейты, жалейкі, акарыны ў выглядзе птушак і рыб, палаянічых рагоў. Кожная дудка мае свой голас, набліжаны да прыроды, — можа перадаць шум ветра, шапацце дэру, спеў птушак. Мар'ян Антонавіч стварыў самую вялікую ў Еўропе калекцыю акарын. А схемы яго дудчак нават даследавалі навуковцы. На свядзе млынароў народны майстар парадаваў усіх сваімі цудоўнымі дудкамі, некаторыя з якіх зроблены спецыяльна для дзетак, каб іграць на іх без натугі. Творчасць

ку ў яго стукнула маланка і млын абгарэў, а потым моцны вецер канчаткова разбурыў. У сямейным альбоме Уладзіміра Валер'евіча, які ў многіх аднавяскоўцаў, ёсць фотаздымкі на фоне старога млына. Натхняў гэты аб'ект і аматараў жывалісу. У майстра Скрамблєвіча нават захавалася карціна, створаная яго братам, з выявай таго самага ветрака.

— У нас былі планы па ўзнаўленні млына, — зазначае Уладзімір Трутнеў. — Але гэта справа патрабавала вялікіх сродкаў, а спонсараў не знайшлося. Бо аб'ект усё ж не малы, яго трэба спраектаваць, правільна усталяваць. Адэльскі сімвал зноў можа паўстаць на гэтай зямлі. Месца для

культуры старажытных жорны. У некаторых высюкоўцаў яшчэ і цяпер захоўваюцца драўляныя саўкі і вагі для збожжа. Многася з сялянскіх прыладаў можна было убачыць на выстаўцы пад адкрытым небам.

Старшыня Адэльскага сельсавета Уладзімір ТРУТНЕЎ таксама добра памтае апошні адэльскі вятрак. Кажы, што спачат-

аку яго прыгледжана — недалёка ад цэнтры пасёлка. Грандыёзны па мясцовых мерках праект можа ажыццявіць прадрывальнік, на-шадак б'юльх гаспадароў-млынароў. Гэту ідэю мясцовыя ўлады падтрымліваюць і гатовы дапамагчы яе ажыццявіць.

Маргарыта УШКЕВІЧ, margo@zviazda.by

«Сыпле золата восень пад ногі»

ПА ГАРЫЗАНТАЛІ:

1. Пігмент раслін, з-за недастачы якога з надыходам восені лісце на дрэвах набывае жоўты або чырвоны колер. // Лес адгаманіў. // Эдзе восень полем // На рабым кані. // З верша А. Дзержынскага «Залатая восень». 2. Участак з дрэвамі, дарожкамі, алеймі, прызначаны для адпачынку. // «Змоўкла ... // Лес адгаманіў. // Эдзе восень полем // На рабым кані». // З верша В. Рабкевіча «Эдзе восень». 3. ..., бяроза, вяз. Дрэвы, якія на Беларусі раней усіх дрэў губляюць восенню сваё лісце; вольха застаецца зялёнай да першага снегу. // «Даўвітае лістом і ... і крушына, // і ў імшарах лясных дагарае атава». // З верша М. Танка «Восенню». 4. Першы мароз, першы снег. // «Польмем барвовым // Разгарэўся ...». // З верша А. Дзержынскага «Залатая восень». 5. Участак з дрэвамі, дарожкамі, алеймі, прызначаны для адпачынку. // «Змоўкла ... // Лес адгаманіў. // Эдзе восень полем // На рабым кані». // З верша В. Рабкевіча «Эдзе восень». 6. Плады, якія апалі ад ветру. // «У лясках, на балочках // Ліставей, лістапад. // І стаіць у пясчоце // Залатыя ...». // З верша В. Гардзевы «Залаты лістапад». 7. Вочы баяцца, а ... робіць (прык.). // «Лепш добры ... чым кепскае мяса (прык.). 8. Лепш добры ... чым кепскае мяса (прык.). 9. Увосені з ... просім (прык.). 10. ... будзеш князь (капі.). 11. Заключная частка спаборніцтваў. // «Як охра, пажайцела восень // ... выхтуецца к зіме». // З верша М. Сабалеўскага «Асенні малюнак». 12. Плады, якія апалі ад ветру. // «У лясках, на балочках // Ліставей, лістапад. // І стаіць у пясчоце // Залатыя ...». // З верша В. Гардзевы «Залаты лістапад». 13. Рыбам — вада, птушкам — ..., а чалавеку — уся зямля (прык.). 14. Прычэп, які перамяшчае грузы. // «Сядзіць ... на прычэпу. // Грае, рэжа ўскрыпачу. // А пруска на куце // На цымбалах сяча». // Прыпеўка. 15. Музычны твор для выканання адным спевцом, музыкантам. // Кармавая сумесь для жывёлы, птушак, рыбы. 16. З'явы культурнага жыцця, быты, якія ўспрыняты ад мінулых часоў. 17. Сёй ... у граць — будзеш князь (капі.). 18. Рыбам — вада, птушкам — ..., а чалавеку — уся зямля (прык.). 19. Той, каму адрасавана паштовае адпраўленне. 20. Увосені з ... просім (прык.). 21. Увосені з ... просім (прык.). 22. Рачная прамысловая рыба. 23. Увосені і верабей ... вяршыць (прык.). 24. «А лісіца... // Не далёка — блізка // Адшукала норку, // Пачала прыборку». // З верша Р. Барадуліна «Як звяры зіму сустракаюць». 25. Гора табе, ..., калі цябе карова коле (прык.). 26. «Клёны сыплюць пазалоту, // Разлівае восень ... // Закаханым на раманс». // З верша В. Сабалеўскага «На асеннюю сталіцу». 27. «Клёны сыплюць пазалоту, // Разлівае восень ... // Закаханым на раманс». // З верша В. Сабалеўскага «На асеннюю сталіцу». 28. Сязонька, калі дрэвы губляюць лісьце. // «Лістапад закружыў галаву, // Сыпле ... восень пад ногі». // З верша А. Ручкоў «Лістапад закружыў галаву». 29. Увосені з ... просім (прык.). 30. Увосені з ... просім (прык.). 31. Увосені з ... просім (прык.). 32. Увосені з ... просім (прык.). 33. Увосені з ... просім (прык.). 34. Увосені з ... просім (прык.). 35. Увосені з ... просім (прык.). 36. Увосені з ... просім (прык.). 37. Увосені з ... просім (прык.). 38. Увосені з ... просім (прык.). 39. Увосені з ... просім (прык.). 40. Увосені з ... просім (прык.). 41. Увосені з ... просім (прык.). 42. Увосені з ... просім (прык.). 43. Увосені з ... просім (прык.). 44. Увосені з ... просім (прык.). 45. Увосені з ... просім (прык.). 46. Увосені з ... просім (прык.). 47. Увосені з ... просім (прык.). 48. Увосені з ... просім (прык.). 49. Увосені з ... просім (прык.). 50. Увосені з ... просім (прык.). 51. Увосені з ... просім (прык.). 52. Увосені з ... просім (прык.). 53. Увосені з ... просім (прык.). 54. Увосені з ... просім (прык.). 55. Увосені з ... просім (прык.). 56. Увосені з ... просім (прык.). 57. Увосені з ... просім (прык.). 58. Увосені з ... просім (прык.). 59. Увосені з ... просім (прык.). 60. Увосені з ... просім (прык.). 61. Увосені з ... просім (прык.). 62. Увосені з ... просім (прык.). 63. Увосені з ... просім (прык.). 64. Увосені з ... просім (прык.). 65. Увосені з ... просім (прык.). 66. Увосені з ... просім (прык.). 67. Увосені з ... просім (прык.). 68. Увосені з ... просім (прык.). 69. Увосені з ... просім (прык.). 70. Увосені з ... просім (прык.). 71. Увосені з ... просім (прык.). 72. Увосені з ... просім (прык.). 73. Увосені з ... просім (прык.). 74. Увосені з ... просім (прык.). 75. Увосені з ... просім (прык.). 76. Увосені з ... просім (прык.). 77. Увосені з ... просім (прык.). 78. Увосені з ... просім (прык.). 79. Увосені з ... просім (прык.). 80. Увосені з ... просім (прык.). 81. Увосені з ... просім (прык.). 82. Увосені з ... просім (прык.). 83. Увосені з ... просім (прык.). 84. Увосені з ... просім (прык.). 85. Увосені з ... просім (прык.). 86. Увосені з ... просім (прык.). 87. Увосені з ... просім (прык.). 88. Увосені з ... просім (прык.). 89. Увосені з ... просім (прык.). 90. Увосені з ... просім (прык.). 91. Увосені з ... просім (прык.). 92. Увосені з ... просім (прык.). 93. Увосені з ... просім (прык.). 94. Увосені з ... просім (прык.). 95. Увосені з ... просім (прык.). 96. Увосені з ... просім (прык.). 97. Увосені з ... просім (прык.). 98. Увосені з ... просім (прык.). 99. Увосені з ... просім (прык.). 100. Увосені з ... просім (прык.).

ў лістападзе — быць мяккай зіме (прык.). 13. Рыбам — вада, птушкам — ..., а чалавеку — уся зямля (прык.). 15. Той, каму адрасавана паштовае адпраўленне. 18. «Усе лісточкі даўно // Вецер-сівер разнёс. // Толькі гэты ... // Моцна к дрэву прырос». // З верша Я. Коласа «Апошні лісточок». 19. «Лістапад закружыў галаву, // Сыпле ... восень пад ногі». // З верша А. Ручкоў «Лістапад закружыў галаву». 22. Рачная прамысловая рыба. 23. Увосені і верабей ... вяршыць (прык.). 24. «А лісіца... // Не далёка — блізка // Адшукала норку, // Пачала прыборку». // З верша Р. Барадуліна «Як звяры зіму сустракаюць». 25. Гора табе, ..., калі цябе карова коле (прык.). 26. «Клёны сыплюць пазалоту, // Разлівае восень ... // Закаханым на раманс». // З верша В. Сабалеўскага «На асеннюю сталіцу». 27. «Клёны сыплюць пазалоту, // Разлівае восень ... // Закаханым на раманс». // З верша В. Сабалеўскага «На асеннюю сталіцу». 28. Сязонька, калі дрэвы губляюць лісьце. // «Лістапад закружыў галаву, // Сыпле ... восень пад ногі». // З верша А. Ручкоў «Лістапад закружыў галаву». 29. Увосені з ... просім (прык.). 30. Увосені з ... просім (прык.). 31. Увосені з ... просім (прык.). 32. Увосені з ... просім (прык.). 33. Увосені з ... просім (прык.). 34. Увосені з ... просім (прык.). 35. Увосені з ... просім (прык.). 36. Увосені з ... просім (прык.). 37. Увосені з ... просім (прык.). 38. Увосені з ... просім (прык.). 39. Увосені з ... просім (прык.). 40. Увосені з ... просім (прык.). 41. Увосені з ... просім (прык.). 42. Увосені з ... просім (прык.). 43. Увосені з ... просім (прык.). 44. Увосені з ... просім (прык.). 45. Увосені з ... просім (прык.). 46. Увосені з ... просім (прык.). 47. Увосені з ... просім (прык.). 48. Увосені з ... просім (прык.). 49. Увосені з ... просім (прык.). 50. Увосені з ... просім (прык.). 51. Увосені з ... просім (прык.). 52. Увосені з ... просім (прык.). 53. Увосені з ... просім (прык.). 54. Увосені з ... просім (прык.). 55. Увосені з ... просім (прык.). 56. Увосені з ... просім (прык.). 57. Увосені з ... просім (прык.). 58. Увосені з ... просім (прык.). 59. Увосені з ... просім (прык.). 60. Увосені з ... просім (прык.). 61. Увосені з ... просім (прык.). 62. Увосені з ... просім (прык.). 63. Увосені з ... просім (прык.). 64. Увосені з ... просім (прык.). 65. Увосені з ... просім (прык.). 66. Увосені з ... просім (прык.). 67. Увосені з ... просім (прык.). 68. Увосені з ... просім (прык.). 69. Увосені з ... просім (прык.). 70. Увосені з ... просім (прык.). 71. Увосені з ... просім (прык.). 72. Увосені з ... просім (прык.). 73. Увосені з ... просім (прык.). 74. Увосені з ... просім (прык.). 75. Увосені з ... просім (прык.). 76. Увосені з ... просім (прык.). 77. Увосені з ... просім (прык.). 78. Увосені з ... просім (прык.). 79. Увосені з ... просім (прык.). 80. Увосені з ... просім (прык.). 81. Увосені з ... просім (прык.). 82. Увосені з ... просім (прык.). 83. Увосені з ... просім (прык.). 84. Увосені з ... просім (прык.). 85. Увосені з ... просім (прык.). 86. Увосені з ... просім (прык.). 87. Увосені з ... просім (прык.). 88. Увосені з ... просім (прык.). 89. Увосені з ... просім (прык.). 90. Увосені з ... просім (прык.). 91. Увосені з ... просім (прык.). 92. Увосені з ... просім (прык.). 93. Увосені з ... просім (прык.). 94. Увосені з ... просім (прык.). 95. Увосені з ... просім (прык.). 96. Увосені з ... просім (прык.). 97. Увосені з ... просім (прык.). 98. Увосені з ... просім (прык.). 99. Увосені з ... просім (прык.). 100. Увосені з ... просім (прык.).

ПА ГАРЫЗАНТАЛІ: 1. Пігмент раслін, з-за недастачы якога з надыходам восені лісце на дрэвах набывае жоўты або чырвоны колер. // Лес адгаманіў. // Эдзе восень полем // На рабым кані. // З верша А. Дзержынскага «Залатая восень». 2. Участак з дрэвамі, дарожкамі, алеймі, прызначаны для адпачынку. // «Змоўкла ... // Лес адгаманіў. // Эдзе восень полем // На рабым кані». // З верша В. Рабкевіча «Эдзе восень». 3. ..., бяроза, вяз. Дрэвы, якія на Беларусі раней усіх дрэў губляюць восенню сваё лісце; вольха застаецца зялёнай да першага снегу. // «Даўвітае лістом і ... і крушына, // і ў імшарах лясных дагарае атава». // З верша М. Танка «Восенню». 4. Першы мароз, першы снег. // «Польмем барвовым // Разгарэўся ...». // З верша А. Дзержынскага «Залатая восень». 5. Участак з дрэвамі, дарожкамі, алеймі, прызначаны для адпачынку. // «Змоўкла ... // Лес адгаманіў. // Эдзе восень полем // На рабым кані». // З верша В. Рабкевіча «Эдзе восень». 6. Плады, якія апалі ад ветру. // «У лясках, на балочках // Ліставей, лістапад. // І стаіць у пясчоце // Залатыя ...». // З верша В. Гардзевы «Залаты лістапад». 7. Вочы баяцца, а ... робіць (прык.). // «Лепш добры ... чым кепскае мяса (прык.). 8. Лепш добры ... чым кепскае мяса (прык.). 9. Увосені з ... просім (прык.). 10. ... будзеш князь (капі.). 11. Заключная частка спаборніцтваў. // «Як охра, пажайцела восень // ... выхтуецца к зіме». // З верша М. Сабалеўскага «Асенні малюнак». 12. Плады, якія апалі ад ветру. // «У лясках, на балочках // Ліставей, лістапад. // І стаіць у пясчоце // Залатыя ...». // З верша В. Гардзевы «Залаты лістапад». 13. Рыбам — вада, птушкам — ..., а чалавеку — уся зямля (прык.). 14. Прычэп, які перамяшчае грузы. // «Сядзіць ... на прычэпу. // Грае, рэжа ўскрыпачу. // А пруска на куце // На цымбалах сяча». // Прыпеўка. 15. Музычны твор для выканання адным спевцом, музыкантам. // Кармавая сумесь для жывёлы, птушак, рыбы. 16. З'явы культурнага жыцця, быты, якія ўспрыняты ад мінулых часоў. 17. Сёй ... у граць — будзеш князь (капі.). 18. Рыбам — вада, птушкам — ..., а чалавеку — уся зямля (прык.). 19. Той, каму адрасавана паштовае адпраўленне. 20. Увосені з ... просім (прык.). 21. Увосені з ... просім (прык.). 22. Рачная прамысловая рыба. 23. Увосені і верабей ... вяршыць (прык.). 24. «А лісіца... // Не далёка — блізка // Адшукала норку, // Пачала прыборку». // З верша Р. Барадуліна «Як звяры зіму сустракаюць». 25. Гора табе, ..., калі цябе карова коле (прык.). 26. «Клёны сыплюць пазалоту, // Разлівае восень ... // Закаханым на раманс». // З верша В. Сабалеўскага «На асеннюю сталіцу». 27. «Клёны сыплюць пазалоту, // Разлівае восень ... // Закаханым на раманс». // З верша В. Сабалеўскага «На асеннюю сталіцу». 28. Сязонька, калі дрэвы губляюць лісьце. // «Лістапад закружыў галаву, // Сыпле ... восень пад ногі». // З верша А. Ручкоў «Лістапад закружыў галаву». 29. Увосені з ... просім (прык.). 30. Увосені з ... просім (прык.). 31. Увосені з ... просім (прык.). 32. Увосені з ... просім (прык.). 33. Увосені з ... просім (прык.). 34. Увосені з ... просім (прык.). 35. Увосені з ... просім (прык.). 36. Увосені з ... просім (прык.). 37. Увосені з ... просім (прык.). 38. Увосені з ... просім (прык.). 39. Увосені з ... просім (прык.). 40. Увосені з ... просім (прык.). 41. Увосені з ... просім (прык.). 42. Увосені з ... просім (прык.). 43. Увосені з ... просім (прык.). 44. Увосені з ... просім (прык.). 45. Увосені з ... просім (прык.). 46. Увосені з ... просім (прык.). 47. Увосені з ... просім (прык.). 48. Увосені з ... просім (прык.). 49. Увосені з ... просім (прык.). 50. Увосені з ... просім (прык.). 51. Увосені з ... просім (прык.). 52. Увосені з ... просім (прык.). 53. Увосені з ... просім (прык.). 54. Увосені з ... просім (прык.). 55. Увосені з ... просім (прык.). 56. Увосені з ... просім (прык.). 57. Увосені з ... просім (прык.). 58. Увосені з ... просім (прык.). 59. Увосені з ... просім (прык.). 60. Увосені з ... просім (прык.). 61. Увосені з ... просім (прык.). 62. Увосені з ... просім (прык.). 63. Увосені з ... просім (прык.). 64. Увосені з ... просім (прык.). 65. Увосені з ... просім (прык.). 66. Увосені з ... просім (прык.). 67. Увосені з ... просім (прык.). 68. Увосені з ... просім (прык.). 69. Увосені з ... просім (прык.). 70. Увосені з ... просім (прык.). 71. Увосені з ... просім (прык.). 72. Увосені з ... просім (прык.). 73. Увосені з ... просім (прык.). 74. Увосені з ... просім (прык.). 75. Увосені з ... просім (прык.). 76. Увосені з ... просім (прык.). 77. Увосені з ... просім (прык.). 78. Увосені з ... просім (прык.). 79. Увосені з ... просім (прык.). 80. Увосені з ... просім (прык.). 81. Увосені з ... просім (прык.). 82. Увосені з ... просім (прык.). 83. Увосені з ... просім (прык.). 84. Увосені з ... просім (прык.). 85. Увосені з ... просім (прык.). 86. Увосені з ... просім (прык.). 87. Увосені з ... просім (прык.). 88. Увосені з ... просім (прык.). 89. Увосені з ... просім (прык.). 90. Увосені з ... просім (прык.). 91. Увосені з ... просім (прык.). 92. Увосені з ... просім (прык.). 93. Увосені з ... просім (прык.). 94. Увосені з ... просім (прык.). 95. Увосені з ... просім (прык.). 96. Увосені з ... просім (прык.). 97. Увосені з ... просім (прык.). 98. Увосені з ... просім (прык.). 99. Увосені з ... просім (прык.). 100. Увосені з ... просім (прык.).

Тэлесеткі

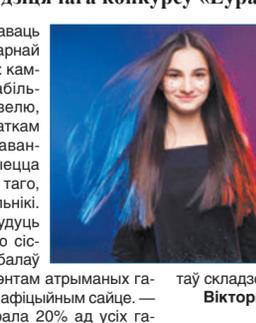
Самім за сябе — можна!

У правілах міжнароднага дзіцячага конкурсу «Еўрабачанне» адбыліся змены

Ужо праз восем дзён у Тбілісі адбудзецца фінал дзіцячага «Еўрабачання-2017», на якім Беларусь прадставіць 14-гадовая мінчанка Хелена Мераі з песняй «Я самая». А напярэдадні Еўрапейскі вшчальны саюз унёс некаторыя змяненні ў правілы конкурсу. Так, цяпер глядачы змогуць падтрымаць удзельніка ад сваёй краіны і прагаласаваць за яго ў інтэрнэце. Адкрытае галасаванне пачнецца ў пятніцу 24 лістапада на афіцыйным сайце www.juniorurovision.tv.

Кожны аматар шоу — незалежна ад таго, ці удзельнічае яго краіна ў конкурсе, — зможа, прагледзеўшы рэпетыцыйны выступленні ўсіх 16 удзельнікаў, выбраць ад 3 да 5 сваіх фаварытаў. (Дарчы, галасаваць можна з любой стацыянарнай або мабільнай прылады: камп'ютара, планшэта, мабільнага тэлефона.) У нядзелю, 26 лістапада, перад пачаткам конкурсу анлайн-галасаванне спыніцца — і адкрыецца яшчэ на 15 хвілін пасля таго, які выступіць усе удзельнікі. Затым гэтыя галасы будуць пераведзены ў звыклую сістэму балаў. «Колькасць балаў будзе вызначана працэнтам атрыманых галасоў, — тлумачыцца на афіцыйным сайце. — Напрыклад, песня набрала 20% ад усіх га-

ласоў — тады яна атрымае 20% даступных ачкоў». У мінулыя гады пераможца дзіцячага «Еўрабачання» вызначаўся па суме адзнак нацыянальных журы (прафесіяналы музычнай індустрыі і дзяцей) і тэлефоннага або смс-галасавання глядачоў, пры гэтым падтрымліваць прадстаўнікоў сваёй краіны было нельга. Сялёта ж гэта абмежаванне знята, і палову выніковых балаў канкурсантаў складзе ярыз інтэрнэт-галасаванне.

Вікторыя ЦЕЛЯШУК, tselyashuk@zviazda.by

СЁННЯ

Сонца	Усход	Захад	Даўжыня дня
Мінск	8.42	17.06	8.24
Віцебск	8.38	16.50	8.12
Магілёў	8.33	16.56	8.23
Гомель	8.23	16.59	8.36
Гродна	8.57	17.23	8.26
Брэст	8.51	17.30	8.39

Месяц

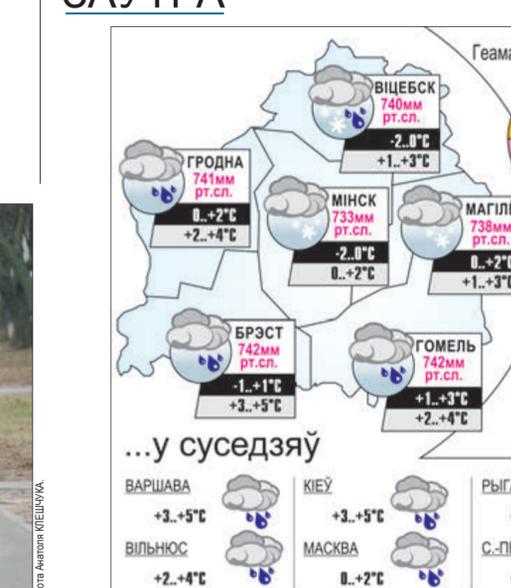
Маладзік 18 лістапада. Месяц у сузор'і Стральца.

Імяніны

Пр. Гаўрылы, Рыгора. К. Анелі, Караліны, Рамана, Станіслава, Тамаша.

ЗАЎТРА

УСМІХНЕМСЯ

Старога афіцыянта спыталі, якая самая вялікая мара яго жыцця. — Каб усе госці елі дома, а чаявыя дасыпалі мне па тэлеграфе.

Фатамадэль на здымках. Фатаграф: — А цяпер, мілая, адлюструйце на твары глыбокую задуманнасць... Я вам дапамагу: колькі будзе сем памножыць на дзевяць?

Двое сяброў. — Не разумею, што са мной адбываецца. Першая жонка піла кроў. Зараз другі раз ажаніўся — і гэтая кроў п'е. — А якая ў цябе група крыві? — Першая. — Ну, усё зразумела. Першая група ўсім падыходзіць.

Чым зоймемся?

ЗВЯЗДА БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь

РЭГІСТРАЦЫЙНАЕ ПАСВЕДЧАННЕ НУМАР 2 АД 17 ЛЮТАГА 2009 ГОДА, ВЫДАДЗЕНАЕ МІНІСТЭРСТВАМ ІНФАРМАЦЫЯНАЙ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ.

Дырэктар — галоўны рэдактар СУХАРУКАЎ Павел Якаўлевіч.

РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ: Н. ДРЫНДРОЖЫК, Н. КАРПЕНКА (першы намеснік галоўнага рэдактара), А. ЛЯХОВІЧ (першы намеснік дырэктара), М. ЛІТВІНАЎ (намеснік галоўнага рэдактара), В. ІМДЗВЕДЗЕВА (намеснік галоўнага рэдактара), А. КЛЯШЧУК, Н. РАСОЛКА, С. РАСОЛКА, А. СЛАПЕЎСкі (намеснік галоўнага рэдактара), В. ЦЕЛЯШУК. Выдавец — Рэдакцыйна-выдавецкая ўстанова «Выдавецкі дом «Звязда».

АДРАС: 220013, г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.

ТЭЛЕФОНЫ: прыёмнай — 287 19 19 (гэл./факс); аддзельна: пісьму — 287 18 64, маркетынгу — 337 44 04, сакратарыята — 292 05 82, адзінак за выпуск дадаткаў: «Чырвоная змена» — 292 44 12; «Мясцовае самакіраванне» — 292 44 12, уласных карэспандэнтаў; у Брэсце: 20 37 98, Віцебску: 43 23 74, Гомелі: 28